

www.kbc.com/kbcbank

KBC Bank
Halfjaarverslag - 1H2018

Naam van de vennootschap

Overal waar in dit verslag sprake is van KBC of KBC Bank, wordt de *geconsolideerde* bankentiteit bedoeld, dat is KBC Bank NV inclusief alle in de consolidatiekring opgenomen maatschappijen. Waar sprake is van KBC Bank NV wordt alleen de *niet-geconsolideerde* entiteit bedoeld. Met KBC Groep of de KBC-groep wordt de moedermaatschappij van KBC Bank bedoeld (zie hierna).

Verschil KBC Bank – KBC Groep

KBC Bank is een dochtermaatschappij van KBC Groep NV. De juridische structuur van de KBC-groep bestaat (vereenvoudigd) uit één enkele entiteit – KBC Groep NV – die twee onderliggende vennootschappen controleert: KBC Bank en KBC Verzekeringen.

Toekomstgerichte mededelingen

De in dit verslag geformuleerde verwachtingen, prognoses en uitspraken over de toekomstige ontwikkelingen zijn vanzelfsprekend gebaseerd op veronderstellingen en zijn afhankelijk van een aantal toekomstige factoren. Het is dan ook mogelijk dat de werkelijkheid hier (sterk) van afwijkt.

Glossarium van ratio's (inclusief *alternative performance measures*)

Een lijst met een verklaring en berekening van de meest gebruikte ratio's vindt u achteraan dit rapport.

Investor Relations contactdetails

Investor.relations@kbc.com
www.kbc.com/kbcbank

KBC Bank NV
Investor Relations Office (IRO)
Havenlaan 2
BE-1080 Brussels
België

Verklaring van de verantwoordelijke personen

"Ik, Rik Scheerlinck, Chief Financial Officer van KBC Bank, verklaar namens het Directiecomité van KBC Bank NV, hierbij dat, voor zover mij bekend, de verkorte financiële overzichten in het interimverslag, die zijn opgesteld overeenkomstig de toepasselijke standaarden voor jaarrekeningen, een getrouw beeld geven van het vermogen, de financiële toestand en de resultaten van KBC Bank NV en de in de consolidatie opgenomen ondernemingen en dat het interimrapport een getrouw overzicht geeft van de belangrijke gebeurtenissen en de belangrijkste transacties met verbonden partijen in de betrokken periode van het boekjaar en het effect daarvan op de verkorte financiële overzichten, alsook een beschrijving van de voornaamste risico's en onzekerheden voor de rest van het boekjaar."

Ga de echtheid van dit document na op
www.kbc.com/nl/authenticity.

Inhoud

Verslag over de eerste zes maanden van 2018 4

Samenvatting 5

Analyse van resultaten en balans 6

Risicoverklaring, economische visie en verwachtingen 8

Bijlage 9

Geconsolideerde financiële staten volgens IFRS 10

Geconsolideerde winst-en-verliesrekening 11

Vereenvoudigd geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten (comprehensive income) 12

Geconsolideerde balans 13

Geconsolideerde vermogensmutaties 14

Vereenvoudigd geconsolideerd kasstroomoverzicht 15

Toelichting bij de verklaring van overeenstemming en (veranderingen in) grondslagen van de financiële verslaggeving 15

Informatie over de overgang naar IFRS 9 33

Toelichting bij de segmentinformatie 36

Overige toelichtingen 38

Verslag van de commissaris 47

Overige informatie 49

Overzicht van de kredietportefeuille 50

Solvabiliteit 51

Details van ratio's en termen 52

Dit verslag bevat informatie die is onderworpen aan transparantievoorschriften voor beursgenoteerde vennootschappen: 31 augustus 2018, 8 a.m. CEST.

Verlag over de eerste zes maanden van 2018

KBC Bank

Belangrijk. Vanaf 2018 passen we IFRS 9 toe. Eenvoudig gezegd betekent dit dat de classificatie van financiële activa en verplichtingen, evenals de methodologie inzake waardeverminderingen, aanzienlijk zijn gewijzigd. Als gevolg daarvan zijn sommige cijfers van de winst- en verliesrekening en de balans niet volledig vergelijkbaar met de referenciecijfers voor 2017 (die nog altijd op IAS 39 zijn gebaseerd, aangezien KBC gebruik maakt van de overgangsmaatregelen voor vergelijkende gegevens). Om de transparantie te vergroten, hebben we vanaf 2018 en in overeenstemming met IFRS 9 ook de geprojecteerde rente voor valutaderivaten in de bankportefeuille verplaatst van het Trading en reëlewaarderresultaat naar de Netto-rente-inkomsten. We hebben ook de netwerkinkomsten (inkomsten uit marges verdiend op valutatransacties die het netwerk voor onze klanten uitvoert) verplaatst van Trading- en reëlewaarderresultaat naar Nettoprovisie-inkomsten. In de bijlage geven we een beknopt overzicht. Bovendien wijzigden we - gerelateerd aan IFRS 9 - vanaf 2018 de definitie van kredietportefeuille van uitstaand bedrag naar bruto boekwaarde (d.i. incl. gereserveerde en geprojecteerde rente) en pasten we de scope lichtjes aan. Om de vergelijkbaarheid te verbeteren, hebben we in de onderstaande analyse bepaalde vergelijkingen met pro forma (herberekende) cijfers voor 2017 toegevoegd (niet-geauditeerd). Dat duiden we aan met "**op vergelijkbare basis**".

Nettowinst van 947 miljoen euro in het eerste halfjaar van 2018

Kerngegevens KBC Bank (geconsolideerd, in miljoenen euro)		1H2018 (IFRS 9)	1H2017 (IAS 39)
Nettoresultaat		947	1 187
Per divisie:	België	379	505
	Tsjechië	297	350
	Internationale Markten (Slowakije, Hongarije, Bulgarije, Ierland)	280	276
	Groepscenter	-9	55
Balans en solvabiliteit		30-06-2018	31-12-2017
Balanstotaal		266 379	256 322
Totaal eigen vermogen		15 724	15 656
Common equity ratio (Basel III, fully loaded)		14,2%	14,5%

Financiële hoofdlijnen van het eerste halfjaar van 2018, in vergelijking met het eerste halfjaar van 2017 (op vergelijkbare basis)

- De nettorente-inkomsten – onze belangrijkste inkomstenbron – stegen met 6% jaar-op-jaar. De nettorentemarge bedroeg 2,01%. De kredietverlening aan onze klanten nam toe met 5% en de deposito's (exclusief schuld papier) stegen met 6%, telkens met groei in alle divisies.
- De nettoprovisie-inkomsten bleven sterk tijdens de verslagperiode. Jaar-op-jaar daalden ze met slechts 1%, ondanks de fors lagere instapvergoedingen voor vermogensbeheer tegenover het eerste halfjaar van 2017, dat onder meer profiteerde van de lancering van ExpertEase in België.
- Alle andere inkomstenposten samen daalden met 54% jaar-op-jaar, voornamelijk door een beduidend lager trading- en reëlewaarderesultaat.
- De exploitatiekosten stegen met 6% jaar-op-jaar. Onze kosten-inkomstenratio voor het eerste halfjaar van 2018 bedroeg een comfortabele 56%, als we de bankenheffing gelijk spreiden over het jaar en bepaalde niet-operationele elementen niet in rekening brengen.
- Tijdens de verslagperiode werden voor 82 miljoen euro waardeverminderingen op kredieten teruggenomen, voor het grootste deel met betrekking tot Ierland. Daardoor bedroegen onze kredietkosten een erg gunstige -0,10% (een negatief getal duidt op een positieve invloed op het resultaat). Zonder Ierland zou de kredietkostenratio voor de verslagperiode 0,00% bedragen.
- Onze liquiditeitspositie bleef stevig en dat was ook het geval voor onze kapitaalbasis, met een *fully loaded common equity ratio* van 14,2%.

Hoofdlijnen van de activiteiten van het eerste halfjaar van 2018

- Tijdens de verslagperiode hebben we belangrijke nieuwe stappen gezet in de implementatie van onze duurzaamheidsstrategie. Zo was KBC in mei – als promotor – de eerste financiële instelling op de Belgische markt die een duurzaam pensioenspaarfonds lanceerde. Het betreffende fonds wordt beheerd door KBC Asset Management en beantwoordt volledig aan de BEAMA-vereisten inzake duurzaamheid. In juni publiceerden we onze strengere beleidslijnen inzake duurzaam bankieren en verzekeren. Daarmee bieden we een antwoord op de voortdurend veranderende verwachtingen van onze stakeholders en de samenleving. Ook nog in juni brachten we als eerste Belgische financiële instelling een green bond (groene obligatielening) op de markt.
- Om de klantervaring verder te verbeteren, ontwikkelden we nog meer innovatieve klantgerichte oplossingen die het leven van onze klanten gemakkelijker maken. Zo waren we de eerste bank in België om multibankingmogelijkheden toe te voegen in onze app KBC Mobile, een opportuniteit die het gevolg was van PSD2. Daarnaast bieden enkele nieuwigheden in KBC Mobile de gebruikers een verhoogd gebruiksgemak, zoals de mogelijkheid een parkeerplaats te betalen en het saldo van maaltijd- en ecocheques te checken. Op die manier breiden we onze bestaande kanalen uit met nieuwe diensten en mogelijkheden, zodat we kunnen inspelen op het snel veranderende gedrag en de verwachtingen van onze klanten.
- Wat de economie betreft, bleef het Europese conjunctuurbeeld aantrekkelijk, hoewel we geloven dat de groeipiek wellicht voorbij is. Het risico van een verdere economische deglobalisering, met een escalatie van handelsconflicten blijft de belangrijkste factor die de Europese economische groei kan ondergraven.

Analyse van resultaten en balans

In het deel Geconsolideerde financiële staten van dit tussentijdse verslag vindt u een volledig overzicht van de geconsolideerde winst-en-verliesrekening en balans volgens IFRS. In datzelfde deel vindt u ook een vereenvoudigd overzicht van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten, van de eigenvermogensmutaties en de kasstromentabel, evenals verschillende toelichtingen bij de rekeningen.

Geconsolideerde winst-en-verliesrekening, KBC Bank (in miljoenen euro)	1H2018 (IFRS 9)	1H2017 (IAS 39)
Nettorente-inkomsten	1 989	1 762
Dividendinkomsten	18	15
Nettore resultaat uit financiële instrumenten tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening ¹	86	443
Netto gerealiseerd resultaat uit voor verkoop beschikbare financiële activa	-	50
Netto gerealiseerd resultaat uit schuldinstrumenten tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen via <i>other comprehensive income</i>	8	-
Nettoprovisie-inkomsten	1 050	1 017
Overige netto-inkomsten	83	82
Totale opbrengsten	3 233	3 368
Exploitatiekosten	-2 001	-1 893
Bijzondere waardeverminderingen	57	67
Waarvan op leningen en vorderingen ²	-	72
Waarvan op fin. activa tegen geamortiseerde kostprijs en tegen reële waarde via <i>other comprehensive income</i> ²	82	-
Aandeel in het resultaat van geassocieerde ondernemingen en joint-ventures	8	6
Resultaat vóór belastingen	1 297	1 549
Belastingen	-262	-273
Resultaat na belastingen	1 035	1 276
toerekenbaar aan belangen van derden ³	88	89
toerekenbaar aan de aandeelhouders van de moedermaatschappij	947	1 187
Resultaat na belastingen, toerekenbaar aan de aandeelhouders van de moedermaatschappij, per divisie		
België	379	505
Tsjechië	297	350
Internationale Markten (Slowakije, Hongarije, Bulgarije, Ierland)	280	276
Groepscenter	-9	55

¹ Ook Trading- en reëlewaarderresultaat genoemd.

² Ook Waardeverminderingen op kredieten genoemd

³ Betreft vooral het 48% aandeel van KBC Groep in KBC Asset Management.

Hoofdlijnen geconsolideerde balans, KBC Bank (in miljoenen euro)	30-06-2018 (IFRS 9)	31-12-2017 (IAS 39)
Totale activa	266 379	256 322
Leningen en voorschotten aan klanten, excl. reverse repo's	143 277	139 090
Effecten (eigenvermogens- en schuldinstrumenten)	45 390	47 995
Deposito's van klanten en schuld papier, excl. repo's	193 862	194 257
Risicogewogen activa (Basel III, fully loaded)	83 624	83 117
Totaal eigen vermogen	15 724	15 656
waarvan eigen vermogen van de aandeelhouders	13 115	14 083

Selectie van ratio's (op geconsolideerde basis)	1H2018	FY2017
Kosten-inkomstenratio (tussen haakjes: na gelijke spreiding van de bankenheffingen en zonder bepaalde niet-operationele elementen)	62% (56%)	54% (55%)
Common equity ratio volgens Basel III (fully loaded)	14,2%	14,5%
Leverage ratio volgens Basel III (fully loaded)	5,1%	5,0%
Kredietkostenratio*	-0,10%	-0,06%
Impaired kredieten ratio	5,5%	6,0%
voor kredieten die meer dan 90 dagen achterstallig zijn	3,2%	3,4%
Net stable funding ratio (NSFR)	136%	134%
Liquidity coverage ratio (LCR)	139%	139%

* Een negatief cijfer duidt op een terugname van waardeverminderingen (met positieve resultaatsinvloed).

KBC Bank sloot de eerste zes maanden van 2018 (1H2018) af met een nettowinst van 947 miljoen euro, tegenover een nettowinst van 1 187 miljoen euro in de eerste zes maanden van 2017 (1H2017)

Analyse van de belangrijkste elementen uit de winst-en-verliesrekening

- De nettorenten-inkomsten bedroegen in het eerste halfjaar van 2018 1 989 miljoen euro, een stijging met 6% jaar-op-jaar op vergelijkbare basis. De nettorentemarge kwam uit op 2,01% *year-to-date*, 7 basispunten hoger dan het cijfer van het eerste halfjaar van 2017. De nettorenten-inkomsten tijdens de verslagperiode profiteerden van lagere financieringskosten, renteverhogingen in Tsjechië, de consolidatie van UBB/Interlease (Bulgarije, geconsolideerd vanaf het tweede halfjaar van 2017, dus niet inbegrepen in de referentiecijfers voor het eerste halfjaar van 2017) en een groei van het kredietvolume (zie verder). Dat compenseerde ruimschoots de negatieve impact van de lage herbeleggingsrentes en de algemene druk op de kredietmarges. Zowel de kredietverlening aan klanten als de deposito's groeiden: de leningen en voorschotten aan klanten, zonder reverse repo's, stegen met 5% jaar-op-jaar en deposito's van klanten en schuldpapier, zonder repo's, stegen met 2%. Exclusief het schuldpapier (dat daalde op jaarbasis door onder meer de lagere hoeveelheid depositocertificaten en de terugbetaling van de *contingent capital notes* in januari) stegen de deposito's met 6% jaar-op-jaar. De percentages werden berekend na eliminatie van transacties tussen KBC-groepsmaatschappijen. Uitgesplitst per divisie stegen de kredietvolumes telkens met 5% in België, Tsjechië en Internationale Markten (met stijgingen in Slowakije, Hongarije en Bulgarije en een lichte daling in Ierland door de afbouw van de portefeuille bedrijfskredieten). Ook de deposito's namen toe in alle divisies: België (+1%, of +6% exclusief schuldpapier), Tsjechië (+6%) en Internationale Markten (+7%, met stijgingen in alle landen).
- De nettoprovisie-inkomsten bleven sterk in de verslagperiode: ze bedroegen 1 050 miljoen euro in het eerste halfjaar van 2018, slechts een beperkte daling (-1%) ten opzichte van het eerste halfjaar van 2017, op vergelijkbare basis. De daling was hoofdzakelijk toe te schrijven aan onze assetmanagementdiensten (lagere instapvergoedingen, omdat het eerste halfjaar van 2017 onder meer profiteerde van de lancering van ExpertEase in België) en in mindere mate aan lagere effectengereleerde vergoedingen. Dat werd deels gecompenseerd door hogere vergoedingen voor betaaldiensten en het positieve effect van de consolidatie van UBB/Interlease. Eind juni 2018 bedroeg het totale beheerde vermogen van de KBC-groep 214 miljard euro, 1% meer dan een jaar eerder, vooral dankzij positieve koersontwikkelingen.
- Alle andere inkomstenposten samen bedroegen 195 miljoen euro in het eerste halfjaar van 2018, tegenover 420 miljoen euro in het eerste halfjaar van 2017, op vergelijkbare basis. De dividendinkomsten bedroegen in het eerste halfjaar van 2018 18 miljoen euro (15 miljoen euro in de referentieperiode) en het netto gerealiseerde resultaat uit schuldinstrumenten tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in *other comprehensive income* 8 miljoen euro. Het nettoresultaat uit financiële instrumenten tegen reële waarde (trading- en reëlewaarderesultaat) bedroeg 86 miljoen euro. Dat is heel wat lager dan de 273 miljoen euro die in het eerste halfjaar van 2017 werd geboekt (cijfer op vergelijkbare basis), voornamelijk als gevolg van een lagere waarde van afgeleide producten gebruikt voor balansbeheer, de negatieve invloed van diverse waarderingsaanpassingen en lagere dealingroominkomsten. Ten slotte bedroegen de overige netto-inkomsten voor het eerste halfjaar van 2018 83 miljoen euro, vergelijkbaar met het cijfer voor het eerste halfjaar van 2017.
- De exploitatiekosten bedroegen 2 001 miljoen euro in het eerste halfjaar van 2018. Dat is 6% meer dan een jaar eerder, deels door de consolidatie van UBB/Interlease in de cijfers voor het eerste halfjaar van 2018 en ook nog door onder meer hogere facilitaire en ICT-kosten. De exploitatiekosten omvatten ook de speciale bankenheffing van 378 miljoen euro in het eerste halfjaar van 2018 (361 miljoen euro in het eerste halfjaar van 2017). Bijgevolg bedroeg de kosten-inkomstenratio 62% *year-to-date*, of 56% als de bankenheffing gelijk gespreid zou worden over het jaar en bepaalde niet-operationele elementen niet in rekening gebracht zouden worden (tegenover respectievelijk 54% en 55% voor boekjaar 2017).
- In het eerste halfjaar van 2018 boekten we een terugname van 82 miljoen euro waardeverminderingen op kredieten (wat een positieve invloed had op de resultaten), ten opzichte van een nettoterugname van 72 miljoen euro in dezelfde periode van vorig jaar. Net als in de referentieperiode was de nettoterugname in de verslagperiode in hoofdzaak toe te schrijven aan Ierland. Daar boekten we een nettoterugname van 81 miljoen euro, voornamelijk dankzij het positieve effect van de gestegen huizenprijzen op de hypotheekportefeuille. In alle andere kernlanden was er ofwel een beperkte terugname van waardeverminderingen (Tsjechië, Hongarije, Bulgarije en het Groepscenter) of een beperkte toename van waardeverminderingen (België, Slowakije). Bijgevolg maakten de waardeverminderingen op kredieten voor de hele groep op jaarbasis in het eerste halfjaar van 2018 een extreem lage -0,10% uit van de totale kredietportefeuille, tegenover -0,06% voor het boekjaar 2017 (een negatief cijfer duidt op een positieve invloed op het resultaat). Zonder Ierland zou de kredietkostenratio 0,00% bedragen, tegenover 0,09% voor het boekjaar 2017. De kredietkwaliteit verbeterde verder in alle divisies: eind juni 2018 stond ongeveer 5,5% van onze kredietportefeuille te boek als *impaired*, waarvan 3,2% *impaired* en meer dan 90 dagen achterstallig (tegenover respectievelijk 6,0% en 3,4% eind 2017). De waardeverminderingen op andere activa dan kredieten bedroegen 25 miljoen euro, tegenover 4 miljoen euro in dezelfde periode vorig jaar. Dat hield onder meer verband met de impact van de herziening van restwaarden van financiële autoleaseovereenkomsten van kortetermijncontracten in Tsjechië.

Resultaat per divisie

- De divisie België (omvat alle activiteiten in België) genereerde een nettoresultaat van 379 miljoen euro in het eerste halfjaar van 2018, tegenover 505 miljoen euro in het eerste halfjaar van 2017. De daling ten opzichte van een jaar geleden was voornamelijk te wijten aan, op vergelijkbare basis, een beduidend lager trading- en reëlewaarderesultaat,

een daling van de nettorente-inkomsten en nettoprovisie-inkomsten en iets hogere kosten. Die factoren werden deels gecompenseerd door hogere dividendinkomsten en overige netto-inkomsten, lagere waardeverminderingen op kredieten en lagere belastingen.

- De divisie Tsjechië (omvat alle activiteiten in Tsjechië) genereerde een nettoresultaat van 297 miljoen euro in het eerste halfjaar van 2018, tegenover 350 miljoen euro in het eerste halfjaar van 2017. De daling ten opzichte van een jaar geleden was voornamelijk te wijten aan, op vergelijkbare basis, een beduidend lager trading- en reëlewaarderesultaat, een daling van de overige netto-inkomsten en hogere kosten. Die factoren werden deels gecompenseerd door hogere nettorente-inkomsten en nettoprovisie-inkomsten, in combinatie met lagere waardeverminderingen op kredieten (zelfs een kleine nettoterugname in het eerste halfjaar van 2018).
- De divisie Internationale Markten (omvat de activiteiten in Ierland, Hongarije, Slowakije en Bulgarije) genereerde een nettoresultaat van 280 miljoen euro in het eerste halfjaar van 2018, tegenover 276 miljoen euro in het eerste halfjaar van 2017. Opgesplitst per land bedroeg het nettoresultaat 113 miljoen euro voor Ierland (onder meer dankzij een nettoterugname van waardeverminderingen op kredieten van 81 miljoen euro), 37 miljoen euro voor Slowakije, 41 miljoen euro voor Bulgarije en 89 miljoen euro voor Hongarije. Voor de hele divisie bleef het resultaat min of meer stabiel, omdat de hogere totale opbrengsten (in diverse opbrengstenposten) en het positieve effect van de consolidatie van UBB/Interlease werden gecompenseerd door hogere kosten en lagere nettoterugnams van waardeverminderingen op kredieten (100 miljoen euro nettoterugname in het eerste halfjaar van 2018 en 140 miljoen nettoterugname in het eerste halfjaar van 2017; in beide gevallen was het grootste deel van de terugname toe te schrijven aan Ierland).
- Het nettoresultaat van Groepscenter bedroeg -9 miljoen euro voor het eerste halfjaar van 2018, tegenover 55 miljoen euro in het eerste halfjaar van 2017. Groepscenter omvat bepaalde kosten voor kapitaal- en liquiditeitsbeheer, kosten met betrekking tot het aanhouden van deelnemingen en de resultaten van de ondernemingen of activiteiten die nog gededesinvesteerd of afgebouwd moeten worden. De daling van het nettoresultaat was grotendeels het gevolg van de boeking in het eerste halfjaar van 2017 van een uitgestelde belastingvordering met betrekking tot de vereffening van IIB Finance Ireland (wat een positieve invloed had van 66 miljoen euro).

Geselecteerde ratio's per divisie	België		Tsjechië		Internationale Markten	
	1H2018	FY2017	1H2018	FY2017	1H2018	FY2017
Kosten-inkomstenratio bankactiviteiten exclusief bepaalde niet-operationele elementen en bij een gelijkmatige spreiding van de bankheffing over het jaar	57%	53%	45%	43%	62%	72%
Kredietkostenratio ¹	0,08%	0,09%	-0,03%	0,02%	-0,71%	-0,74%
Impaired kredieten ratio ²	2,4%	2,8%	2,1%	2,4%	19,5%	19,7%

¹ Een negatief cijfer duidt op een terugname van waardeverminderingen (met positieve resultaatinvloed).

² Vanaf 2018 gebaseerd op een licht gewijzigde definitie van de kredietportefeuille.

Eigen vermogen, solvabiliteit en liquiditeit

- Eind juni 2018 bedroeg het totale eigen vermogen 15,7 miljard euro (13,1 miljard euro eigen vermogen van de aandeelhouders, 0,2 miljard euro belangen van derden en 2,4 miljard euro *additional tier 1*-instrumenten). Dat is een stijging van 0,7 miljard euro ten opzichte van het begin van het jaar op een *like-for-like*-basis (dus na correctie voor de impact van de eerste toepassing van IFRS 9, die leidde tot een daling van 0,6 miljard euro). De *like-for-like*-wijziging tijdens de eerste zes maanden van het jaar is het gevolg van de opname van de winst over die periode (+0,9 miljard euro, exclusief belangen van derden), de uitgifte van een nieuw *additional tier 1-instrument* in april 2018 (+1 miljard euro), wijzigingen in diverse herwaarderingsreserves (in totaal -0,1 miljard euro), aan KBC Groep betaalde dividenden voor het boekjaar 2017 (-1,2 miljard euro) en een aantal kleinere wijzigingen.
- De *common equity ratio* (Basel III) bedroeg 14,2% (fully loaded) op 30 juni 2018 (14,5% op 31 december 2017). De *leverage ratio* (Basel III, fully loaded) bedroeg 5,1% (5,0% op 31 december 2017).
- De liquiditeitspositie van KBC Bank bleef uitstekend, wat zich uit in een LCR-ratio van 139% en een NSFR-ratio van 136% eind juni 2018 (respectievelijk 139% en 134% op 31 december 2017).

Risicoverklaring, economische visie en verwachtingen

- Verklaring met betrekking tot risico: omdat we hoofdzakelijk actief zijn als bank en vermogensbeheerder, zijn we blootgesteld aan een aantal typische risico's voor de financiële sectoren, zoals – maar zeker niet uitsluitend – kredietrisico, kredietrisico van tegenpartijen, concentratierisico, interestrisico, muntrisico, marktrisico, liquiditeits- en financieringsrisico, wijzigingen in de regelgeving, operationeel risico, betwistingen van klanten, concurrentie van andere en nieuwe spelers en de economie in het algemeen. Hoewel we al die risico's nauwlettend opvolgen en beheren binnen een strikt risicokader dat governance en limieten vastlegt, kunnen ze toch een negatieve invloed hebben op de waarde van activa of bijkomende kosten genereren boven de verwachte niveaus.
- Momenteel wordt een aantal factoren als de belangrijkste uitdagingen beschouwd voor de financiële sector in het algemeen. De onzekerheid over de regelgeving blijft een overheersend thema in de sector (al heeft de Basel IV-overeenkomst in december enige verduidelijking gebracht omtrent de toekomstige kapitaalvereisten), net zoals de verhoogde bescherming van de consument. Een andere blijvende uitdaging is de lagerentekomgeving, in combinatie met het toegenomen risico van activazeebellen. De financiële sector moet ook rekening houden met mogelijke systemische gevolgen van politieke en financiële ontwikkelingen, zoals de brexit of de protectionistische maatregelen in de VS, die

ook een invloed zullen hebben op de Europese economie. De technologie die in de financiële sector wordt gebruikt, vormt een extra uitdaging voor het bedrijfsmodel van traditionele financiële instellingen. Ten slotte is het cyber risico de voorbije jaren een belangrijke bedreiging geworden, niet alleen voor de financiële sector, maar voor de economie in haar geheel.

- We verstrekken informatie met betrekking tot het risicobeheer in het jaarverslag, de interimverslagen en risk reports van KBC Groep en/of KBC Bank, die allemaal beschikbaar zijn op www.kbc.com.
- Onze visie op de rente en wisselkoersen: in overeenstemming met haar recente communicatie verwachten we dat de ECB haar inkoopprogramma's na september 2018 zal afbouwen om ze te beëindigen in december 2018. De eerste stap naar een normalisatie van de beleidsrente zal pas volgen ruim na het einde van de kwantitatieve versoepeling, wellicht ten vroegste in de tweede helft van 2019. Tegelijk verwachten we dat de Fed zijn rente in 2018 nog twee keer zal verhogen, telkens met 25 basispunten. Daardoor geloven we dat de sterkte van de Amerikaanse dollar ten opzichte van de euro op korte termijn zal aanhouden, omdat die steun zal krijgen van de kortetermijnrente door de divergentie tussen het monetaire beleid van de Fed en dat van de ECB. Naar het einde van 2018 zal de euro waarschijnlijk opnieuw in waarde beginnen te stijgen. Door de lage inflatie en het nog altijd zeer soepele monetaire beleid van de ECB zal de Duitse rente op langlopende obligaties de komende periode naar verwachting slechts beperkt stijgen. In tegenstelling tot het soepele beleid van de ECB, heeft de Tsjechische Nationale Bank haar monetaire beleid al verstrengd in de voorbije maanden en verwacht wordt dat ze daar in 2018 mee doorgaat, gezien het Tsjechische groei- en inflatieklimaat. We voorspellen nog een renteverhoging voor dit jaar in Tsjechië, waardoor de reporente eind 2018 1,50% zou bedragen. Bijgevolg verwachten we dat de Tsjechische munt matig in waarde zal stijgen tot 25,70 CZK per EUR tegen eind 2018.
- Onze visie op economische groei: het Europese economische klimaat blijft aantrekkelijk. Hoewel de groei wat vertraagd is in vergelijking met 2017, blijft hij boven de trendgroei. De groeipiek is wellicht voorbij, maar we blijven optimistisch voor de komende jaren. De verder dalende werkloosheidscijfers en zelfs toenemende arbeidstekorten in sommige Europese economieën, zullen samen met de geleidelijk stijgende looninflatie de particuliere consumptie blijven ondersteunen. Daarnaast zullen ook investeringen een belangrijke groeifactor blijven. De belangrijkste factor die het Europese economische sentiment en de groei kan ondergraven, blijft het risico van een verdere economische deglobalisering, inclusief een escalatie van handelconflicten.
- Verwachtingen voor de rest van 2018:
 - Solide rendementen voor alle divisies.
 - Voor Ierland gaan we uit van een nettoterugnane van waardeverminderingen op kredieten van 100 tot 150 miljoen euro voor het volledige boekjaar 2018.
 - Voor België verwachten we dat de recente hervorming van de Belgische vennootschapsbelasting een recurrent positief effect zal hebben op ons resultaat. Het negatieve upfront effect dat we in het laatste kwartaal van 2017 boekten, zou in ongeveer drie jaar volledig moeten zijn gecompenseerd.
- Belangrijke gebeurtenis na balansdatum (die niet heeft geleid tot een aanpassing van de 1H2018 cijfers): op 8 augustus 2018 bereikte KBC Bank Ireland een overeenkomst met Goldman Sachs inzake de verkoop van een deel (ongeveer 1.9 miljard euro) van zijn legacy portefeuille, bestaande uit non-performing kredieten aan ondernemingen, non-performing Ierse buy-to-let woningkredieten (woningkredieten aangegaan voor verhuurpanden), en performing & non-performing UK buy-to-let woningkredieten. Als gevolg van die transactie, verlaagt de impaired kredieten ratio van KBC Bank Ireland met ruwweg 11 procentpunten tot ongeveer 25% (pro forma per eind 1H2018). De transactie resulteert naar verwachting in een netto resultaatimpact van +14 miljoen euro (gebaseerd op 1KW2018-cijfers en na verrekening van de kosten verbonden aan de transactie) en een vrijgave van risicogewogen activa bij KBC Bank van ongeveer 0,4 miljard euro, wat leidt tot een verbetering met 8 basispunten van de common equity ratio van KBC Bank. De closing van de transactie wordt verwacht in het vierde kwartaal van 2018.

Bijlage

Pro forma herberekening van de 2017-referentiecijfers voor de belangrijkste inkomstenlijnen, KBC Groep (in miljoenen euro, niet-geauditeerd)

	1H2018	2H2017	Pro forma herberekening van 2017-cijfers 1H2017
Nettorente-inkomsten	1 989	1 785	1 762
+ geprorateerde rente valutaderivaten		+183	+122
= pro-forma referentiecijfer (gebruikt bij de analyse van de resultaten)		=1 968	=1 884
Nettoresultaat uit fin.instrumenten tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening (FIFV)	86	417	443
- geprorateerde rente valutaderivaten		-183	-122
- netwerkinkomsten		-51	-48
= pro-forma referentiecijfer (gebruikt bij de analyse van de resultaten)		=183	=273
Nettoprovisie-inkomsten	1 050	1 007	1 017
+ netwerkinkomsten		+51	+48
= pro-forma referentiecijfer (gebruikt bij de analyse van de resultaten)		=1 058	=1 065

Geprorateerde rente op valutaderivaten: verplaatst van FIFV naar Nettorente-inkomsten (conform de overgang naar IFRS9).

Netwerkinkomsten (inkomsten uit marges verdiend op valutatransacties uitgevoerd door het netwerk voor klanten): verplaatst van FIFV naar Nettoprovisie-inkomsten.

Geconsolideerde financiële staten

volgens IFRS, KBC Bank – 1H2018

Nagezien door de commissaris

Glossarium en afkortingen gebruikt in de financiële staten

AC: Geamortiseerde kostprijs

AFS: Voor verkoop beschikbaar (IAS 39)

ALM: Asset Liability Management

ECL: Verwachte kredietverlies

FA: Financiële Activa

FTA: First Time Application/Adoption (de eerste toepassing van de overgang van IAS 39 naar IFRS 9 op 1 januari 2018)

FV: Reële waarde

FVA: Funding Value Adjustment

FVOCI: waardering tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen via OCI

FVPL: reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening

GCA: Bruto-boekwaarde

HFT: Aangehouden voor handelsdoeleinden

HTM: Aangehouden tot einde looptijd (IAS 39)

MFVPL: Verplicht aan reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening

OCI: Wijzigingen in de reële waarde van activa en verplichtingen opgenomen in het eigen vermogen

POCI: Aangekochte of uitgegeven activa met verminderde kredietwaardigheid

SPPI: Beoordeling of contractuele kasstromen uitsluitend aflossingen en rentebetalingen op de uitstaande hoofdsom betreffen

SRB: Single Resolution Board

R/E: Overgedragen resultaat

Geconsolideerde winst-en-verliesrekening

(in miljoenen euro)	Toelichting	1H 2018	1H 2017
		IFRS 9	IAS 39
Nettorente-inkomsten	3.1	1 989	1 762
Rente-inkomsten	3.1	3 138	2 851
Rentelasten	3.1	- 1 149	- 1 089
Dividendinkomsten		18	15
Nettoresultaat uit financiële instrumenten tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening	3.3	86	443
Netto gerealiseerd resultaat uit voor verkoop beschikbare financiële activa		-	50
Netto gerealiseerd resultaat uit schuldinstrumenten tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen via OCI		8	-
Nettoprovisie-inkomsten	3.5	1 050	1 017
Ontvangen provisies	3.5	1 299	1 404
Betaalde provisies	3.5	- 249	- 387
Overige netto-inkomsten	3.6	83	82
TOTALE OPBRENGSTEN		3 233	3 368
Exploitatiekosten	3.7	- 2 001	- 1 893
Personeelskosten	3.7	- 868	- 835
Algemene beheerskosten	3.7	- 1 050	- 982
Afschrijvingen vaste activa	3.7	- 83	- 76
Bijzondere waardeverminderingen	3.9	57	67
Op leningen en vorderingen	3.9	-	72
Op financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs en tegen reële waarde via OCI	3.9	82	-
Op voor verkoop beschikbare financiële activa	3.9	-	0
Op goodwill	3.9	0	0
Op overige	3.9	- 25	- 4
Aandeel in het resultaat van geassocieerde ondernemingen en joint ventures		8	6
RESULTAAT VÓÓR BELASTINGEN		1 297	1 549
Belastingen	3.11	- 262	- 273
RESULTAAT NA BELASTINGEN		1 035	1 276
Toerekenbaar aan minderheidsbelangen		88	89
Toerekenbaar aan de aandeelhouders van de moedermaatschappij		947	1 187

Vanaf 2018 wordt de financiële informatie opgesteld in overeenstemming met IFRS 9. Meer informatie vindt u in de Verklaring van overeenstemming en (veranderingen in) grondslagen van de financiële verslaggeving (Toelichting 1.1) verderop in dit verslag, inclusief informatie over de overgang. KBC heeft ervoor gekozen gebruik te maken van de overgangsmaatregelen voor vergelijkende informatie.

Vereenvoudigd geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten (comprehensive income)

(in miljoenen euro)	1H 2018 IFRS 9	1H 2017 IAS 39
RESULTAAT NA BELASTINGEN	1 035	1 276
Toerekenbaar aan minderheidsbelangen	88	89
Toerekenbaar aan de aandeelhouders van de moedermaatschappij	947	1 187
OCI - te verwerken in de winst- en verliesrekening	- 80	106
Nettowijziging van de herwaarderingsreserve voor aandelen	-	- 15
Nettowijziging van de herwaarderingsreserve voor obligaties	-	- 37
Nettomutatie van de herwaarderingsreserve FVOCI schuldinstrumenten	- 55	-
Nettowijziging van de afdekkingsreserve - kasstroomafdekkingen	17	164
Nettowijziging van de omrekeningsverschillen	- 131	- 6
Indekking van een netto-investering in buitenlandse entiteiten	94	0
Nettowijziging m.b.t. geassocieerde ondernemingen en joint ventures	- 6	1
Overige mutaties	0	- 1
OCI - niet te verwerken in de winst-en-verliesrekening	4	41
Nettowijziging in herwaarderingsreserve FVOCI aandelen	5	-
Nettowijziging van de toegezegdpensioenregelingen	- 3	46
Nettowijziging van het eigen kredietrisico	3	- 5
Nettowijziging mbt geassocieerde ondernemingen en joint ventures	0	0
TOTAAL GEREALISEERDE EN NIET-GEREALISEERDE RESULTATEN	959	1 423
Toerekenbaar aan minderheidsbelangen	88	89
Toerekenbaar aan de aandeelhouders van de moedermaatschappij	871	1 334

Vanaf 2018 wordt de financiële informatie opgesteld in overeenstemming met IFRS 9. Meer informatie vindt u in de Verklaring van overeenstemming en (veranderingen in) grondslagen van de financiële verslaggeving (Toelichting 1.1) verderop in dit verslag, inclusief informatie over de overgang. KBC heeft ervoor gekozen gebruik te maken van de overgangsmaatregelen voor vergelijkende informatie.

De belangrijkste bewegingen in OCI zijn:

- De herwaarderingsreserve (FVOCI schuldinstrumenten) daalde in het eerste halfjaar van 2018 met 55 miljoen euro, negatief beïnvloed door een stijging van de creditspread op Italiaanse staatsobligaties en het effect van de afwikkeling (dit laatste verklaart ook deels de positieve nettowijziging in de afdekkingsreserve (kasstroomafdekking)). In het eerste halfjaar van 2017 bedroeg de nettowijziging in de herwaarderingsreserve (voor verkoop beschikbare financiële activa) - obligaties en in de afdekkingsreserve (kasstroomafdekking) respectievelijk -37 miljoen euro en +164 miljoen euro. Beide wijzigingen werden vooral verklaard door een stijging van de langetermijnrentes.
- De nettowijziging van de omrekeningsverschillen in het eerste halfjaar van 2018 (-131 miljoen euro) wordt voornamelijk veroorzaakt door de depreciatie van de CZK en HUF. Dat werd ruimschoots gecompenseerd door de afdekking van de netto-investeringen in buitenlandse activiteiten (+94 miljoen euro). Het netto-effect tussen deze twee posten kan voornamelijk worden verklaard door de asymmetrische behandeling van de uitgestelde belastingen (geen belasting op de nettowijziging van de omrekeningsverschillen, terwijl er wel een uitgestelde belasting op de afdekking wordt berekend).

Geconsolideerde balans

		30-06-2018	31-12-2017	01-01-2018
ACTIVA (in miljoenen euro)	Toelichting	IFRS 9	IAS 39	IFRS9
Geldmiddelen, tegoeden bij centrale banken en andere zichtdeposito's bij kredietinstellingen		31 379	29 762	
Financiële activa	4.1-4.7	228 326	220 184	219 442
Aangehouden voor handelsdoeleinden	4.1-4.7	-	7 509	-
Vanaf eerste opname aangemerkt als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening	4.1-4.7	-	63	-
Voor verkoop beschikbaar	4.1-4.7	-	19 637	-
Leningen en vorderingen	4.1-4.7	-	166 927	-
Tot einde looptijd aangehouden	4.1-4.7	-	25 803	-
Geamortiseerde kostprijs	4.1-4.7	214 227	-	205 377
Gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de OCI	4.1-4.7	6 019	-	6 394
Gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening	4.1-4.7	7 825	-	7 426
Waarvan aangehouden voor handelsdoeleinden	4.1-4.7	7 651	-	7 225
Afdekkingsderivaten	4.1-4.7	255	245	245
Reëlewaardeveranderingen van de afgedekte posities bij reëlewaardeafdekking van het renterisico van een portefeuille		- 18	- 78	
Belastingvorderingen		1 652	1 575	
Actuele belastingvorderingen		123	45	
Uitgestelde belastingvorderingen		1 529	1 530	
Vaste activa aangehouden voor verkoop en activa met betrekking tot groepen activa die worden afgestoten		13	21	
Investerings in geassocieerde ondernemingen en joint ventures		171	210	
Materiële vaste activa en vastgoedbeleggingen		2 953	2 846	
Goodwill en andere immateriële vaste activa		1 010	1 019	
Overige activa		892	785	
TOTAAL ACTIVA		266 379	256 322	

		30-06-2018	31-12-2017	01-01-2018
VERPLICHTINGEN EN EIGEN VERMOGEN (in miljoenen euro)	Toelichting	IFRS 9	IAS 39	IFRS9
Financiële verplichtingen	4.1-4.7	248 463	238 273	238 273
Geamortiseerde kostprijs	4.1-4.7	239 694	228 509	
Gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening	4.1-4.7	7 607	8 479	
waarvan aangehouden voor handelsdoeleinden	4.1-4.7	6 064	6 998	
Afdekkingsderivaten	4.1-4.7	1 161	1 284	
Reëlewaardeveranderingen van de afgedekte posities bij reëlewaardeafdekking van het renterisico van een portefeuille		- 127	- 86	
Belastingverplichtingen		114	210	
Actuele belastingverplichtingen		27	72	
Uitgestelde belastingverplichtingen		87	139	
Verplichtingen met betrekking tot groepen activa die worden afgestoten		0	0	
Voorzieningen voor risico's en kosten		250	373	
Overige verplichtingen		1 955	1 895	
TOTAAL VERPLICHTINGEN		250 655	240 666	
Totaal eigen vermogen	5.9	15 724	15 656	
Eigen vermogen van de aandeelhouders	5.9	13 115	14 083	13 483
Additionele tier-1 instrumenten opgenomen in het eigen vermogen	5.9	2 400	1 400	
Minderheidsbelangen	-	208	173	
TOTAAL VERPLICHTINGEN EN EIGEN VERMOGEN		266 379	256 322	

Vanaf 2018 wordt de financiële informatie opgesteld in overeenstemming met IFRS 9. Meer informatie vindt u in de Verklaring van overeenstemming en (veranderingen in) grondslagen van de financiële verslaggeving (Toelichting 1.1) verderop in dit verslag, inclusief informatie over de overgang. KBC heeft ervoor gekozen gebruik te maken van de overgangsmaatregelen voor vergelijkende informatie. Uit transparantieoverweging is de openingsbalans toegevoegd voor de belangrijkste geïmpacteerde balansposten (meer details zijn terug te vinden in de overgangstabellen verderop in het rapport).

Geconsolideerde vermogensmutaties

In miljoenen euro	Geplaatst en volggestort aandelenka- ptaal	Uitgiftepre- mie	Overgedra- gen resultaat	Herwaarde- ringsreserves voor verkoop beschikbare financiële activa	Herwaarde- ringsreserve FVOCI schuld- instrumenten	Herwaarde- ringsreserve FVOCI aandelen	Afdekkings- reserve - kasmiddel- afdekkingen	Omrakenings- verschillen	Afdekking van een netto- investering in een buitenlandse entiteit	Wijziging in toegezegd- pensioen- regelingen	Eigen kredietrisico (via eigen vermogen)	Totaal herwaarde- ringsreserves	Eigen vermogen van aandeel- houders	Additionele tier- 1 instrumenten opgenomen in eigen vermogen	Belangen van derden	Totaal eigen vermogen
1H 2018 IFRS 9																
Saldo aan het einde van het vorige jaar	8 948	895	4 974	651	0	0	- 1 339	- 10	47	- 73	- 10	- 735	14 083	1 400	173	15 656
Invloed gerelateerd aan IFRS 9	0	0	- 222	- 651	254	19	0	0	0	0	0	- 378	- 600	0	0	- 600
Saldo aan het begin van het jaar (01-01-2018) na impact van IFRS 9	8 948	895	4 752	0	254	19	- 1 339	- 10	47	- 73	- 10	- 1 113	13 483	1 400	173	15 057
Nettoresultaat over de periode	0	0	947	0	0	0	0	0	0	0	0	0	947	0	88	1 035
OCI over de periode	0	0	0	0	- 57	5	17	- 134	94	- 3	3	- 76	- 76	0	0	- 76
Subtotaal	0	0	947	0	- 57	5	17	- 134	94	- 3	3	- 76	871	0	88	959
Dividenden	0	0	- 1 199	0	0	0	0	0	0	0	0	0	- 1 199	0	0	- 1 199
Couponbetaling additioneel tier-1-instrumenten	0	0	- 29	0	0	0	0	0	0	0	0	0	- 29	0	0	- 29
Overboeking van reserve naar ingehouden winst bij realisatie	0	0	- 7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	- 7	0	0	- 7
Uitgifte van additioneel tier-1 instrument opgenomen in eigen vermogen	0	0	- 5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	- 5	1 000	0	995
Wijzigingen in minderheidsbelangen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	- 53	- 53
Totaal wijzigingen	0	0	- 292	0	- 57	5	17	- 134	94	- 3	3	- 76	- 368	1 000	35	667
Saldo aan het einde van de periode	8 948	895	4 460	0	197	24	- 1 321	- 145	141	- 77	- 8	- 1 188	13 115	2 400	208	15 724
waarvan gerelateerd aan de vermogensmutatiemethode				0	- 1	0	0	12	0	0	0	11	11			11
1H 2017 IAS 39																
Saldo aan het einde van het vorige jaar	8 948	895	3 556	645	-	-	- 1 356	37	-	- 153	- 4	- 832	12 568	1 400	190	14 158
Nettoresultaat over de periode	0	0	1 187	0	-	-	0	0	-	0	0	0	1 187	0	89	1 276
OCI over de periode	0	0	- 1	- 56	-	-	164	- 2	-	46	- 5	148	147	0	0	147
Subtotaal	0	0	1 186	- 56	-	-	164	- 2	-	46	- 5	148	1 334	0	89	1 423
Dividenden	0	0	- 531	0	-	-	0	0	-	0	0	0	- 531	0	0	- 531
Couponbetaling additionele tier-1-instrumenten	0	0	- 27	0	-	-	0	0	-	0	0	0	- 27	0	0	- 27
Wijzigingen in minderheidsbelangen	0	0	0	0	-	-	0	0	-	0	0	0	0	0	- 37	- 37
Totaal wijzigingen	0	0	628	- 56	-	-	164	- 2	-	46	- 5	148	776	0	52	829
Saldo aan het einde van de periode	8 948	895	4 185	589	-	-	- 1 192	35	-	- 107	- 10	- 684	13 344	1 400	243	14 987
waarvan herwaarderingsreserve voor aandelen				105												
waarvan herwaarderingsreserve voor obligaties				484												
waarvan gerelateerd aan de vermogensmutatiemethode				10			0	11		0		21	21			21

Vanaf 2018 wordt de financiële informatie opgesteld in overeenstemming met IFRS 9. Meer informatie vindt u in de Verklaring van overeenstemming en (veranderingen in) grondslagen van de financiële verslaggeving (Toelichting 1.1) verderop in dit verslag, inclusief informatie over de overgang. KBC heeft ervoor gekozen gebruik te maken van de overgangsmaatregelen voor vergelijkende informatie.

De post 'Dividenden' in 2018 (1 199 miljoen euro) bevat het slotdividend voor 2017 (betaald in mei 2018), het bedrag voor 2017 (531 miljoen euro) bevat het slotdividend voor 2016 (betaald in mei 2017). Meer informatie over de AT1 instrumenten vindt u onder 'Eigen vermogen van de aandeelhouders en AT1 instrumenten' (Toelichting 5.9) verderop in dit verslag.

Vereenvoudigd geconsolideerd kasstroomoverzicht

(in miljoenen euro)	1H 2018 IFRS 9	1H 2017 IAS 39
Geldmiddelen en kasequivalenten aan het begin van het boekjaar	40 447	26 771
Nettokasstromen uit of aangewend bij bedrijfsactiviteiten	3 314	13 544
Nettokasstromen uit of aangewend bij investeringsactiviteiten	2 094	2 445
Nettokasstromen uit of aangewend bij financieringsactiviteiten	367	- 380
Gevolgen van wisselkoerswijzigingen op geldmiddelen en kasequivalenten	- 400	330
Geldmiddelen en kasequivalenten aan het einde van de periode	45 823	42 710

Vanaf 2018 wordt de financiële informatie opgesteld in overeenstemming met IFRS 9. Meer informatie vindt u in de Verklaring van overeenstemming en (veranderingen in) grondslagen van de financiële verslaggeving (Toelichting 1.1) verderop in dit verslag, inclusief informatie over de overgang. KBC heeft ervoor gekozen gebruik te maken van de overgangsmaatregelen voor vergelijkende informatie.

De positieve nettokasstromen uit of aangewend bij bedrijfsactiviteiten in het eerste halfjaar van 2018 omvatten voornamelijk gerealiseerd resultaat en lagere uitstaande schuldinstrumenten tegen reële waarde via OCI (versus jaareinde 2017). De positieve nettokasstromen uit of aangewend bij bedrijfsactiviteiten in 1H 2017 zijn hoofzakelijk het gevolg van hogere deposito's (versus jaareinde 2016).

De nettokasstromen uit financieringsactiviteiten in het eerste halfjaar van 2018 omvatten

- de call door KBC Bank van de in januari 2013 *uitgegeven contingent capital note* (CoCo) van 1 miljard USD en een dividenduitkering van 1 199 miljoen euro
- de uitgifte van gedekte obligaties voor 750 miljoen euro
- de uitgifte van een groene obligatielening voor 500 miljoen euro door KBC Groep, doorgeleend aan KBC Bank (zie toelichting 4.1)
- de uitgifte van *additional tier 1*-instrumenten opgenomen in het eigen vermogen voor 1 miljard euro.

Toelichting bij de verklaring van overeenstemming en (veranderingen in) grondslagen van de financiële verslaggeving

Verklaring van overeenstemming (toelichting 1.1 in de jaarrekening 2017)

Het verkorte tussentijdse financiële verslag van KBC Bank over de eerste zes maanden van 2018 is opgesteld in overeenstemming met IAS 34, 'Tussentijdse financiële verslaggeving'. Het verkorte tussentijdse financiële verslag moet worden gelezen samen met de jaarrekening voor het boekjaar dat eindigde op 31 december 2017, die is opgesteld volgens de International Financial Reporting Standards, zoals goedgekeurd voor toepassing in de EU ('*endorsed IFRS*').

De volgende IFRS-normen werden van kracht op 1 januari 2018 en werden toegepast in deze rapportering:

- IFRS 9
 - IFRS 9 (Financiële instrumenten) met betrekking tot de classificatie en de waardering van financiële instrumenten is van kracht sinds 1 januari 2018 en vervangt IAS 39 (Financiële instrumenten: opname en waardering).
 - Classificatie en waardering: voor financiële activa is de classificatie en waardering volgens IFRS 9 afhankelijk van het specifieke bedrijfsmodel en de kenmerken van de contractuele kasstromen van het instrument.
 - Waardeverminderingen op financiële instrumenten: financiële instrumenten die onderhevig zijn aan waardeverminderingen worden ingedeeld in drie categorieën, namelijk: *Stage* (categorie, stap) 1: *performing*; *Stage* 2: *underperforming* (waarbij verwachte kredietverliezen over de volledige resterende looptijd berekend moeten worden) en *Stage* 3: *non-performing of impaired*. KBC heeft gedragslijnen en procedures opgemaakt om op het einde van elke verslagperiode te beoordelen of het kredietrisico aanzienlijk is gestegen en of daarom *staging* nodig is, d.i. overgaan van een *stage* (stap) naar een andere. Voor de kredietportefeuille gebeurt die overgang naar een volgende *stage* volgens een meervoudige benadering op basis van een interne kredietrating, kredietherstructureringsmaatregelen, collectieve beoordeling en dagen achterstalligheid. Voor de beleggingsportefeuille wordt een gelijkaardige meervoudige benadering gebruikt, behalve dat KBC gebruik maakt

van de vrijstelling met betrekking tot laag kredietrisico. Dat betekent dat ervan wordt uitgegaan dat alle obligaties met *investment grade*-rating in *stage 1* zitten, tenzij een van de andere factoren iets anders aangeeft. Voor de *stages 1* en *2* boekte KBC op grond van IAS 39 al *incurred but not reported* (IBNR)-waardeverminderingen, die worden beïnvloed door *emergence* periodes. Onder IFRS 9 worden de waardeverminderingen op financiële activa berekend op basis van het verwachte kredietverlies over 12 maanden voor *stage 1* en op basis van het verwachte kredietverlies over de resterende looptijd voor *stage 2*. Bij zowel de criteria voor de bepaling van de *stages* als de meting van het verwachte kredietverlies wordt rekening gehouden met toekomstgerichte informatie. Diverse macro-economische factoren worden in overweging genomen en KBC gebruikt drie scenario's om een reeks van mogelijke uitkomsten te beoordelen.

- Afdekkingstransacties: KBC gebruikt de optie om afdekkingstransacties volgens IAS 39 te blijven toepassen en wacht de verdere ontwikkelingen betreffende *macro hedging* bij de IASB af.
 - Door de toepassing van IFRS 9 zijn de winst-en-verliesrekening, de balans, het overzicht van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten en de vermogensmutaties, net zoals de Toelichtingen aanzienlijk veranderd. KBC heeft ervoor gekozen gebruik te maken van de overgangsmaatregelen voor vergelijkende informatie. De grondslagen van de financiële verslaggeving in Toelichting 1.2 zijn aangepast en IFRS 9 is erin opgenomen. Voor de grondslagen van de financiële verslaggeving die van toepassing zijn op de vergelijkende cijfers, verwijzen we naar de jaarrekening van de groep per 31 december 2017. De informatie over de overgang is opgenomen in Toelichting 1.4 en waar nodig wordt bijkomende uitleg gegeven in de toelichtingen.
 - Voor financiële verplichtingen werden de delen van IFRS 9 die betrekking hebben op de voorstelling van winsten en verliezen als gevolg van eigen kredietrisico voor financiële instrumenten gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening vervroegd toegepast met ingang van 1 januari 2017.
 - Gewijzigde voorstelling van geprorateerde rente voor valutaderivaten: verplaatst van Nettoresultaat uit financiële instrumenten tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening naar Netto-rente-inkomsten. Die nieuwe voorstelling hangt samen met IFRS 9 als gevolg van een beslissing van het IFRIC (International Financial Reporting Interpretation Committee) van 20 november 2017. De nieuwe voorstelling vermijdt een vertekend beeld, omdat de geprorateerde rente van de onderliggende transactie ook wordt opgenomen onder Netto-rente-inkomsten. De invloed ervan bedraagt 122 miljoen euro in 1H2017 en 183 miljoen euro in 2H2017.
 - KBC past geen overgangsmaatregelen toe voor de invloed van IFRS 9 op het kapitaal, omdat het volledige transparantie wil bieden. Bijgevolg geven het eigen vermogen, het kapitaal en de *leverage ratio* de volledige invloed van IFRS 9 weer.
- IFRS 15 (Opbrengsten van contracten met klanten) geeft richtlijnen over de verantwoording van opbrengsten. KBC heeft de betreffende contracten geïdentificeerd en ze beoordeeld tegenover het nieuwe model voor de verantwoording van opbrengsten volgens het vijfstappenplan. De focus lag vooral op (i) de vaststelling van de prestatieverplichtingen en (ii) de variabele vergoeding van enkele vermogensbeheerovereenkomsten. De nieuwe vereisten hadden geen belangrijke invloed op de opbrengstenverantwoording van KBC.

Ook de volgende wijziging in de voorstelling en de grondslagen van de financiële verslaggeving wordt toegepast in 2018:

- Een gewijzigde voorstelling van 'netwerkinkomsten', die worden verplaatst van Nettoresultaat uit financiële instrumenten tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening naar Nettoprovisie-inkomsten. Netwerkinkomsten zijn inkomsten uit marges op valutatransacties (in verband met betalingen, kredieten, deposito's, beleggingen) die zijn uitgevoerd door het netwerk (kantoren, online) voor klanten. De nieuwe voorstelling geeft een meer betrouwbaar beeld, omdat netwerkinkomsten de inkomsten uit marges weergeeft die kunnen worden beschouwd als een onderdeel van de beleggings- en betalingsactiviteit, waarvoor een vergoeding verschuldigd is. De jaarrekening werd niet retroactief aangepast volgens IAS 8, omdat de invloed erop als onbelangrijk wordt beschouwd (een eenmalige invloed van 48 miljoen euro in 1H 2018, vóór belastingen).

De volgende IFRS-normen werden gepubliceerd, maar zijn nog niet van kracht in 2018. KBC zal die normen toepassen zodra dat verplicht wordt.

- IFRS 16: In januari 2016 publiceerde de IASB IFRS 16 (Leases), die in werking treedt op 1 januari 2019. De nieuwe standaard verandert niet veel aan de boekhoudkundige verwerking van leasing voor leaseverstrekkers en dus zullen de boekhoudkundige gevolgen naar verwachting beperkt zijn voor KBC (omdat KBC voornamelijk optreedt als leaseverstrekker en niet als leasingnemer). De impactanalyse loopt nog.
- Overige: De IASB heeft enkele beperkte aanpassingen aan bestaande IFRS-normen gepubliceerd. Ze zullen worden toegepast zodra dat verplicht is, maar hun impact wordt momenteel als verwaarloosbaar ingeschat.

Belangrijkste grondslagen voor financiële verslaggeving (toelichting 1.2 in de jaarrekening 2017)

De belangrijkste grondslagen van de financiële verslaggeving werden aangepast om rekening te houden met IFRS 9.

1. Algemeen / Basisprincipe

De algemene boekhoudkundige principes van KBC Bank ('KBC') zijn gebaseerd op de International Financial Reporting Standards (IFRS), zoals aangenomen door de Europese Unie, en op de IFRS-grondslagen. De jaarrekening van KBC is gebaseerd op de going concern veronderstelling. KBC presenteert elke materiële categorie van soortgelijke posten afzonderlijk, ongelijksoortige posten worden afzonderlijk gepresenteerd, tenzij ze niet van materieel belang zijn, en posten worden alleen gesaldeerd als de IFRS in kwestie dat expliciet voorschrijft of toestaat.

2. Financiële activa

KBC past met ingang van 1 januari 2018 alle voorschriften van IFRS 9 toe, met uitzondering van afdekkingstransacties (hedge-accounting), die nog altijd worden geboekt in overeenstemming met IAS 39.

• Financiële activa – in-en uitboekingen

• *Opname van de balans*

Financiële activa en verplichtingen worden in de balans opgenomen als KBC een betrokken partij wordt met betrekking tot de contractuele voorzieningen van de instrumenten. Aan- en verkopen van alle financiële activa die volgens standaardmarktconventies worden afgewikkeld, worden in de balans verwerkt op de afwikkelingsdatum. Alle financiële activa, behalve de financiële activa die worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening, worden bij hun eerste opname in de balans gewaardeerd tegen reële waarde, vermeerderd met de transactiekosten die rechtstreeks zijn toe te rekenen aan de verwerving ervan.

• *Verwijdering uit de balans en herziening*

KBC verwijdert financiële activa uit de balans wanneer de contractueel vastgelegde kasstromen eruit aflopen of KBC zijn contractuele rechten op het ontvangen van de kasstromen uit de financiële activa overdraagt in een transactie waarbij nagenoeg alle risico's en voordelen van eigendom worden overgedragen.

In geval van een wijziging van de voorwaarden tijdens de looptijd van een financieel actief beoordeelt KBC of de nieuwe voorwaarden aanzienlijk verschillen van de oorspronkelijke voorwaarden en of de wijziging inhoudt dat de oorspronkelijke rechten op de ontvangst van de kasstromen uit het instrument zijn verlopen. Als wordt besloten dat de voorwaarden aanzienlijk verschillen, wordt de transactie geboekt als verwijdering van een financieel actief, wat inhoudt dat het bestaande financieel actief uit de balans wordt verwijderd en op basis van de gewijzigde voorwaarden een nieuw financieel actief wordt opgenomen. Als KBC daarentegen oordeelt dat de voorwaarden niet aanzienlijk verschillen, wordt de transactie geboekt als herziening van een financieel actief.

• Classificatie van eigenvermogensinstrumenten en schuldinstrumenten

Bij de eerste opname van een financieel actief beoordeelt KBC eerst de contractuele voorwaarden van het instrument om het te classificeren als een eigenvermogensinstrument of een schuldinstrument. Onder eigenvermogensinstrument wordt elk contract verstaan op grond waarvan een overblijvend belang in de nettoactiva van een andere entiteit wordt verkregen. Om na te gaan of aan die voorwaarde is voldaan, controleert KBC of het instrument niet gepaard gaat met een contractuele verplichting voor de emittent om geldmiddelen te leveren of financiële activa of financiële verplichtingen te ruilen met een andere entiteit onder voorwaarden die potentieel nadelig zijn voor de emittent. Alle instrumenten die niet voldoen aan de criteria om als eigenvermogensinstrumenten te worden aangemerkt, worden door KBC geclassificeerd als schuldinstrument.

• Classificatie en waardering - schuldinstrumenten

Indien KBC besluit dat een financieel actief een schuldinstrument is, kan het bij eerste opname in een van de volgende categorieën worden ondergebracht:

- verplicht gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening (FVPL);
- bij eerste opname aangeduid als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening (FVO);
- gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de niet gerealiseerde resultaten (FVOCI);
- gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs (AC);

Schuldinstrumenten moeten worden geclassificeerd in de categorie FVPL als (i) ze niet worden aangehouden binnen een bedrijfsmodel dat erop gericht is activa aan te houden om contractuele kasstromen te ontvangen of binnen een bedrijfsmodel waarvan het doel wordt bereikt door zowel contractuele kasstromen te ontvangen als financiële activa te verkopen, of (ii) ze worden aangehouden binnen een bedoeld bedrijfsmodel maar de contractuele voorwaarden van het instrument op bepaalde data aanleiding geven tot kasstromen die niet uitsluitend aflossingen en rentebetalingen op de uitstaande hoofdsom betreffen.

Voorts kan KBC in sommige gevallen een financieel actief dat voldoet aan de voorwaarden om te worden gewaardeerd tegen AC of FVOCI, bij eerste opname onherroepelijk aanduiden als gewaardeerd tegen reële waarde (FVO) indien een dergelijke keuze een boekhoudkundige mismatch voorkomt of aanzienlijk beperkt.

Een schuldinstrument wordt alleen gewaardeerd tegen FVOCI als het niet is aangeduid voor waardering tegen FVO en aan beide onderstaande voorwaarden voldoet:

- het actief wordt aangehouden binnen een bedrijfsmodel waarvan het doel wordt bereikt door zowel contractuele kasstromen te ontvangen als financiële activa te verkopen; en
- op bepaalde data geven de contractvoorwaarden van het financieel actief aanleiding tot kasstromen die uitsluitend aflossingen en rentebetalingen op de uitstaande hoofdsom betreffen.

Een schuldinstrument wordt alleen gewaardeerd tegen AC als het aan beide van volgende voorwaarden voldoet en niet is aangeduid voor waardering tegen FVO:

- het actief wordt aangehouden binnen een bedrijfsmodel dat erop gericht is activa aan te houden om contractuele kasstromen te ontvangen; en
- op bepaalde data geven de contractvoorwaarden van het financieel actief aanleiding tot kasstromen die uitsluitend aflossingen en rentebetalingen op de uitstaande hoofdsom betreffen.

- **Businessmodelbeoordeling**

De beoordeling van het bedrijfsmodel wordt gebruikt om te oordelen of schuldinstrumenten mogen worden gewaardeerd tegen AC of FVOCI. Bij de beoordeling licht KBC op portefeuilleniveau de doelstelling door van het bedrijfsmodel in het kader waarvan een actief wordt aangehouden, omdat dit het best weerspiegelt hoe de bedrijfsactiviteiten worden beheerd en informatie aan het bestuur wordt verstrekt. De in aanmerking genomen informatie behelst:

- het beleid en de doelstellingen die voor de portefeuille zijn vooropgesteld en hoe dat beleid in de praktijk wordt gebracht, en in het bijzonder of de strategie van het bestuur erop is gericht contractuele rente-inkomsten te verwerven, een bepaald renteprofiel in stand te houden, de rentegevoeligheid van de financiële activa in overeenstemming te houden met die van de verplichtingen waarmee die activa zijn gefinancierd of kasstromen te realiseren door de activa te verkopen;
- hoe de prestatie van de portefeuille wordt beoordeeld en gerapporteerd aan het Directiecomité en de Raad van Bestuur van KBC;
- de risico's die van invloed zijn op de prestaties van het bedrijfsmodel (en van de binnen dat bedrijfsmodel aangehouden financiële activa) en de wijze waarop deze risico's worden beheerd;
- hoe bestuurders van het bedrijf worden beloond – bijvoorbeeld of de beloning is gebaseerd op de reële waarde van de beheerde activa, dan wel op de ontvangen contractuele kasstromen; en
- de frequentie, het volume en het tijdstip van de verkopen in voorgaande perioden, de redenen voor die verkopen en de verwachtingen van KBC betreffende toekomstige verkoopactiviteiten. Informatie over de verkopen wordt evenwel niet afzonderlijk beschouwd, maar in aanmerking genomen in het kader van een globale beoordeling van de wijze waarop het doel dat KBC met het beheer van de financiële activa beoogt, wordt bereikt en van de wijze waarop kasstromen worden gerealiseerd.

Financiële activa die worden aangehouden voor handelsdoeleinden of waarvan de prestaties worden beoordeeld op basis van de reële waarde, worden gewaardeerd tegen FVPL omdat zij noch worden aangehouden om contractuele kasstromen te ontvangen, noch om zowel contractuele kasstromen te ontvangen als financiële activa te verkopen.

- **Beoordeling of contractuele kasstromen uitsluitend aflossingen en rentebetalingen op de uitstaande hoofdsom betreffen (SPPI)**

In het kader van deze beoordeling wordt 'hoofdsom' gedefinieerd als de reële waarde van het financieel actief bij eerste opname. 'Rente' wordt gedefinieerd als een vergoeding voor de tijdswaarde van geld, voor het tijdens een bepaalde periode aan de uitstaande hoofdsom verbonden kredietrisico en voor andere met kredietverlening samenhangende basisrisico's en -kosten (bv. het liquiditeitsrisico en administratieve kosten), alsook een winstmarge. Om te beoordelen of contractuele kasstromen uitsluitend aflossingen en rentebetalingen op de uitstaande hoofdsom betreffen, houdt KBC rekening met de contractvoorwaarden van het instrument, wat een beoordeling inhoudt of het financieel actief een contractvoorwaarde bevat die het tijdstip of het bedrag van contractuele kasstromen kan wijzigen waardoor het instrument niet aan deze voorwaarde zou voldoen. Bij die beoordeling houdt KBC rekening met:

- onvoorziene gebeurtenissen die het tijdstip of het bedrag van de kasstromen kunnen wijzigen;
- hefboomwerking;
- voorwaarden voor vervroegde aflossing en verlenging;
- voorwaarden die de vordering van KBC op kasstromen uit nader omschreven activa beperken (bv. overeenkomsten aangaande activa zonder verhaalrechten); en
- kenmerken die de vergoeding voor de tijdswaarde van geld wijzigen (bv. periodieke herziening van de rente).

- **Reclassificaties**

Financiële activa worden na eerste opname niet geherclassificeerd, behalve in een periode volgend op een besluit van KBC om zijn bedrijfsmodel voor het beheer van financiële activa te wijzigen, wat zich kan voordoen wanneer

KBC een voor zijn bedrijfsactiviteiten belangrijke activiteit begint of stopt (bv. wanneer KBC een bedrijfsactiviteit verwerft, afstoot of beëindigt). De herclassificatie gaat in bij aanvang van de verslagperiode onmiddellijk na de wijziging.

- **Classificatie en waardering - eigenvermogensinstrumenten**

Financiële eigenvermogensinstrumenten worden ondergebracht in een van de volgende categorieën:

- verplicht gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening (FVPL);
- eigenvermogensinstrumenten waarvoor gekozen is voor waardering tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI);

In de bankactiviteit geldt de weerlegbare veronderstelling dat alle eigenvermogensinstrumenten worden beschouwd als FVOCI indien zij niet worden aangehouden voor handelsdoeleinden of een voorwaardelijke vergoeding in een bedrijvencombinatie waarop IFRS 3 van toepassing is. De keuze om eigenvermogensinstrumenten op te nemen in de categorie FVOCI is onherroepelijk bij eerste opname en kan gebeuren per instrument, wat door KBC wordt geïnterpreteerd als per aandeel. Als FVOCI geclassificeerde eigenvermogensinstrumenten worden nadien gewaardeerd tegen reële waarde met opname van alle waardeveranderingen in OCI en kunnen niet worden overgeboekt naar de winst-en-verliesrekening, zelfs niet wanneer het instrument van de hand wordt gedaan. De enige uitzondering betreft dividendinkomsten, die worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening in de post 'Dividendinkomsten'.

- **Classificatie en waardering – derivaten (handelsdoeleinden en afdekkingsdoeleinden)**

KBC kan derivaten opnemen voor handelsdoeleinden of voor afdekkingsdoeleinden. Derivaten kunnen, afhankelijk van hun actuele marktwaarde, als activa of verplichtingen worden geboekt.

- **Derivaten voor handelsdoeleinden**

Derivaten worden altijd gewaardeerd tegen reële waarde en KBC maakt het volgende onderscheid:

- Derivaten die worden aangehouden met het oog op afdekking maar waarvoor geen hedge accounting wordt (kan worden) toegepast (economische afdekkingen): afdekkingsinstrumenten kunnen worden verworven om een externe blootstelling economisch af te dekken zonder toepassing van hedge accounting. De rentecomponent van die derivaten wordt opgenomen onder 'Nettorente-inkomsten', terwijl alle andere wijzigingen in de reële waarde worden opgenomen onder 'Nettore resultaat uit financiële instrumenten tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening'.
- Derivaten die niet voor afdekkingsdoeleinden worden aangehouden (derivaten voor handelsdoeleinden): operationele eenheden van KBC kunnen ook derivatencontracten aangaan die niet tot doel hebben een positie economisch af te dekken. Dat kan gebeuren in het kader van de nakende sluiting of verkoop van een externe positie of om op korte termijn winst te genereren. Alle wijzigingen in de reële waarde van dergelijke derivaten worden opgenomen onder 'Nettore resultaat uit financiële instrumenten tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening'.

- **Afdekkingsderivaten**

Afdekkingsderivaten zijn derivaten die uitdrukkelijk zijn aangeduid als onderdeel van een afdekkingsconstructie. Het proces voor de boeking van dergelijke derivaten wordt uitvoerig beschreven in het hoofdstuk '*Hedge accounting – afdekkingsinstrumenten*'.

3. Financiële activa – bijzondere waardeverminderingen

- **Definitie van default**

KBC hanteert dezelfde definitie van het begrip financiële activa waarbij sprake is van default als voor interne risicobeheerdoeleinden, overeenkomstig de leidraden en standaarden van toezichthouders op de financiële sector. Bij een financieel actief wordt geacht sprake te zijn van default wanneer aan minstens een van volgende voorwaarden is voldaan:

- een aanzienlijke verslechtering van de kredietwaardigheid;
- het actief is aangeduid als actief dat geen rente meer opbouwt;
- het actief is aangemerkt als een geherstructureerd actief in overeenstemming met het interne beleid inzake herstructurering;
- KBC heeft de rechtbank verzocht de kredietnemer failliet te verklaren;
- de tegenpartij heeft het faillissement of een gelijkaardige bescherming tegen haar schuldeisers aangevraagd;
- de aan de klant verleende kredietopening wordt beëindigd.

KBC hanteert een 'backstop' voor kredietopeningen met een betalingsachterstand van 90 dagen of meer. Onder 'backstop' wordt in dit kader een laatste controle verstaan om te garanderen dat alle activa die moeten worden aangemerkt als 'activa waarbij sprake is van default', dat ook daadwerkelijk zijn.

- **Model van te verwachten kredietverliezen (ECL) - algemeen**

Het model voor bijzondere waardeverminderingen van financiële activa heet 'het model van te verwachten kredietverliezen'.

Het toepassingsgebied van het model van te verwachten kredietverliezen is gebaseerd op de classificatie van de financiële activa. Het model van te verwachten kredietverliezen is van toepassing op de volgende financiële activa:

- financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs;
- schuldinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de OCI;
- verplichtingen uit hoofde van leningen en financiële garantiecontracten;
- vorderingen voor financiële leasing; en
- handels- en overige vorderingen.

Voor beleggingen in eigenvermogensinstrumenten worden geen te verwachten verliezen berekend.

Op financiële activa waarop het model van te verwachten kredietverliezen van toepassing is, wordt een bijzondere waardevermindering geboekt ten belope van de tijdens de looptijd te verwachten kredietverliezen indien het kredietrisico na de eerste opname significant toeneemt. In andere gevallen komt de voorziening voor verliezen overeen met de binnen twaalf maanden te verwachten kredietverliezen (zie hierna voor nadere toelichting van het begrip 'significante toename van het kredietrisico').

Om een onderscheid te maken tussen de verschillende categorieën met het oog op de kwantificering van de te verwachten kredietverliezen, gebruikt KBC de internationaal aanvaarde terminologie voor indeling van financiële activa in categorie 1, categorie 2 en categorie 3.

Tenzij het activa met verminderde kredietwaardigheid betreft, worden alle financiële activa bij eerste opname geclassificeerd in categorie 1 en geboekt met de binnen twaalf maanden te verwachten kredietverliezen. Zodra zich een significante toename van het kredietrisico voordoet na de eerste opname, wordt het actief ondergebracht in categorie 2 en geboekt met de tijdens de looptijd te verwachten kredietverliezen. Zodra een actief aan de definitie van default voldoet, wordt het ondergebracht in categorie 3.

Voor handelsvorderingen staat IFRS 9 het gebruik van een praktisch hulpmiddel toe. De te verwachten kredietverliezen voor handelsvorderingen kunnen worden gewaardeerd als een bedrag dat overeenkomt met hun tijdens de looptijd te verwachten kredietverliezen. KBC past dit praktische hulpmiddel toe op handels- en overige vorderingen.

Bijzondere waardeverminderingwinsten en -verliezen op financiële activa worden opgenomen onder de noemer 'Bijzondere waardeverminderingen' in de winst-en-verliesrekening.

Financiële activa die worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs worden in de balans gepresenteerd tegen hun boekwaarde, die overeenkomt met de bruto boekwaarde verminderd met de voorzieningen voor verliezen. Schuldinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in OCI worden in de balans gepresenteerd tegen hun boekwaarde, die overeenkomt met hun reële waarde op de datum van verslaggeving. De aanpassing voor te verwachten verliezen wordt opgenomen als een herclassificatie-aanpassing tussen de winst-en-verliesrekening en OCI.

- **Significante toename van het kredietrisico sinds de eerste opname**

In overeenstemming met het model van te verwachten kredietverliezen worden financiële activa geboekt met de tijdens de looptijd te verwachten kredietverliezen zodra hun kredietrisico na de eerste opname significant toeneemt; bijgevolg bepaalt de beoordeling van wat 'een significante toename van het kredietrisico' uitmaakt hoe financiële activa in categorieën worden ingedeeld. De beoordeling van een significante toename van het kredietrisico is een relatieve beoordeling op basis van het kredietrisico dat bij de eerste opname werd toegewezen. Dit is een beoordeling op grond van meerdere factoren en dienovereenkomstig heeft KBC een benadering met meerdere niveaus ontwikkeld.

- **Benadering met meerdere niveaus - obligatieportefeuille**

Voor de obligatieportefeuille bestaat de benadering uit drie niveaus:

- Uitzondering voor laag kredietrisico: obligaties worden altijd geboekt met de binnen twaalf maanden te verwachten kredietverliezen indien zij op de datum van verslaggeving een laag kredietrisico hebben (d.w.z. categorie 1). KBC gebruikt de uitzondering voor laag kredietrisico voor obligaties met een rating van beleggingskwaliteit.
- Interne rating: [alleen van toepassing indien niet aan het eerste niveau wordt voldaan] dit is een relatieve beoordeling die de kans op default bij de eerste opname vergelijkt met die op de datum van verslaggeving. KBC voert voor elke verslagperiode de beoordeling uit op het niveau van de faciliteit.
- Beoordeling door het bestuur: tot slot bestudeert en beoordeelt het bestuur de significante toename van het kredietrisico van financiële activa op individueel niveau en op portefeuilleniveau.

Indien geen van deze beoordelingen leidt tot een overheveling naar categorie 2, blijft de obligatie in categorie 1. Er wordt geacht sprake te zijn van default bij een financieel actief (d.w.z. het financieel actief wordt geacht tot categorie 3 te behoren) zodra het aan de definitie van default voldoet. De benadering met meerdere niveaus is symmetrisch, wat betekent dat kredieten die zijn overgeheveld naar categorie 2 of 3 kunnen terugkeren naar categorie 1 of 2 indien op een latere datum van verslaggeving niet meer aan de voorwaarden die tot de overheveling hebben geleid, wordt voldaan.

- **Kredietportefeuille**

Voor de kredietportefeuille gebruikt KBC een benadering met vijf niveaus. Deze benadering met meerdere niveaus is een getrapt systeem (indien de beoordeling van het eerste niveau niet leidt tot overheveling naar categorie 2 wordt het tweede niveau beoordeeld, enz.). Indien na beoordeling van alle niveaus overheveling naar categorie 2 niet nodig is gebleken, blijft het financieel actief in categorie 1.

- **Interne rating:** de interne rating wordt gebruikt als het voornaamste criterium om een toename van het kredietrisico te beoordelen. Dit is een relatieve beoordeling die de kans op default bij de eerste opname vergelijkt met die op de datum van verslaggeving. KBC voert voor elke verslagperiode de beoordeling uit op het niveau van de faciliteit.
- **Kredietherstructurering:** geherstructureerde financiële activa worden altijd beschouwd als categorie 2, tenzij ze reeds aan de definitie van default voldoen. In dat geval worden ze overgeheveld naar categorie 3.
- **Aantal dagen betalingsachterstand:** KBC gebruikt de 'backstop' zoals omschreven in de standaard. Een financieel actief met meer dan 30 dagen betalingsachterstand wordt overgeheveld naar categorie 2.
- **Interne rating als 'backstop':** KBC gebruikt een absolute waarde van de kans op default als 'backstop' voor financiële activa die moeten worden overgeheveld naar categorie 2. Deze 'backstop' stemt overeen met de hoogste kans op default (d.w.z. PD9 op basis van de interne rating van KBC), vooraleer een financieel actief als default beschouwd wordt.
- **Beoordeling door het bestuur:** tot slot bestudeert en beoordeelt het bestuur de significante toename van het kredietrisico van financiële activa op individueel niveau en op portefeuilleniveau.

Er wordt geacht sprake te zijn van default bij een financieel actief (d.w.z. het financieel actief wordt geacht tot categorie 3 te behoren) zodra het aan de definitie van default voldoet. De benadering met meerdere niveaus is symmetrisch, wat betekent dat kredieten die zijn overgeheveld naar categorie 2 of 3 kunnen terugkeren naar categorie 1 of 2 indien op de datum van verslaggeving niet meer aan de voorwaarden die tot de overheveling hebben geleid, wordt voldaan.

- **Waardering van te verwachten kredietverliezen**

De te verwachten kredietverliezen worden berekend als het product van probability of default (PD), estimated exposure at default (EAD) en loss given default (LGD).

De te verwachten kredietverliezen worden berekend als weergave van:

- een objectief en kansgewogen bedrag;
- de tijds waarde van geld; en
- informatie over gebeurtenissen uit het verleden, de heersende omstandigheden en prognoses van economische omstandigheden.

De tijdens de looptijd te verwachten kredietverliezen komen overeen met de som van alle tijdens de looptijd te verwachten kredietverliezen, verdisconteerd tegen de oorspronkelijke effectieve rentevoet.

De binnen twaalf maanden te verwachten kredietverliezen komen overeen met het deel van de tijdens de looptijd te verwachten kredietverliezen dat voortvloeit uit een default binnen de periode van twaalf maanden die volgt op de datum van verslaggeving.

KBC gebruikt om de te verwachten kredietverliezen te berekenen specifieke IFRS 9-modellen voor probability of default (PD), estimated exposure at default (EAD) en loss given default (LGD). In de mate van het mogelijke en om de efficiëntie te bevorderen gebruikt KBC modelvormingstechnieken die vergelijkbaar zijn met de technieken die werden ontwikkeld voor prudentiële doeleinden (d.w.z. de Basel-modellen). KBC ziet er niettemin op toe dat de Basel-modellen worden aangepast om te voldoen aan IFRS 9. Zo

- maakt KBC geen gebruik van de voorzichtigheidsmarges die de toezichthouder voor de Basel-modellen voorschrijft;
- brengt KBC aanpassingen aan om rekening te houden met de impact van macro-economische factoren op het resultaat om te garanderen dat de IFRS 9-modellen een raming op een bepaald tijdstip weerspiegelen (point-in-time) en geen raming over de cyclus als geheel (through-the-cycle), in tegenstelling tot de toezichthouder.
- KBC maakt in de modellen gebruik van macro-economische prognoses.

KBC neemt bij de berekening van de te verwachten kredietverliezen ook drie verschillende macro- economische toekomstscenario's met verschillende gewingen in aanmerking. Het macro-economische basisscenario komt overeen

met de meest waarschijnlijke ontwikkelingen volgens KBC en fungeert ook als primair uitgangspunt voor andere interne en externe doeleinden.

De maximale periode voor waardering van de te verwachten kredietverliezen is de maximale contractuele periode (inclusief verlengingsopties), behalve voor specifieke financiële activa die bestaan uit een opgenomen en een opvraagbaar niet-opgenomen bedrag, waarbij de blootstelling aan het kredietrisico niet beperkt wordt tot de contractuele periode in verband met de contractuele mogelijkheid van KBC om terugbetaling van het opgenomen bedrag te vragen en het niet-opgenomen bedrag te annuleren. Alleen voor dergelijke activa kan de waarderingsperiode langer zijn dan de contractuele periode.

- **Verworven of gecreëerde activa met verminderde kredietwaardigheid (*Purchased or Originated Credit impaired, POCI*)**

KBC definieert verworven of gecreëerde activa met verminderde kredietwaardigheid (POCI) als financiële activa waarop bijzondere waardevermindering conform IFRS 9 van toepassing is en waarbij reeds bij de creatie sprake was van default (d.w.z. die op het ogenblik van creatie aan de definitie van default beantwoorden). POCI activa worden bij eerste opname erkend aan een bedrag netto van waardeverminderingen en worden gewaardeerd aan geamortiseerde kostprijs op basis van een effectieve interestvoet die aangepast wordt voor de kredietwaardigheid. In volgende periodes wordt elke wijziging in tijdens de looptijd te verwachte kredietverliezen erkend in de resultatenrekening. Gunstige wijzigingen worden erkend als terugname van waardevermindering, zelfs indien de tijdens de looptijd te verwachte kredietverliezen op rapporteringsdatum lager zijn dan op moment van uitgifte.

- **Verregaande oordeelsvorming en onzekerheden**

De berekening van de te verwachten kredietverliezen vereist een verregaande oordeelsvorming over verschillende aspecten, waaronder, zonder daartoe beperkt te zijn, de financiële situatie en aflossingscapaciteit van de kredietnemer, de realiseerbare waarde van waarborgen, en prognoses en macro-economische informatie. KBC past een neutrale, onbevooroordeelde benadering toe ten aanzien van onzekerheden en bij het nemen van beslissingen op basis van verregaande oordeelsvorming.

4. Geldmiddelen, tegoeden bij centrale banken en andere zichtdeposito's bij kredietinstellingen

Geldmiddelen omvat contanten en direct opvraagbare deposito's, zoals cheques, kasmiddelen en saldi bij centrale banken en andere banken.

5. Financiële verplichtingen

Financiële instrumenten of hun componenten worden bij eerste opname geclassificeerd als verplichting of als eigen vermogen op grond van de bepalingen van de contractuele overeenkomsten en de definities van financiële verplichtingen en eigenvermogensinstrumenten. Een financieel instrument wordt geclassificeerd als een verplichting indien:

- KBC een contractuele verplichting heeft om aan de houder ervan geldmiddelen of een ander financieel actief te leveren of met de houder een ander financieel instrument te ruilen onder voorwaarden die potentieel nadelig zijn voor KBC; of
- KBC een contractuele verplichting heeft om het financiële instrument af te wikkelen in een variabel aantal van zijn eigen eigenvermogensinstrumenten.

Een financieel instrument wordt geclassificeerd als een eigenvermogensinstrument indien aan geen van beide voorwaarden is voldaan. In dat geval wordt het administratief verwerkt zoals omschreven in het hoofdstuk 'Eigen vermogen'.

- **Financiële verplichtingen – in- en uitboeking**

KBC neemt een financiële verplichting op wanneer het partij wordt bij de contractuele bepalingen van het instrument, wat doorgaans de ontvangstdatum is van de ontvangen vergoeding in de vorm van geldmiddelen of een ander financieel actief. Bij eerste opname wordt de financiële verplichting gewaardeerd tegen reële waarde verminderd met de transactiekosten die direct aan de uitgifte van het instrument kunnen worden toegerekend, behalve voor financiële verplichtingen die worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening.

Financiële verplichtingen worden uit de balans verwijderd wanneer zij tenietgaan, dat wil zeggen wanneer de in het contract vastgelegde verplichting nagekomen of ontbonden wordt, dan wel afloopt. KBC kan ook een financiële verplichting uit de balans verwijderen en een nieuwe financiële verplichting in de balans opnemen wanneer een ruil plaatsvindt tussen KBC en de kredietgever van de financiële verplichting waarbij sprake is van aanzienlijk afwijkende voorwaarden of in geval van aanzienlijke wijziging van de voorwaarden van een bestaande financiële verplichting.

Om te bepalen of de voorwaarden verschillen, vergelijkt KBC de contante waarde van de kasstromen onder de nieuwe voorwaarden, met inbegrip van het saldo van betaalde en ontvangen provisies gediscoteerd tegen de oorspronkelijke effectieve rentevoet, met de contante waarde van de resterende kasstromen van de oorspronkelijke financiële verplichting. Als het verschil 10% of meer bedraagt, verwijdert KBC de oorspronkelijke financiële verplichting uit de balans en neemt het een nieuwe financiële verplichting in de balans op. Indien een ruil van schuldinstrumenten of wijziging van voorwaarden wordt geboekt als schulddelging, worden gemaakte kosten of provisies opgenomen als deel van de winst of het verlies op de gedelgde schuld.

- **Financiële verplichtingen – classificatie en waardering**

KBC brengt opgenomen financiële verplichtingen onder in drie verschillende categorieën, zoals voorgeschreven door IFRS 9.

- **Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden**
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden zijn financiële verplichtingen die hoofdzakelijk worden aangegaan om winst te behalen uit prijsschommelingen op korte termijn of uit de handelsmarge. Een verplichting wordt ook beschouwd als voor handelsdoeleinden aangehouden indien zij deel uitmaakt van een portefeuille van afzonderlijk door de handelsdesk voor handelsdoeleinden aangehouden financiële instrumenten waarvoor aanwijzingen bestaan van een recent patroon van winstnemingen op korte termijn.
Voor handelsdoeleinden aangehouden verplichtingen kunnen verplichtingen zijn in de vorm van derivaten, shortposities in schuld- en eigenvermogensinstrumenten, termijndeposito's en schuldcertificaten. Verplichtingen in de vorm van derivaten worden door KBC opgedeeld in derivaten voor handelsdoeleinden en derivaten voor afdekkingsdoeleinden, net als bij activa in de vorm van derivaten.
Bij eerste opname worden voor handelsdoeleinden aangehouden verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde. Op het einde van de verslagperiode worden voor handelsdoeleinden aangehouden verplichtingen in de vorm van derivaten gewaardeerd tegen reële waarde. Aanpassingen van de reële waarde worden altijd opgenomen in de winst-en-verliesrekening.
- **Financiële verplichtingen bij eerste opname door de entiteit aangeduid als tegen reële waarde gewaardeerd met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening**
Krachtens IFRS 9 kan een financiële verplichting of groep van financiële verplichtingen bij eerste opname worden gewaardeerd tegen reële waarde, waarbij wijzigingen in de reële waarde worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening, behalve voor wijzigingen in de reële waarde die betrekking hebben op wijzigingen in het eigen kredietrisico, die afzonderlijk worden gepresenteerd in OCI. KBC gebruikt de waardering tegen reële waarde om de volgende redenen:
 - beheerd op basis van de reële waarde: KBC waardeert een financiële verplichting of een groep van financiële verplichtingen tegen reële waarde wanneer die wordt beheerd en de prestaties ervan worden beoordeeld op basis van de reële waarde. Ze wordt gebruikt voor de administratieve verwerking van (ontbundelde) depositocomponenten (d.w.z. financiële verplichtingen die geen discretionaire winstdeling bevatten);
 - boekhoudkundige mismatch: waardering tegen reële waarde mag worden gebruikt wanneer dat een opname- of waarderingsinconsistentie voorkomt of aanzienlijk beperkt die anders zou zijn ontstaan indien de waardering van activa of verplichtingen of de opname van de winsten en verliezen hierop op basis van verschillende grondslagen had plaatsgevonden;
 - hybride instrumenten: een financieel instrument wordt als hybride beschouwd wanneer het een of meer besloten derivaten omvat die geen nauw verband vertonen met het basiscontract. Waardering tegen reële waarde kan worden gebruikt wanneer het niet mogelijk is om de in een contract besloten derivaten zonder nauw verband te scheiden van het basiscontract, in welk geval het volledige hybride instrument mag worden aangeduid als gewaardeerd tegen reële waarde. Dat betekent dat zowel de in het contract besloten derivaten als het basiscontract worden gewaardeerd tegen reële waarde. KBC gebruikt deze mogelijkheid wanneer gestructureerde producten besloten derivaten zonder nauw verband met het basiscontract omvatten. In dat geval worden zowel het basiscontract als de in het contract besloten derivaten gewaardeerd tegen reële waarde.
- **Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs**
KBC classificeert de meeste van zijn financiële verplichtingen in deze categorie, inclusief financiële verplichtingen die worden gebruikt om handelsactiviteiten te financieren maar zelf niet voor handelsdoeleinden bestemd zijn (bv. uitgegeven obligaties). Deze financiële verplichtingen worden bij eerste opname gewaardeerd tegen kostprijs, wat overeenkomt met de reële waarde van de ontvangen vergoeding, inclusief transactiekosten. Later worden ze gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, wat overeenkomt met het bedrag waartegen de financieringsverplichting bij eerste opname werd gewaardeerd, verminderd met de hoofdsomaflossingen en vermeerderd of verminderd met de cumulatieve amortisatie van het eventuele verschil tussen dat eerste bedrag en het aflossingsbedrag.

Het verschil tussen het ter beschikking gestelde bedrag en de nominale waarde wordt pro rata temporis opgenomen als een rentelast. De reeds opgelopen maar nog niet betaalde rentelasten worden geboekt op de overlopende rekeningen.

- **Financiële verplichtingen – eigen kredietrisico**

Voor financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde schrijft IFRS 9 voor dat de financiële verplichting bij eerste opname tegen reële waarde moet worden gewaardeerd. Latere wijzigingen in reële waarde worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening, behalve voor wijzigingen die betrekking hebben op wijzigingen in het eigen kredietrisico, die afzonderlijk worden gepresenteerd in de niet-gerealiseerde resultaten.

Dienovereenkomstig worden mutaties in OCI op verschillende plaatsen gepresenteerd: wijzigingen in het eigen kredietrisico worden gepresenteerd in de niet-gerealiseerde resultaten en alle andere wijzigingen in reële waarde worden gepresenteerd in de winst-en-verliesrekening onder 'Nettoresultaat uit financiële instrumenten tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening'. De in de niet-gerealiseerde resultaten opgenomen bedragen met betrekking tot het eigen kredietrisico worden niet omgeboekt naar de winst-en-verliesrekening, zelfs niet indien de verplichting uit de balans wordt verwijderd en de bedragen worden gerealiseerd. Hoewel overboeking niet is toegelaten, hevelt KBC de in de niet-gerealiseerde resultaten opgenomen bedragen wel over naar de overige reserves in het eigen vermogen wanneer de verplichting uit de balans wordt verwijderd. De enige situatie waarin opname van het eigen kredietrisico in de niet-gerealiseerde resultaten niet wordt toegepast, is wanneer dit een boekhoudkundige mismatch in de winst-en-verliesrekening zou veroorzaken. Dit kan zich voordoen wanneer er een nauw economisch verband bestaat tussen de tegen reële waarde gewaardeerde financiële verplichting (waarvoor het eigen kredietrisico is opgenomen in de niet-gerealiseerde resultaten) en het financieel actief, waarvan alle wijzigingen in de reële waarde worden gewaardeerd en opgenomen tegen reële waarde in de winst-en-verliesrekening. Dat is het geval bij tak 23-beleggingsovereenkomsten, waar wijzigingen in de reële waarde van de verplichting volledig worden gesaldeerd met het actief.

- **Financiële verplichtingen – Financiëlegarantiecontract**

Een financiëlegarantiecontract is een contract op grond waarvan KBC verplicht is bepaalde betalingen te verrichten om de houders te compenseren voor verliezen die zij lijden omdat een bepaalde debiteur zijn betalingsverplichting uit hoofde van de oorspronkelijke of herziene voorwaarden van een schuldinstrument niet nakomt. Een financiëlegarantiecontract wordt bij eerste opname gewaardeerd tegen reële waarde en later gewaardeerd tegen het hoogste van de volgende bedragen: (a) het bedrag dat is bepaald overeenkomstig de bepalingen van IFRS 9 inzake bijzondere waardeverminderingen (zie het hoofdstuk 'Financiële activa – Bijzondere waardevermindering') en (b) het oorspronkelijk opgenomen bedrag, verminderd met, in voorkomend geval, de cumulatieve amortisatie die in overeenstemming met het beginsel van IFRS 15 inzake de opname van opbrengsten is opgenomen.

- **Compensatie ("offsetting")**

KBC saldeert en presenteert in zijn balans voor een financieel actief en een financiële verplichting uitsluitend een nettobedrag indien:

- het op dat ogenblik een in rechte afdwingbaar recht heeft om de opgenomen bedragen te compenseren; en
- het voornemens is om de verplichting op nettobasis af te wikkelen of om het actief te realiseren op hetzelfde moment dat de verplichting wordt afgewikkeld.

- **Reële waarde**

KBC definieert 'reële waarde' als 'de prijs die zou worden ontvangen uit de verkoop van een actief of die zou worden betaald om een verplichting over te dragen in een regelmatige transactie tussen marktdeelnemers op de waarderingsdatum'. De reële waarde is niet het bedrag dat een entiteit zou ontvangen of betalen op grond van een gedwongen transactie, een onvrijwillige liquidatie of een gedwongen verkoop. Een onevenwichtigheid tussen vraag en aanbod (bv. minder kopers dan verkopers, waardoor de prijzen dalen) is niet hetzelfde als een gedwongen transactie of een gedwongen verkoop.

Wijzigingen van de marktwaarde worden opgenomen voor alle posities die worden gewaardeerd tegen reële waarde, waarbij wijzigingen in reële waarde worden gerapporteerd in de winst-en-verliesrekening of in het eigen vermogen. Ze houden verband met afwikkelingskosten, aanpassingen voor posities of markten met verminderde liquiditeit, wijzigingen van waarderingen op basis van een modellenbenadering, tegenpartijrisico (aanpassing van kredietwaardering) en financieringskosten:

- Aanpassingen van kredietwaardering (CVAs) worden gebruikt bij het waarderen van derivaten om te garanderen dat hun marktwaarde wordt aangepast om het kredietrisico van de tegenpartij te weerspiegelen. Daarbij worden zowel de huidige vervangingswaarde van het contract (mark-to-market) als de verwachte toekomstige marktwaarde van het contract in rekening genomen. Die waarderingen worden gewogen op basis van de kredietwaardigheid van de tegenpartij, die bepaald wordt door middel van een gequoteerde Credit Default Swap (CDS)-spread, of, als die er niet is, afgeleid wordt uit obligaties waarvan de emittenten karakteristieken vertonen vergelijkbaar met die van de tegenpartij van het financiële instrument (rating, sector, geografische ligging). Een aanpassing van de schuldwaardering vindt plaats voor contracten waarbij de

tegenpartij is blootgesteld aan KBC. Die is gelijkaardig aan de CVA, waarbij de verwachte toekomstige negatieve marktwaarde van de contracten in rekening wordt gebracht.

- Een FVA (funding value adjustment) is een aanpassing van de marktwaarde van niet door waarborgen gedekte derivaten om bij de waardering rekening te houden met de (toekomstige) financieringskosten of -opbrengsten die gepaard gaan met het aangaan en afdekken van dergelijke instrumenten.

- **Hedge accounting**

KBC kiest ervoor om gebruik te maken van de grondslagen van hedge accounting van IAS 39 (conform de versie van IAS 39 met uitzondering voor de EU). KBC wijst bepaalde voor risicobeheerdoeleinden aangehouden derivaten en bepaalde niet-afgeleide financiële instrumenten aan als afdekkingsinstrumenten in aanmerking komende afdekkingsconstructies. Bij de eerste aanduiding van de afdekking legt KBC formeel de relatie vast tussen de afdekkingsinstrumenten en de afgedekte posities, inclusief de risicobeheerdoelstelling en -strategie bij het aangaan van de afdekkingstransactie, evenals de methode die zal worden gebruikt om de effectiviteit van de afdekkingsrelatie te beoordelen. KBC beoordeelt zowel bij aanvang van de afdekkingsrelatie als daarna op doorlopende basis of de door de afdekkingsinstrumenten gerealiseerde compensatie van de wijzigingen in de reële waarde of kasstromen van de overeenkomstige afgedekte posities tijdens de periode waarvoor de afdekking is aangewezen als zeer effectief kan worden aangemerkt of naar verwachting als zodanig zal kunnen worden aangemerkt, en of de werkelijke resultaten van elke afdekking binnen een vork van 80 tot 125% liggen. KBC beoordeelt voor een kasstroomafdekking van een verwachte toekomstige transactie of het zeer waarschijnlijk is dat deze zal plaatsvinden en een blootstelling aan kasstroomschommelingen inhoudt die uiteindelijk van invloed zou kunnen zijn op de winst-en-verliesrekening.

KBC gebruikt de volgende afdekkingstechnieken: cash-flow hedge, microhedge op basis van reële waarde, fair-value hedges voor een portefeuille met renterisico en afdekkingen van netto-investeringen in buitenlandse activiteiten.

Cash-flow hedges: als een derivaat is aangeduid als afdekkingsinstrument bij een afdekking van kasstroomschommelingen welke toe te rekenen zijn aan een bepaald risico dat aan een opgenomen actief, verplichting of zeer waarschijnlijke, verwachte toekomstige transactie verbonden is en dat invloed zou kunnen hebben op de winst-en-verliesrekening, wordt het effectieve deel van wijzigingen in de reële waarde van het derivaat opgenomen in de niet-gerealiseerde resultaten en gepresenteerd in de afdekkingsreserve (cash-flow hedge) van het eigen vermogen. Het niet-effectieve deel van wijzigingen in de reële waarde van een derivaat wordt onmiddellijk opgenomen in de winst-en-verliesrekening. Het in de niet-gerealiseerde resultaten opgenomen bedrag wordt geherclassificeerd naar de winst-en-verliesrekening (als een herclassificatie-aanpassing in de periode waarin de afgedekte kasstromen de winst-en-verliesrekening beïnvloeden) onder 'Nettoresultaat uit financiële instrumenten tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening'. Als het voor afdekkingsdoeleinden aangehouden derivaat afloopt of wordt verkocht, beëindigd of uitgeoefend, als de afdekking niet langer aan de criteria voor cash-flow hedge voldoet of als de aanduiding als afdekking wordt ingetrokken, worden de afdekkingstransacties prospectief beëindigd. Een cumulatieve winst die of een cumulatief verlies dat op dat ogenblik deel uitmaakt van het eigen vermogen, blijft in het eigen vermogen en wordt opgenomen wanneer de verwachte toekomstige transactie uiteindelijk wordt opgenomen in de winst-en-verliesrekening. Wanneer verwacht wordt dat een verwachte transactie zich niet meer zal voordoen, wordt de cumulatieve winst die of het cumulatieve verlies dat in het eigen vermogen was gerapporteerd, onmiddellijk overgeboekt naar de winst-en-verliesrekening.

Microhedging op basis van reële waarde: wanneer een derivaat is aangewezen als afdekkingsinstrument voor het afdekken van de verandering in de reële waarde van een opgenomen actief of verplichting of een portefeuille van opgenomen activa of verplichtingen of een vaststaande toezegging die van invloed kan zijn op de winst-en-verliesrekening, worden veranderingen in de reële waarde van het derivaat onmiddellijk opgenomen in de winst-en-verliesrekening, evenals de veranderingen in de reële waarde van de afgedekte positie die toerekenbaar zijn aan het afgedekte risico (in dezelfde post van de winst-en-verliesrekening als de afgedekte positie). De geprorateerde rente van renteswaps wordt opgenomen in 'Nettorente-inkomsten'. Als het voor afdekkingsdoeleinden aangehouden derivaat afloopt of wordt verkocht, beëindigd of uitgeoefend, als de afdekking niet langer aan de criteria voor reëlewaardeafdekking voldoet of als de aanduiding als afdekking wordt ingetrokken, worden de afdekkingstransacties prospectief beëindigd. Elke aanpassing van een afgedekte positie waarvoor de effectieve rentevoet wordt gebruikt wordt tot op het ogenblik van beëindiging geamortiseerd naar de winst-en-verliesrekening als onderdeel van de herberekende effectieve rentevoet van de positie over haar resterende looptijd of rechtstreeks opgenomen wanneer de afgedekte positie niet langer wordt opgenomen.

Fair-value Hedges voor een portefeuille met renterisico (macrohedging): de uitzondering voor de EU inzake macrohedging betekent dat een groep van derivaten (of delen van derivaten) mag worden beschouwd als combinatie en gezamenlijk als afdekkingsinstrument mag worden aangeduid, en neemt een deel van de beperkingen op reëlewaardeafdekkingen met betrekking tot de afdekking van kerndeposito's en op onderafdekking gerichte strategieën weg. Krachtens de uitzondering voor de EU mogen afdekkingstransacties worden toegepast op

kerndeposito's en zijn ze alleen ineffectief wanneer de herziene raming van het bedrag van de kasstromen in geplande tijdsintervallen daalt tot onder het aangewezen bedrag voor dat tijdsinterval. KBC dekt het renterisico van een portefeuille van leningen en een portefeuille van deposito's van particulieren af met renteswaps. Renteswaps worden gewaardeerd tegen reële waarde en wijzigingen in de reële waarde worden gerapporteerd in de winst-en-verliesrekening. De geprojecteerde rente van renteswaps wordt opgenomen in 'Nettorente-inkomsten'. Het afgedekte bedrag aan leningen wordt eveneens gewaardeerd tegen reële waarde, waarbij de wijzigingen van de reële waarde worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening. De reële waarde van het afgedekte bedrag wordt in de balans opgenomen als een aparte post bij de activa of de verplichtingen. Als een afdekking niet effectief is, wordt de cumulatieve wijziging in de reële waarde van het afgedekte bedrag geamortiseerd in de winst-en-verliesrekening over de resterende looptijd van de afgedekte activa of onmiddellijk uit de balans verwijderd als de ineffectiviteit voortvloeit uit het feit dat de overeenkomstige leningen niet langer worden opgenomen.

Afdekking van netto-investeringen in buitenlandse activiteiten: wanneer een derivaat of een niet-afgeleid financieel instrument wordt aangeduid als afdekkingsinstrument voor afdekking van een netto-investering in een buitenlandse activiteit met een andere functionele munt dan die van de directe holdingmaatschappij van de buitenlandse activiteit, wordt het effectieve deel van wijzigingen in de reële waarde van het afdekkingsinstrument opgenomen in de afdekkingsreserve (investeringen in buitenlandse activiteiten) in de niet-gerealiseerde resultaten van het eigen vermogen. Het niet-effectieve deel van de wijzigingen in de reële waarde van het derivaat wordt onmiddellijk opgenomen in de winst-en-verliesrekening. Het in de niet-gerealiseerde resultaten opgenomen bedrag wordt geherclassificeerd naar de winst-en-verliesrekening als een herclassificatie-aanpassing bij vervreemding van de buitenlandse activiteit (inclusief een dividenduitkering of kapitaalverlaging).

6. Leasing

Alle leaseovereenkomsten moeten worden geclassificeerd als financiële leasing of operationele leasing. De classificatie uit hoofde van IAS 17 is gebaseerd op de mate waarin de aan de eigendom van een geleased actief verbonden risico's en voordelen bij de leasinggever of de leasingnemer liggen. Een financiële lease draagt nagenoeg alle aan de eigendom van een actief verbonden risico's en voordelen over.

7. Eigen vermogen

Het eigen vermogen vertegenwoordigt het overblijvende belang in de totale activa van KBC na aftrek van alle verplichtingen (samen de nettoactiva) en omvat alle door KBC uitgegeven eigenvermogensinstrumenten, aan de houders van de eigenvermogensinstrumenten toerekenbare reserves en de minderheidsbelangen.

KBC classificeert alle uitgegeven financiële instrumenten als eigen vermogen of als een financiële verplichting op basis van de bepalingen van de contractuele overeenkomsten. Het cruciale kenmerk om een financiële verplichting te onderscheiden van een eigenvermogensinstrument is of KBC een onvoorwaardelijk recht heeft om te voorkomen dat de afwikkeling van een contractuele verplichting verloopt door middel van de levering van geldmiddelen of een ander financieel actief.

Minderheidsbelangen vertegenwoordigen het eigen vermogen in een dochteronderneming dat niet toerekenbaar is aan de houders van de eigenvermogensinstrumenten van KBC. Wanneer het aandeel van minderheidsbelangen in het eigen vermogen wijzigt, past KBC de boekwaarde van de controlerende belangen en de minderheidsbelangen aan om wijzigingen in hun relatieve belangen in de geconsolideerde vennootschappen te weerspiegelen. KBC neemt in het eigen vermogen elk verschil op tussen het bedrag waarmee de minderheidsbelangen worden aangepast en de reële waarde van de betaalde of ontvangen vergoeding, en rekent dat toe aan het controlerende belang.

8. Personeelsbeloningen

• Kortetermijnpersoneelsbeloningen

Kortetermijnpersoneelsbeloningen- zoals salarissen, betaalde vakantie, prestatiegebonden-geldelijke voordelen en socialezekerheidsbijdragen, worden opgenomen in de periode waarin de werknemers de overeenkomstige diensten verlenen. De bijbehorende uitgaven worden gepresenteerd in de winst-en-verliesrekening onder de post 'Exploiatiekosten' in de rubriek 'Personeelskosten'.

• Vergoedingen na uitdiensttreding

KBC biedt zijn personeelsleden pensioenplannen aan in de vorm van toegezegd bijdragenregelingen of toegezegd pensioenregelingen. Uit hoofde van de toegezegd bijdragenregelingen is de in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting van KBC beperkt tot de toegezegde bijdrage aan het fonds. Het bedrag van de vergoedingen na uitdiensttreding dat de werknemer ontvangt, wordt bepaald door het bedrag van de bijdragen die KBC en de werknemer zelf betalen aan een regeling inzake vergoedingen na uitdiensttreding, evenals het beleggingsrendement dat resulteert uit de bijdragen. Het actuariële risico wordt gedragen door de werknemer.

Daarentegen heeft KBC bij toegezegd pensioenregelingen de verplichting de overeengekomen vergoedingen aan huidige en voormalige werknemers te verschaffen en vallen het actuariële risico en het beleggingsrisico ten laste van KBC. Dat betekent dat als de opbrengst vanuit actuariële of beleggingsoogpunt slechter is dan verwacht, de verplichting van KBC kan worden verhoogd.

In België gaan toegezegd bijdragenregelingen gepaard met een wettelijk gewaarborgd minimumrendement en kan het werkelijke rendement lager liggen dan het wettelijk voorgeschreven rendement. Bovendien vertonen deze regelingen kenmerken van toegezegd pensioenregelingen en verwerkt KBC ze administratief als toegezegd pensioenregelingen.

Verplichtingen in het kader van de toegezegd pensioenregelingen en de Belgische toegezegd bijdrageregelingen (of pensioenverplichtingen) worden opgenomen in de post 'Overige verplichtingen' en hebben betrekking op verplichtingen voor rust- en overlevingspensioenen, bruggpensioenen en vergelijkbare pensioenen en renten.

De pensioenverplichtingen jegens werknemers uit hoofde van de toegezegd pensioenregelingen worden berekend met behulp van de 'projected unit credit'-methode, waarbij elke dienstprestatieperiode bijkomende pensioenrechten genereert.

De actuariële waardering wordt elke verslagperiode uitgevoerd. De verplichtingen uit hoofde van toegezegd pensioenregelingen worden gediscoteerd op basis van een disconteringsvoet die is gebaseerd op hoogwaardige bedrijfsobligaties die luiden in de valuta waarin de vergoedingen zullen worden uitbetaald en die een vergelijkbare looptijd hebben als de overeenkomstige pensioenverplichtingen.

Wijzigingen in de netto verplichtingen / -activa uit hoofde van toegezegd pensioenregelingen, uitgezonderd kasmutaties, worden gegroepeerd in drie hoofdcategorieën en worden geboekt in de exploitatiekosten (pensioenkosten), de rentelasten (nettorentelasten) en de niet-gerealiseerde resultaten (herwaarderingen)

9. Nettoprovisie-inkomsten

Het grootste deel van de nettoprovisie-inkomsten valt onder het toepassingsgebied van IFRS 15 Opbrengsten uit contracten met klanten, aangezien ze betrekking hebben op diensten die KBC aan zijn klanten verleent en buiten het toepassingsgebied van andere IFRS-normen vallen. Voor de verantwoording van opbrengsten identificeert KBC het contract en bepaalt het wat de beloften (prestatieverplichtingen) in de transactie zijn. Opbrengsten worden alleen verantwoord als KBC de prestatieverplichting heeft vervuld.

De opbrengsten die als Effecten en assetmanagement worden voorgesteld, vallen onder het toepassingsgebied van IFRS 15 en houden in beginsel in dat KBC activa bewaart in een trust voor de begunstigde ('fonds') en verantwoordelijk is voor het beleggen van de van de klant ontvangen bedragen ten voordele van de klant. Die transacties zijn duidelijk omdat KBC een reeks afzonderlijke diensten verricht die de klant gelijktijdig verbruikt wanneer hij de voordelen ontvangt. KBC ontvangt daarvoor een maandelijks of driemaandelijks beheersvergoeding die wordt berekend als een vast percentage van de netto-inventariswaarde, of een inschrijvingsvergoeding die van de begunstigde wordt ingehouden. De vergoedingen omvatten geen variabele component.

Betalingsdiensten waarbij KBC de klant een vergoeding aanrekent voor verschillende transacties met zijn zichtrekeningen, voor binnenlandse of buitenlandse betalingen, betalingsdiensten via geldautomaten, enz. worden meestal afgerond wanneer de eigenlijke transactie is uitgevoerd, zodat de betreffende vergoeding op dat tijdstip direct kan worden verantwoord.

10. Overheidssubsidies

Overheidssubsidies worden opgenomen wanneer met redelijke zekerheid kan worden gesteld dat de subsidie zal worden ontvangen en dat aan de hieraan gekoppelde voorwaarden zal worden voldaan. Overheidssubsidies worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening op een systematische basis die strookt met de manier waarop KBC de kosten opneemt die de subsidies beogen te compenseren.

11. Heffingen

Overheden kunnen KBC diverse heffingen opleggen. Het bedrag van de heffingen kan afhankelijk zijn van het bedrag van de opbrengsten (voornamelijk rentebaten) van KBC, het bedrag van de van klanten aangenomen deposito's en het totale balansvolume, inclusief correcties op basis van bepaalde specifieke ratio's. In overeenstemming met IFRIC 21 worden heffingen opgenomen wanneer de tot een verplichting leidende gebeurtenis die opname van de verplichting teweegbrengt zich heeft voorgedaan zoals vermeld in de wetgeving ter zake. Afhankelijk van de tot een verplichting leidende gebeurtenis kunnen heffingen worden opgenomen op een bepaald punt in de tijd of gespreid in de tijd. De

meeste heffingen die aan KBC worden opgelegd moeten worden opgenomen op een bepaald punt in de tijd, meestal het begin van het boekjaar. KBC neemt de heffingen op in de 'Exploitatiekosten'.

12. Winstbelasting

Winstbelasting bestaat uit drie elementen: over de verslagperiode betaalde/verschuldigde belastingen, te weinig/te veel aangelegde voorzieningen in voorgaande jaren en wijzigingen in uitgestelde belastingvorderingen/-verplichtingen. Winstbelasting wordt verwerkt in de winst-en-verliesrekening of in de niet-gerealiseerde resultaten, afhankelijk van de manier waarop de posten die tot de belasting hebben geleid, zijn geboekt. Winstbelastingen die voor het eerst worden verwerkt in de niet-gerealiseerde resultaten en die betrekking hebben op winsten of verliezen die later worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening, worden omgeboekt naar de winst-en-verliesrekening in de periode waarin die post wordt verwerkt in de winst-en-verliesrekening.

Uitgestelde en actuele belastingvorderingen en -verplichtingen worden gesaldeerd wanneer er zowel een juridisch recht tot saldering bestaat als een voornemen om tot afwikkeling op nettobasis over te gaan of om de vordering te realiseren op hetzelfde moment dat de verplichting wordt afgewikkeld

- **Actuele belastingvorderingen/-verplichtingen**
Actuele belastingen voor de verslagperiode worden gewaardeerd tegen het bedrag dat naar verwachting zal worden betaald aan/terugggevorderd van de belastingautoriteiten, op basis van de belastingtarieven die tijdens de verslagperiode van kracht zijn.
- **Uitgestelde belastingvorderingen/-verplichtingen**
Uitgestelde belastingverplichtingen worden geboekt voor alle belastbare tijdelijke verschillen tussen de boekwaarde en de fiscale waarde van de activa en de verplichtingen. Ze worden gewaardeerd op basis van de belastingtarieven die op de datum van verslaggeving wettelijk zijn vastgelegd en die naar verwachting van toepassing zullen zijn bij de realisatie van de vordering of de afwikkeling van de verplichting waarop zij betrekking hebben en die de fiscale gevolgen weerspiegelen die voortvloeien uit de wijze waarop de entiteit op de balansdatum de boekwaarde van de onderliggende activa of verplichtingen verwacht te realiseren of af te wikkelen.

Bij de opname van uitgestelde belastingvorderingen wordt rekening gehouden met alle verrekenbare tijdelijke verschillen tussen de boekwaarde van activa en verplichtingen en hun fiscale boekwaarde, evenals de voorwaartse compensatie van niet-gecompenseerde fiscale verliezen en de voorwaartse compensatie van ongebruikte fiscaal verrekenbare tegoeden, in zoverre het waarschijnlijk is dat er belastbare winst beschikbaar zal zijn waarmee het verrekenbare tijdelijke verschil kan worden verrekend. KBC berekent uitgestelde belastingvorderingen voor de voorwaartse compensatie van niet-gecompenseerde fiscale verliezen. Bij het beoordelen van de periode waarover fiscale verliezen kunnen worden verrekend met toekomstige belastbare winsten gebruikt KBC prognoses voor een periode van acht tot tien jaar.

Uitgestelde belastingvorderingen/-verplichtingen die betrekking hebben op bedrijfscombinaties worden rechtstreeks geboekt als goodwill.

Uitgestelde belastingvorderingen/-verplichtingen worden niet verdisconteerd.

13. Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden bij eerste opname gewaardeerd tegen kostprijs (inclusief direct toerekenbare acquisitiekosten). KBC waardeert in daaropvolgende verslagperiodes materiële vaste activa tegen de initiële kostprijs verminderd met de geaccumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingspercentages worden bepaald op basis van de geschatte gebruiksduur en worden toegepast volgens de lineaire methode vanaf het ogenblik waarop de activa gebruiksklaar zijn.

Materiële vaste activa worden uit de balans verwijderd na vervreemding of wanneer het actief in kwestie permanent buiten gebruik wordt gesteld en er geen toekomstige economische voordelen worden verwacht bij de vervreemding ervan. Winsten of verliezen als gevolg van de verwijdering uit de balans worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening in de periode waarin de activa uit de balans worden verwijderd.

Materiële vaste activa zijn onderhevig aan bijzondere waardevermindering wanneer er een aanwijzing is dat het actief in bijzondere mate in waarde is gedaald.

Afschrijvingskosten, bijzondere waardeverminderingverliezen en winsten of verliezen bij vervreemding worden opgenomen in de post 'Exploitatiekosten' van de winst-en-verliesrekening, met uitzondering van activa die worden geleased uit hoofde van operationele leasing (KBC als leasinggever), waarvoor de kosten worden opgenomen in de post 'Netto

overige opbrengsten'. Wanneer een vervreemding voldoet aan de definitie van een beëindigde bedrijfsactiviteit, wordt het nettoresultaat opgenomen in een enkele post in de winst-en-verliesrekening (zie het hoofdstuk over beëindigde bedrijfsactiviteiten).

14. Vastgoedbeleggingen

Een vastgoedbelegging wordt gedefinieerd als vastgoed dat door KBC wordt gebouwd, gekocht of verworven uit hoofde van een financiële lease en wordt aangehouden om huuropbrengsten of een waardestijging te realiseren en niet om door KBC te worden gebruikt voor de levering van diensten of voor bestuurlijke doeleinden.

Vastgoedbeleggingen worden bij eerste opname gewaardeerd tegen kostprijs (inclusief rechtstreeks toerekenbare kosten). KBC waardeert vastgoedbeleggingen in daaropvolgende verslagperiodes tegen initiële kostprijs verminderd met geaccumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen.

De afschrijvingskosten worden opgenomen in de post 'Netto overige inkomsten' van de winst-en-verliesrekening.

15. Immateriële vaste activa

Immateriële activa omvatten goodwill, intern ontwikkelde software, extern ontwikkelde software en andere immateriële activa. Immateriële activa kunnen (i) worden verworven als onderdeel van een bedrijfscombinatie (zie 'Bedrijfscombinaties en goodwill' hierna), (ii) afzonderlijk worden verworven of (iii) intern worden ontwikkeld.

Afzonderlijk verworven immateriële activa (voornamelijk extern ontwikkelde software) worden bij eerste opname gewaardeerd tegen kostprijs. Intern ontwikkelde immateriële activa (voornamelijk intern ontwikkelde software) worden alleen opgenomen als ze voortvloeien uit ontwikkeling en KBC het volgende kan aantonen:

- de technische haalbaarheid om het immateriële vermogensbestanddeel te voltooien;
- de intentie om het immateriële vermogensbestanddeel te voltooien en te gebruiken of te verkopen;
- het vermogen om het immateriële vermogensbestanddeel te gebruiken of te verkopen;
- de wijze waarop de immateriële activa toekomstige economische voordelen zullen genereren;
- de beschikbaarheid van adequate technische, financiële en andere middelen om de ontwikkeling te voltooien en de immateriële activa te gebruiken of te verkopen;
- de uitgaven die aan de immateriële activa kunnen worden toegerekend tijdens de ontwikkeling ervan kunnen op een betrouwbare wijze worden gewaardeerd.

Intern gegenereerde immateriële activa worden bij eerste opname gewaardeerd tegen de ontwikkelingskosten die rechtstreeks toerekenbaar zijn aan het ontwerpen en testen van de unieke software waarover KBC de zeggenschap heeft. Rechtstreeks toerekenbare kosten die worden gekapitaliseerd als onderdeel van de intern ontwikkelde software omvatten personeelskosten voor softwareontwikkeling en rechtstreeks toerekenbare algemene kosten.

Onderzoekskosten, overige ontwikkelingsuitgaven, kosten in verband met de handhaving van software en investeringsprojecten (grootschalige projecten die een belangrijke bedrijfsdoelstelling of een belangrijk bedrijfsmodel introduceren of vervangen) die niet aan de criteria voor opname voldoen, worden opgenomen als kosten in de periode waarin ze zijn ontstaan.

Immateriële activa worden in latere verslagperiodes geboekt tegen kostprijs verminderd met geaccumuleerde afschrijvingen en geaccumuleerde bijzondere waardeverminderingen. De afschrijving vangt aan wanneer het actief gebruiksklaar is zoals door het management bedoeld. De afschrijving van software gebeurt als volgt:

- Systeemsoftware (oorspronkelijk aangekochte software die onlosmakelijk verbonden is met hardware) wordt afgeschreven tegen hetzelfde percentage als hardware.
- Standaardsoftware en door een derde partij of intern ontwikkelde maatsoftware worden lineair afgeschreven over vijf jaar vanaf het moment dat de software beschikbaar is voor gebruik.
- Kernsystemen (doorgaans toepassingen voor de verwerking van depositorekeningen, leningen en kredieten, interfaces met het grootboek en tools voor repertoriëring) worden lineair afgeschreven over acht jaar.

16. Bijzondere waardeverminderingen op niet-financiële activa

Wanneer KBC zijn jaarrekening opmaakt, ziet het erop toe dat de boekwaarde van het niet-financiële actief niet meer bedraagt dan het bedrag dat zou kunnen worden verkregen door het te gebruiken of verkopen ('realiseerbare waarde'). Materiële vaste activa, vastgoedbeleggingen en software worden alleen doorgelicht op bijzondere waardeverminderingen wanneer er objectieve bewijzen van bijzondere waardevermindering bestaan. Goodwill en immateriële activa met een

onbepaalde gebruiksduur worden minstens jaarlijks doorgelicht op bijzondere waardeverminderingen en bovendien driemaandelijks doorgelicht op aanwijzingen van bijzondere waardevermindering.

Aanwijzingen dat een bijzonder waardeverminderverslies moet worden opgenomen kunnen afkomstig zijn van een interne bron (bv. de toestand van het actief) of een externe bron (bv. nieuwe technologie of een aanzienlijke afname van de marktwaarde van het actief).

Wanneer een aanwijzing van bijzondere waardevermindering aanwezig is, licht KBC de realiseerbare waarde van het actief door en wordt een bijzondere waardevermindering op het actief geboekt indien de realiseerbare waarde ervan lager is dan de boekwaarde op de datum van verslaggeving. De realiseerbare waarde wordt gedefinieerd als het hoogste van de volgende twee bedragen: de bedrijfswaarde of de reële waarde verminderd met de verkoopkosten.

De bedrijfswaarde wordt gedefinieerd als de gediscoteerde toekomstige kasstromen die een actief of een kasstroom genererende eenheid naar verwachting zal leveren.

Een bijzondere waardevermindering wordt opgenomen op het niveau van het individuele actief, maar wanneer het individuele actief geen instroom van kasmiddelen genereert die in ruime mate onafhankelijk is van de instroom van kasmiddelen van andere activa of groepen van activa, wordt de realiseerbare waarde bepaald voor de zogeheten 'kasstroom genererende eenheid' waartoe het actief of de groep van activa behoort. Om de kasstroom genererende eenheden tot stand te brengen, bepaalt KBC naar zijn eigen oordeel de kleinste identificeerbare groep activa die een instroom van kasmiddelen genereert die in ruime mate onafhankelijk is van de instroom van kasmiddelen uit andere activa of groepen van activa. Dit proces is voornamelijk van toepassing op goodwill die werd opgenomen in het kader van overnames.

Bijzondere waardeverminderversliesen worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening in de periode waarin zij zich voordoen. Een bijzonder waardeverminderverslies kan worden teruggenomen als de voorwaarde die tot het bijzondere waardeverminderverslies heeft geleid niet langer aanwezig is, behalve voor goodwill, dat nooit kan worden teruggenomen. Bijzondere waardeverminderingwinsten worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening in de periode waarin zij zich voordoen.

17. Voorzieningen, voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa

Voorzieningen worden uitsluitend opgenomen op de datum van verslaggeving als aan de volgende criteria is voldaan:

- er is een bestaande (in rechte afdwingbare of feitelijke) verplichting ten gevolge van een gebeurtenis in het verleden,
- het is waarschijnlijk dat een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen vereist zal zijn om de verplichting af te wikkelen, en
- het bedrag van de verplichting kan op betrouwbare wijze worden geschat.

Het bedrag dat als voorziening wordt opgenomen, is de beste schatting van de uitgaven die vereist zijn om de bestaande verplichting op de balansdatum af te wikkelen. Wanneer de tijd een essentiële factor is, komt het als voorziening opgenomen bedrag overeen met de netto actuele waarde van de beste schatting.

Het is inherent aan de aard van een voorziening dat oordeelsvorming van het bestuur vereist is om het bedrag en het tijdstip te bepalen van de waarschijnlijke uitstroom van economische middelen in de toekomst.

18. Geconsolideerde jaarrekening / tussentijdse jaarrekening

Alle materiële operationele eenheden (inclusief gestructureerde operationele eenheden) waarover KBC rechtstreeks of onrechtstreeks zeggenschap zoals gedefinieerd in IFRS 10 uitoefent, worden geconsolideerd volgens de integrale consolidatiemethode.

Dochterondernemingen die wegens hun immateriële aard niet zijn opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening, worden geclassificeerd als eigenvermogensinstrumenten tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de niet-gerealiseerde resultaten, waarbij alle wijzigingen in de reële waarde worden gerapporteerd in de niet-gerealiseerde resultaten, met uitzondering van dividendinkomsten, die worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening.

Materiële ondernemingen waarover rechtstreeks of onrechtstreeks gezamenlijke zeggenschap wordt uitgeoefend en materiële investeringen in geassocieerde deelnemingen (ondernemingen waarover KBC een invloed van betekenis uitoefent), worden allemaal verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode.

- **Geconsolideerde materialiteitscriteria**

Dochterondernemingen worden opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening volgens de integrale consolidatiemethode als minstens twee van de volgende materialiteitscriteria zijn overschreden:

- Aandeel van de groep in het eigen vermogen: 2.500.000 euro;
- Aandeel van de groep in het resultaat: 1.000.000 euro (absolute waarde);

- Aandeel van de groep in het balanstotaal: 100.000.000 euro.

Om te vermijden dat te veel operationele eenheden worden uitgesloten, controleert KBC of het gecombineerde balanstotaal van de van consolidatie uitgesloten operationele eenheden niet meer bedraagt dan 1% van het geconsolideerde balanstotaal.

19. Bedrijfscombinaties en goodwill

Bedrijfscombinaties worden verwerkt volgens de overnamemethode. Volgens deze methode wordt de kostprijs van een overname gewaardeerd als de som van de betaalde overnameprijs (gewaardeerd tegen reële waarde op datum van de overname) en het bedrag van eventuele minderheidsbelangen in de verworven entiteit. Voor de waardering van minderheidsbelangen kan KBC voor elke bedrijfscombinatie apart beslissen of het minderheidsbelang wordt gewaardeerd tegen reële waarde of tegen het proportionele aandeel van KBC in de identificeerbare nettoactiva van de verworven entiteit. De wijze waarop het minderheidsbelang wordt gewaardeerd op de verwervingsdatum, is van invloed op de boeking van de acquisitie als gevolg van de berekening van de goodwill.

Goodwill is het surplus van de aanschaffingskosten boven op de reële waarde van de aangekochte identificeerbare activa, verplichtingen en voorwaardelijke verplichtingen, zoals verondersteld op de datum van de aankoop. Om de boekhoudkundige verwerking van de overname te voltooien en de goodwill te bepalen, past KBC een waarderingsperiode van twaalf maanden toe. De classificatie van de verworven financiële activa en de overgenomen financiële verplichtingen in de bedrijfscombinatie is gebaseerd op feiten en omstandigheden op de overnamedatum (behalve voor lease- en verzekeringscontracten, die worden geclassificeerd op basis van de contractuele voorwaarden en andere factoren bij de totstandkoming van het contract in kwestie).

Goodwill wordt gepresenteerd in de post 'Goodwill en andere immateriële activa' en wordt geboekt tegen kostprijs verminderd met bijzondere waardeverminderingverliezen. Goodwill wordt niet afgeschreven, maar wordt minstens jaarlijks of wanneer er objectieve (externe of interne) bewijzen zijn dat een bijzondere waardevermindering op goodwill moet worden geboekt, getoetst op bijzondere waardevermindering. Als de verwerking van de overname niet is voltooid omdat de waarderingsperiode van twaalf maanden nog niet is verstreken, wordt de goodwill niet als definitief beschouwd en alleen getoetst op bijzondere waardevermindering als er objectief bewijs is dat de voorlopige goodwill aan bijzondere waardevermindering onderhevig is.

Om goodwill te toetsen op bijzondere waardevermindering wordt hij toegerekend aan elke kasstroom genererende eenheid van KBC die naar verwachting voordeel zal halen uit de synergie in de bedrijfscombinatie, ongeacht het feit of er activa of verplichtingen van de overgenomen entiteit aan die eenheden zijn toegekend. Die worden toegepast als de boekwaarde van de kasstroom genererende eenheden waartoe de goodwill behoort, hoger is dan zijn realiseerbare waarde. Bijzondere waardeverminderingen op goodwill kunnen niet worden teruggenomen.

20. Effecten van wijzigingen in wisselkoersen

De functionele en presentatievaluta van KBC is de euro. Monetaire activa en verplichtingen, uitgedrukt in vreemde valuta's, worden omgerekend in hun tegenwaarde in de functionele valuta tegen de contantkoers op de balansdatum. Negatieve en positieve waarderingsverschillen, met uitzondering van waarderingsverschillen die betrekking hebben op de financiering van aandelen en deelnemingen van geconsolideerde ondernemingen in een vreemde munt, worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening. De niet-monetaire bestanddelen, gewaardeerd op basis van hun historische kostprijs, worden omgerekend in de functionele munt tegen de wisselkoers van de transactiedatum. Niet-monetaire posten geboekt tegen reële waarde worden omgerekend tegen de contantkoers op de datum waarop de reële waarde werd bepaald.

Omrekeningsverschillen worden samen met wijzigingen in de reële waarde gerapporteerd. Opbrengsten en kosten in vreemde valuta's worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening tegen de wisselkoers op het tijdstip van opname.

Waarderingsverschillen worden verwerkt in de winst-en-verliesrekening of in de niet-gerealiseerde resultaten. Waarderingsverschillen die voor het eerst worden verwerkt in de niet-gerealiseerde resultaten en die betrekking hebben op winsten of verliezen die later worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening, worden overgeboekt naar de winst-en-verliesrekening in de periode waarin die post wordt verwerkt in de winst-en-verliesrekening.

De balansen van buitenlandse dochterondernemingen worden omgerekend naar de presentatievaluta tegen de contantkoers op de datum van verslaggeving (met uitzondering van het eigen vermogen, dat wordt omgerekend tegen de historische koers). De winst-en-verliesrekening wordt omgerekend tegen de gemiddelde koers van het boekjaar, als beste benadering van de wisselkoers op de transactiedatum.

21. Transacties met verbonden partijen

Een met KBC verbonden partij is een partij waar KBC zeggenschap over heeft of invloed van betekenis op uitoefent of een partij die zeggenschap heeft over of invloed van betekenis uitoefent op KBC. KBC definieert zijn verbonden partijen als volgt:

- dochterondernemingen van KBC;
- geassocieerde deelnemingen en joint ventures van KBC;
- managers op sleutelposities bij KBC (zijnde de raad van bestuur en het directiecomité van KBC Bank NV).

Transacties met verbonden partijen moeten gebeuren conform het objectiviteitsbeginsel.

22. Vaste activa aangehouden voor verkoop en groepen activa die worden afgestoten, verplichtingen met betrekking tot groepen activa die worden afgestoten en beëindigde bedrijfsactiviteiten

- **Vaste activa aangehouden voor verkoop en groepen activa die worden afgestoten, verplichtingen met betrekking tot groepen activa die worden afgestoten**

Vaste activa of groepen van activa en verplichtingen aangehouden voor verkoop zijn die waarvan de door KBC te realiseren boekwaarde afkomstig is uit een verkooptransactie die naar verwachting binnen een jaar als een verkoop zal worden aangemerkt, en niet uit het voortgezette gebruik ervan.

Vaste activa en verplichtingen aangehouden voor verkoop worden op het einde van de verslagperiode afzonderlijk van de overige activa en verplichtingen in de balans gerapporteerd

- **Beëindigde bedrijfsactiviteiten**

Een beëindigde bedrijfsactiviteit is een onderdeel van KBC dat werd afgestoten of is geclassificeerd als aangehouden voor verkoop en:

- een afzonderlijke belangrijke bedrijfsactiviteit of geografisch operationeel gebied vertegenwoordigt; of
- deel uitmaakt van een enkel gecoördineerd plan om een afzonderlijke belangrijke bedrijfsactiviteit of geografisch operationeel gebied af te stoten; of
- een dochteronderneming is die uitsluitend is overgenomen met de bedoeling te worden doorverkocht.

Resultaten uit beëindigde bedrijfsactiviteiten worden afzonderlijk opgenomen in de winst-en-verliesrekening en in de niet-gerealiseerde resultaten en omvatten:

- de winst of het verlies na belastingen van de beëindigde bedrijfsactiviteiten; en
- de winst na belastingen die of het verlies na belastingen dat wordt opgenomen bij de waardering tegen reële waarde verminderd met de kosten voor de verkoop of vervreemding van de activa of groep van activa

23. Gebeurtenissen na de verslagperiode

Gebeurtenissen na de verslagdatum zijn gunstige of ongunstige gebeurtenissen die plaatsvinden tussen de verslagdatum en de datum waarop de jaarrekening wordt goedgekeurd voor publicatie. Er zijn twee soorten gebeurtenissen na de verslagdatum:

- gebeurtenissen die wijzen op omstandigheden die bestonden op de verslagdatum (gebeurtenissen die leiden tot aanpassing van de jaarrekening);
- gebeurtenissen die wijzen op omstandigheden die zijn ontstaan na de verslagdatum (gebeurtenissen die niet leiden tot aanpassing van de jaarrekening).

De impact van gebeurtenissen die leiden tot aanpassing van de jaarrekening is al weerspiegeld in de financiële positie en het resultaat van het lopende jaar.

De impact en gevolgen van gebeurtenissen die niet leiden tot aanpassing van de jaarrekening, worden vermeld in de toelichtingen bij de jaarrekening.

Informatie over de overgang naar IFRS 9 (toelichting 1.4)

Vanaf 1 januari 2018 wordt de geconsolideerde jaarrekening opgesteld conform IFRS 9. KBC heeft ervoor gekozen gebruik te maken van de overgangsmaatregelen voor vergelijkende informatie.

De onderstaande tabellen tonen de invloed op het eigen vermogen van de toepassing van IFRS 9. Er wordt geen bijkomende informatie over de overgang gegeven die het gevolg is van specifieke verschuivingen. Die wordt opgenomen in het jaarverslag.

De totale impact van de eerste toepassing van de overgang van IAS 39 naar IFRS 9 op 1 januari 2018, inclusief enerzijds de impact van financiële activa en anderzijds provisies, is een daling van het eigen vermogen voor een bedrag van -755 miljoen euro voor belastingen (-599 miljoen euro na belastingen), opgesplitst tussen:

- een impact door classificatie en waardering van -475 miljoen euro voor belastingen, voornamelijk door een daling van de OCI-reserves (niet-gerealiseerde resultaten erkend in eigen vermogen), en
- een stijging van de bijzondere waardeverminderingen en provisies voor een bedrag van -280 miljoen euro voor belastingen.

Informatie over financiële activa

De invloed van de toepassing van IFRS 9 kan worden samengevat als volgt:

a) Classificatie en waardering (-475 miljoen euro voor belastingen):

- De leningen en voorschotten aan kredietinstellingen, leningen en voorschotten aan klanten en het schuld papier dat volgens IAS 39 is ondergebracht in 'Leningen en Vorderingen' verschuiven nagenoeg volledig naar Geamortiseerde kostprijs. De (netto negatieve) bevroren voor verkoop beschikbare (AFS) reserves op historisch overgedragen obligaties van Voor verkoop beschikbaar naar 'Leningen en Vorderingen' met betrekking tot sommige van die instrumenten, werden teruggedraaid, waardoor de OCI-reserves toenemen met +33 miljoen euro voor belastingen.
- Het schuld papier dat voorheen werd geclassificeerd als Tot einde looptijd aangehouden is voornamelijk verplaatst naar Geamortiseerde kostprijs. De (netto positieve) bevroren AFS-reserves op historisch overgedragen obligaties van Voor verkoop beschikbaar naar Tot einde looptijd aangehouden met betrekking tot die instrumenten, werden teruggedraaid, waardoor de OCI-reserves dalen met -31 miljoen euro voor belastingen.
- Het schuld papier dat voorheen werd geclassificeerd als Voor verkoop beschikbaar is voor een bedrag van 15 060 miljoen euro verplaatst naar Geamortiseerde kostprijs. De AFS-reserves met betrekking tot dat schuld papier werden teruggedraaid, waardoor de OCI-reserves daalden met -614 miljoen euro voor belastingen. Onder IFRS 9 wordt 6 043 miljoen euro aan schuld papier geclassificeerd als FVOCI (reële waarde via niet-gerealiseerde resultaten), terwijl onder IAS 39, 4 349 miljoen euro werd geclassificeerd als Voor verkoop beschikbaar. Door de reëlewaarde-impact van voorheen tot einde looptijd aangehouden activa stijgen de OCI-reserves met +143 miljoen euro voor belastingen.
- Eigenvermogensinstrumenten (met uitzondering van deelnemingen) die voorheen werden geclassificeerd als Voor verkoop beschikbaar, zijn geherclassificeerd naar FVOCI (reële waarde via niet-gerealiseerde resultaten). De verschuiving van Ingehouden winst naar OCI-reserves, door de terugname van bijzondere waardeverminderingen, bedraagt 39 miljoen euro voor belastingen.
- Van de schuld instrumenten die onder IAS 39 werden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening (FVPL) verschuift 24 miljoen euro naar Verplicht gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening (MFVPL) omdat ze de SPPI-test niet doorstaan, terwijl 39 miljoen euro FVO (reële waardeoptie) blijft als gevolg van een boekhoudkundige asymmetrische waardering. Geen van deze verschuivingen had gevolgen voor het eigen vermogen.
- Leningen die voorheen geclassificeerd werden als Aangehouden voor handelsdoeleinden worden vanaf 1 januari 2018 gerapporteerd als FVOCI. Die verschuiving van 284 miljoen euro leidt alleen maar tot een verschuiving in de eigenvermogensbestanddelen: 18 miljoen euro wordt geherclassificeerd van Ingehouden winst naar OCI-reserves.

b) Bijzondere waardeverminderingen (-275 miljoen euro voor belastingen):

De toepassing van het model van te verwachten kredietverliezen (ECL) heeft geleid tot een stijging van de bijzondere waardeverminderingen op tegen AC en FVOCI gewaardeerde schuld instrumenten met 275 miljoen euro voor belastingen vanaf 1 januari 2018, waardoor de ingehouden winst met hetzelfde bedrag daalde. Omdat bijzondere waardeverminderingen op FVOCI-schuld instrumenten de boekwaarde van de instrumenten niet verlagen, wordt 8 miljoen euro verplaatst naar OCI-reserves. De stijging van de waardeverminderingen is voornamelijk het gevolg van de stage 2 verwachte kredietverliezen over de volledige resterende looptijd en ze bevinden zich vooral in Leningen en voorschotten (260 miljoen euro) (hypothecaire kredieten, termijnkredieten en zichtrekeningen).

KBC Bank (geconsolideerd)	Vóór toepassing van IFRS 9								IMPACT VAN IFRS 9, 1-1-2018				
	Schuldinstrumenten (2)					Eigenvermogensinstrumenten			Totaal	Ingehouden winst		OCI-reserve	
	Leningen & vorderingen	Tot einde looptijd aangehouden	Voor verkoop beschikbaar	Gewaardeerd tegen reële waarde	voor handelsdoeleinden	Voor verkoop beschikbaar	Gewaardeerd tegen reële waarde	voor handelsdoeleinden		VOOR BELASTING	NA BELASTING	VOOR BELASTING	NA BELASTING
FINANCIËLE ACTIVA													
in miljoenen euro													
FINANCIËLE ACTIVA, 31-12-2017 (totale boekwaarde vóór toepassing van IFRS 9)	166 927	25 803	19 424	63	1 156	213	0	509	214 095	-255	-210	-483	-375
Geamortiseerde kostprijs									205 377	-265	-221	-611	-471
Bedrag geëvalueerd vóór toepassing van IFRS 9	166 811	24 386	15 060	0	0	-	-	-	206 258	0	0	0	0
Herwaardering	-227	-34	-621	0	0	-	-	-	-881	0	0	0	0
door herclassificatie: terugname herwaarderingsreserve (IAS 39)	33	-31	-614	-	-	-	-	-	-611	-	-	-611	-471
door herclassificatie: reëlewaardeafdekkingen portefeuille (verschuivingen naar niet-financiële activa)	-	-	-4	-	-	-	-	-	-4	-	-	-	-
impact van bijzondere waardeverminderingen	-260	-3	-2	0	0	-	-	-	-265	-265	-221	-	-
Gereserveerde interesten	688	0	0	0	0	-	-	-	688	0	0	0	0
Terugname specifieke bijzondere waardeverminderingen	3 840	4	8	-	-	-	-	-	3 853	0	0	0	0
Terugname IBNR-voorziening	215	0	0	-	-	-	-	-	215	0	0	0	0
Overdracht naar ECL over de resterende looptijd - stage 3	-4 549	-4	-8	0	0	-	-	-	-4 561	0	0	0	0
Overboeking naar ECL over de resterende looptijd - stage 2	-357	-1	0	0	0	-	-	-	-357	0	0	0	0
Overboeking naar ECL over 12 maanden - stage 1	-97	-2	-2	0	0	-	-	-	-102	0	0	0	0
Waardering volgens IFRS 9 op 1 januari 2018	166 584	24 353	14 440	0	0	-	-	-	205 377	0	0	0	0
Gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de niet-gerealeerde resultaten													
Bedrag geëvalueerd vóór toepassing van IFRS 9	0	1 410	4 349	0	284	213	0	0	6 256	20	21	118	86
Herwaardering	0	138	0	0	0	0	0	0	138	0	0	0	0
door herclassificatie: terugname herwaarderingsreserve (IAS 39)	0	-5	-154	-	-	-60	-	-	-220	-	-	-220	-185
door herclassificatie: impact van herwaarderingsreserve (IAS 39) op OCI-reserve (IFRS 9)	-	-	154	-	-	60	-	-	215	-	-	215	182
door herclassificatie: andere dan terugname herwaarderingsreserve	0	143	1	0	0	-39	-	-	105	-18	-16	123	90
impact van bijzondere waardeverminderingen	0	0	-1	0	0	39	-	-	38	38	37	-	-
Terugname specifieke bijzondere waardeverminderingen	0	0	0	-	-	39	-	-	39	0	0	0	0
Terugname IBNR-voorziening	0	0	0	-	-	-	-	-	0	0	0	0	0
Overdracht naar ECL over de resterende looptijd - stage 3	0	0	0	0	0	-	-	-	0	0	0	0	0
Overboeking naar ECL over de resterende looptijd - stage 2	0	0	0	0	0	-	-	-	0	0	0	0	0
Overboeking naar ECL over 12 maanden - stage 1	0	0	-1	0	0	-	-	-	-1	0	0	0	0
Waardering volgens IFRS 9 op 1 januari 2018	0	1 548	4 349	0	284	213	0	0	6 394	0	0	0	0
Reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening - aangehouden voor handelsdoeleinden													
Bedrag geëvalueerd vóór toepassing van IFRS 9	0	0	0	0	872	0	0	509	1 381	0	0	0	0
Herwaardering	0	0	0	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0
Waardering volgens IFRS 9 op 1 januari 2018	0	0	0	0	872	0	0	509	1 381	0	0	0	0
Reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening - reëlewaardeoptie													
Bedrag geëvalueerd vóór toepassing van IFRS 9	0	0	0	39	0	-	-	-	39	0	0	0	0
Herwaardering	0	0	0	-	-	-	-	-	0	0	0	0	0
Waardering volgens IFRS 9 op 1 januari 2018	0	0	0	39	0	-	-	-	39	0	0	0	0
Reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening - verplicht gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening anders dan aangehouden voor handelsdoel													
Bedrag geëvalueerd vóór toepassing van IFRS 9	116	6	15	24	0	0	0	0	161	0	0	0	0
Herwaardering	2	-2	0	-	-	0	0	0	1	0	0	0	0
door herclassificatie: terugname herwaarderingsreserve (IAS 39)	12	0	-1	-	-	0	-	-	10	-	-	10	10
door herclassificatie: impact van herwaarderingsreserve (IAS 39) op ingehouden winst (IFRS 9)	-12	0	1	-	-	0	-	-	-10	-10	-10	-	-
door herclassificatie: andere dan terugname herwaarderingsreserve	0	-2	0	-	-	0	-	-	-2	-2	-2	0	0
impact van bijzondere waardeverminderingen	3	0	0	-	-	0	-	-	3	3	3	0	0
Waardering volgens IFRS 9 op 1 januari 2018	119	4	15	24	0	0	0	0	162	0	0	0	0
Afdekking													
Bedrag geëvalueerd vóór toepassing van IFRS 9	-	-	-	-	-	-	-	-	245	0	0	0	0
Waardering volgens IFRS 9 op 1 januari 2018	-	-	-	-	-	-	-	-	245	0	0	0	0
FINANCIËLE ACTIVA, 1-1-2018 (totale boekwaarde IFRS 9)	166 703	25 906	18 804	63	1 156	213	0	509	213 352	-210	-210	-483	-375
IMPACT OP INGEHOUDEN WINST, ZONDER TOEPASSING VAN DE VERMOGENSMUTATIEMETHODE, 1-1-2018 (IFRS 9)									-210	-255	-210	-483	-375
IMPACT OP OCI-RESERVE, ZONDER TOEPASSING VAN DE VERMOGENSMUTATIEMETHODE, 1-1-2018 (IFRS 9)									-4	-5	-4	-3	-3
IMPACT OP INGEHOUDEN WINST: AE120T – OP BASIS VAN DE VERMOGENSMUTATIEMETHODE, 1-1-2018 (IFRS 9)									-3	-3	-3	-3	-3
IMPACT OP OCI-RESERVE, – OP BASIS VAN DE VERMOGENSMUTATIEMETHODE, 1-1-2018 (IFRS 9)									-3	-3	-3	-3	-3
IMPACT OP DE INGEHOUDEN WINST - OVERIGE, 1-1-2018 (IFRS 9)									-3	-3	-3	-3	-3
TOTALE IMPACT OP INGEHOUDEN WINST EN OCI-RESERVE, 1-1-2018 (IFRS 9)									-594	-263	-216	-487	-378
waarvan invloed fase 1										12	13	-487	-378
waarvan invloed fase 2										-275	-229	-	-

(1) Financiële activa die voorheen geëvalueerd werden als leningen en vorderingen tot einde looptijd aangehouden of voor verkoop beschikbaar, en die geherclassificeerd zijn als FVPL, hebben een ander businessmodel dan financiële activa die worden aangehouden om contractuele kasstromen in te vorderen (en te verkopen) of zij slagen niet voor de SPPI-test (Solely Payments of Principal & Interest).

(2) Schuldinstrumenten zijn onder meer leningen en voorschotten (inclusief financiëleleasingcontracten die niet onder IAS 39/IFRS 9 vallen), schuldpapier en overige financiële activa.

Informatie over financiële passiva

De toepassing van IFRS 9 heeft niet geleid tot herclassificaties van financiële verplichtingen. Toelichting 4.1 blijft ongewijzigd.

Informatie over provisies

IFRS 9 vereist dat de voorzieningen voor verbintenissen buiten balans het verwachte kredietverlies weerspiegelen. Bijgevolg stijgen de voorzieningen voor verbintenissen en financiële garanties met ongeveer 4%, waardoor de ingehouden winst daalt met -6 miljoen euro voor belastingen (-5 miljoen euro na belastingen).

KBC Groep (geconsolideerd)	Vóór toepassing van IFRS 9				IMPACT VAN IFRS 9, 1-1-2018	
	Verplichtingen uit hoofde van leningen	Voorzieningen			Ingehouden winst	
		Financiële garanties	Andere verbintenissen	Totaal	VOOR BELASTING	NA BELASTING
VOORZIENINGEN, 201712						
in miljoenen euro						
VOORZIENINGEN, 31-12-2017 (totale boekwaarde vóór toepassing van IFRS 9) - IFRS 7, 42(a)	113	19	1	133		
Herwaardering	6	-1	0	6	-6	-5
Terugname specifieke bijzondere waardeverminderingen	-93	-18	0	-111		
Terugname IBNR-voorziening	-20	-2	0	-22		
Overdracht naar ECL over de resterende looptijd	107	17	0	124		
Overboeking naar ECL over 12 maanden	12	2	0	14		
waardering volgens IFRS 9 op 1 januari 2018	119	18	1			
VOORZIENINGEN 1-1-2018 (totale boekwaarde onder IFRS 9)	-	-	-	138		
NETTO-IMPACT OP DE INGEHOUDEN WINST, 1-1-2018 (IFRS 9)				-5		

Toelichting bij de segmentinformatie

Rapportering volgens de managementstructuur van de groep (toelichting 2.2 in de jaarrekening 2017)

Voor een beschrijving van de managementstructuur en gerelateerde rapporteringspresentatie verwijzen we naar toelichting 2.1 van de jaarrekening over 2017.

In miljoenen euro	Divisie							Groeps- center	KBC Bank
	Divisie België	Divisie Tsjechië	Divisie Internatio- nale Markten	waarvan: Hongarije	waarvan: Slovakije	waarvan: Bulgarije	waarvan: Ierland		
1H 2018 IFRS 9									
Nettorente-inkomsten	1 062	475	440	117	101	73	148	12	1 989
Dividendinkomsten	16	0	0	0	0	0	0	2	18
Nettore resultaat uit financiële instrumenten tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening	25	48	42	34	3	6	0	- 30	86
Netto gerealiseerd resultaat van schuldinstrumenten tegen reële waarde met verwerking via OCI	0	0	0	0	0	0	0	8	8
Nettoprovisieinkomsten	719	166	167	106	33	30	- 1	- 3	1 050
Overige netto-opbrengsten	60	7	16	14	4	- 1	0	0	83
TOTALE OPBRENGSTEN	1 881	696	666	270	141	107	148	- 10	3 233
Exploitatiekosten	- 1 201	- 332	- 434	- 173	- 93	- 68	- 100	- 34	- 2 001
Bijzondere waardeverminderingen	- 41	- 16	94	7	0	6	81	20	57
Op financiële activa tegen gearmontiseerde kostprijs en tegen reële waarde via OCI	- 41	3	100	7	0	12	81	20	82
Op goodwill	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Op overige	0	- 19	- 6	0	0	- 5	- 1	0	- 25
Aandeel in het resultaat van geassocieerde ondernemingen en joint ventures	- 5	12	1	0	0	1	0	0	8
RESULTAAT VÓÓR BELASTINGEN	634	360	327	104	48	46	129	- 24	1 297
Belastingen	- 167	- 63	- 46	- 15	- 11	- 5	- 16	15	- 262
RESULTAAT NA BELASTINGEN	467	297	280	89	37	41	113	- 9	1 035
Toerekenbaar aan minderheidsbelangen	88	0	0	0	0	0	0	0	88
NETTORESULTAAT	379	297	280	89	37	41	113	- 9	947
1H 2017 IAS 39									
Nettorente-inkomsten	977	423	374	114	103	22	135	- 12	1 762
Dividendinkomsten	9	0	0	0	0	0	0	6	15
Nettore resultaat uit financiële instrumenten tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening	290	115	48	33	9	1	5	- 10	443
Netto gerealiseerd resultaat uit voor verkoop beschikbare financiële activa	9	17	2	2	0	1	0	22	50
Nettoprovisieinkomsten	767	126	125	85	30	8	0	- 1	1 017
Overige netto-opbrengsten	46	30	6	2	4	0	0	- 1	82
TOTALE OPBRENGSTEN	2 098	711	555	236	146	32	139	4	3 368
Exploitatiekosten	- 1 184	- 292	- 368	- 169	- 91	- 20	- 87	- 49	- 1 893
Bijzondere waardeverminderingen	- 56	- 9	139	9	- 3	- 4	137	- 7	67
Op leningen en vorderingen	- 54	- 6	140	10	- 2	- 4	137	- 7	72
Op voor verkoop beschikbare financiële activa	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Op goodwill	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Op overige	- 1	- 2	- 1	- 1	0	0	0	0	- 4
ventures	- 4	10	0	0	0	0	0	0	6
RESULTAAT VÓÓR BELASTINGEN	855	420	326	76	53	8	189	- 53	1 549
Belastingen	- 261	- 70	- 50	- 13	- 12	- 1	- 24	108	- 273
RESULTAAT NA BELASTINGEN	594	350	277	63	41	7	166	55	1 276
Toerekenbaar aan minderheidsbelangen	89	0	0	0	0	0	0	0	89
NETTORESULTAAT	505	350	276	63	41	7	166	55	1 187

In miljoenen euro	Divisie								Groeps- center	KBC Bank
	Divisie België	Divisie Tsjechië	Divisie Internatio- nale Markten	waarvan: Hongarije	waarvan: Slovakije	waarvan: Bulgarije	waarvan: Ierland			
30-06-2018 IFRS 9										
Deposito's van klanten en schuldpapier excl. repo's	137 791	31 117	22 795	6 992	6 252	4 011	5 540	2 159	193 862	
Zichtdeposito's	48 840	20 546	11 247	5 336	3 114	2 062	735	0	80 633	
Spaarrekeningen	46 616	7 565	4 718	889	1 307	831	1 691	0	58 899	
Termijndeposito's	11 293	1 230	6 289	743	1 430	1 118	2 998	0	18 813	
Schuldpapier	28 862	1 258	315	23	177	0	116	2 159	32 595	
Deposito's van bijzondere aard en overige deposito's	2 180	518	226	0	226	0	0	0	2 923	
Leningen en voorschotten aan klanten excl. reverse repo's	96 198	22 751	24 327	4 109	6 861	2 765	10 592	0	143 277	
Termijnkredieten	49 752	8 164	5 317	1 880	2 223	581	634	0	63 234	
Hypotheekleningen	33 638	10 784	15 616	1 481	3 123	1 102	9 910	0	60 038	
Overige	12 808	3 804	3 394	748	1 515	1 082	48	0	20 006	
31-12-2017 IAS 39										
Deposito's van klanten en schuldpapier excl. repo's	138 970	30 336	22 746	7 314	6 106	3 934	5 392	2 205	194 257	
Zichtdeposito's	43 126	19 588	11 297	5 496	3 071	1 926	805	0	74 011	
Spaarrekeningen	44 416	7 668	4 609	942	1 227	837	1 603	0	56 692	
Termijndeposito's	12 975	750	6 236	844	1 397	1 131	2 864	0	19 961	
Schuldpapier	36 415	1 839	340	31	188	0	121	2 205	40 798	
Deposito's van bijzondere aard en overige deposito's	2 039	492	264	0	223	41	0	0	2 795	
Leningen en voorschotten aan klanten excl. reverse repo's	92 595	22 303	24 192	4 215	6 574	2 709	10 694	0	139 090	
Termijnkredieten	47 276	8 104	5 405	1 936	2 158	562	749	0	60 784	
Hypotheekleningen	33 682	10 653	15 503	1 556	2 943	1 100	9 905	0	59 838	
Overige	11 638	3 546	3 284	724	1 473	1 048	40	0	18 468	

Overige toelichtingen

Nettorente-inkomsten (Toelichting 3.1 in de jaarrekening 2017)

In miljoenen euro	1H 2018 IFRS 9	1H 2017 IAS 39
Totaal	1 989	1 762
Rente-inkomsten	3 138	2 851
Rente-inkomsten op financiële instrumenten berekend volgens de effectieve rentevoet		
Leningen en vorderingen	-	1 855
Tot einde looptijd aangehouden activa	-	339
Financiële activa aan geamortiseerde kostprijs	2 466	-
Voor verkoop beschikbare activa	-	174
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in OCI	57	-
Afdekkingsderivaten	170	126
Overige activa niet gewaardeerd tegen reële waarde	28	70
Rente-inkomsten op andere financiële instrumenten		
Financiële activa verplicht aan reële waarde andere dan aangehouden voor handelsdoeleinden	4	0
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	411	284
<i>waarvan economische afdekkingen</i>	398	273
Overige financiële activa tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening	0	3
Rentelasten	-1 149	-1 089
Rentelasten op financiële instrumenten berekend volgens de effectieve rentevoet		
Financiële verplichtingen tegen geamortiseerde kostprijs	- 535	- 481
Afdekkingsderivaten	- 261	- 230
Overige	- 58	- 38
Rentelasten op andere financiële instrumenten		
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	- 280	- 320
<i>waarvan economische afdekkingen</i>	- 265	- 310
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening	- 13	- 17
Nettorentelasten op toegezegdpensioenregelingen	- 2	- 3

De voorstelling van geprorateerde rente voor valutaderivaten is gewijzigd: voor meer informatie zie deel 'Toelichting bij de grondslagen voor financiële verslaggeving' (toelichting 1.1).

Nettoresultaat uit financiële instrumenten tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening (Toelichting 3.3 in de jaarrekening 2017)

Vanaf 2018 wordt de financiële informatie opgesteld in overeenstemming met IFRS 9. Meer informatie vindt u onder Belangrijkste grondslagen van de financiële verslaggeving (Toelichting 1.2).

Het resultaat uit financiële instrumenten met verwerking van waardeverminderingen in de winst- en verliesrekening in de eerste jaarhelft van 2018 ligt 357 miljoen euro lager in vergelijking met de eerste jaarhelft van 2017, wat grotendeels te verklaren is door :

- Een gewijzigde voorstelling van de geprorateerde rente voor valutaderivaten (122 miljoen euro in de eerste jaarhelft van 2017) van 'Nettoresultaat uit financiële instrumenten tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening' naar 'Netto rente-inkomsten' (meer informatie vindt u in de toelichting 'Verklaring van overeenstemming' (toelichting 1.1))
- Een gewijzigde voorstelling van netwerkinkomsten (48 miljoen euro in de eerste jaarhelft van 2017) van 'Nettoresultaat uit financiële instrumenten tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening' naar 'Nettoprovisie-inkomsten' (meer informatie vindt u in de toelichting 'Verklaring van overeenstemming' (toelichting 1.1))

- Laten we die posten buiten beschouwing, dan ligt het resultaat uit financiële instrumenten tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening in de eerste helft van 2018 187 miljoen euro lager dan in de eerste helft van 2017. Dat is voornamelijk toe te schrijven aan :
 - negatieve MTM ALM derivaten in de eerste helft van 2018 tegenover zeer hoge positieve MTM ALM derivaten in de eerste helft van 2017 (vooral ingevolge vernauwing van de CZK/EUR spread in 1H 2017)
 - lagere dealingroominkomsten in Tsjechië en in België
 - negatieve marktwaardeaanpassingen in de eerste helft van 2018 tegenover positieve marktwaardeaanpassingen in de eerste helft van 2017.

Nettoprovisie-inkomsten (Toelichting 3.5 in de jaarrekening 2017)

(in miljoenen euro)	1H 2018	1H 2017
Totaal	1 050	1 017
Ontvangen provisies	1 299	1 404
Betaalde provisies	- 249	- 387
Opdeling per type		
Vermogensbeheerdiensten	566	605
Ontvangen provisies	590	626
Betaalde provisies	- 25	- 21
Bankdiensten	440	375
Ontvangen provisies	607	677
Betaalde provisies	- 167	- 302
Distributie	45	37
Ontvangen provisies	102	101
Betaalde provisies	- 57	- 64

De voorstelling van Netwerkinkomsten werd gewijzigd: ze worden verplaatst van Nettoresultaat uit financiële instrumenten tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening naar Nettoprovisie-inkomsten. Netwerkinkomsten zijn inkomsten uit marges op valutatransacties (in verband met betalingen, kredieten, deposito's, beleggingen) die zijn uitgevoerd door het netwerk (kantoren, online) voor klanten. De nieuwe voorstelling geeft een betrouwbaarder beeld, omdat Netwerkinkomsten inkomsten uit marges weergeeft die kunnen worden beschouwd als een onderdeel van de beleggings- en betalingsactiviteit, waarvoor een vergoeding verschuldigd is. De jaarrekening werd niet retroactief aangepast volgens IAS 8, omdat de invloed erop als onbelangrijk wordt beschouwd (een eenmalige invloed van 48 miljoen euro vóór belastingen).

Vanaf 2018 wordt de financiële informatie opgesteld in overeenstemming met IFRS 9. Toch heeft dat geen invloed op de nettoprovisie-inkomsten. De invloed van de toepassing van IFRS 15 is verwaarloosbaar.

Het substantieel hoger bedrag in 1H 2017 van zowel de ontvangen als de betaalde provisies met betrekking tot bankdiensten is gerelateerd aan stocklending: de ontvangen provisies bevatten ontvangen dividenden op ontleend aandelen, terwijl de betaalde provisies de transfer van deze dividenden naar de uitlener van deze aandelen bevat. Deze bedragen werden genet in 2018.

Overige netto-inkomsten (Toelichting 3.6 in de jaarrekening 2017)

In miljoenen euro	1H 2018 IFRS 9	1H 2017 IAS 39
Totaal	83	82
Waarvan meer-of minderwaarden als gevolg van		
De verkoop van leningen en vorderingen	-	2
De verkoop van tot einde looptijd aangehouden activa	-	6
De verkoop van financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	11	-
De verkoop van financiële verplichtingen tegen geamortiseerde kostprijs	0	0
<i>Anderen:</i>	72	74
Inkomsten uit leasingactiviteiten, KBC Lease-groep	28	33
Vereffening oud juridisch dossier	18	14

De vereffening van oude juridische dossiers betreft België (1H 2018) en Tsjechië (1H 2017).

Exploitatiekosten (Toelichting 3.7 in de jaarrekening 2017)

Vanaf 2018 wordt de financiële informatie opgesteld in overeenstemming met IFRS 9. Dat heeft evenwel geen invloed op de bedrijfskosten.

De exploitatiekosten voor 1H 2018 bevatten 378 miljoen euro gerelateerd aan bankenheffingen. Het gevolg van de toepassing van IFRIC 21 (Heffingen) is dat bepaalde heffingen op voorhand geboekt worden in de eerste interimperiode van het jaar.

Bijzondere waardeverminderingen – winst-en-verliesrekening (Toelichting 3.9 in de jaarrekening 2017)

In miljoenen euro	1H 2018 IFRS 9	1H 2017 IAS 39
Totaal	57	67
Bijzondere Op financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs en tegen reële waarde via OCI	82	-
Bijzondere waardeverminderingen op geamortiseerde kostprijs (IAS 39 leningen en vorderingen)	82	72
Opsplitsing per product		
Leningen en voorschotten	68	99
Schuldpapier	0	0
Voorzieningen voor verbinteniskredieten buiten balans	13	- 27
Indeling naar type		
Voorziening voor verliezen gewaardeerd als ECL over 12 maanden - stage 1	- 11	-
Voorziening voor verliezen gewaardeerd als ECL over de resterende looptijd - stage 2	49	-
Voorziening voor verliezen gewaardeerd als ECL over de resterende looptijd - stage 3	43	-
Overgenomen of zelf verstrekt, met verminderde kredietwaardigheid (inclusief niet in de balans opgenomen verbinteniskredieten)	0	-
Bijzondere waardeverminderingen voor kredieten op balans	-	83
Voorzieningen voor verbinteniskredieten buiten balans (*)	-	- 27
Op portefeuillebasis berekende bijzondere waardeverminderingen	-	16
Bijzondere waardeverminderingen op financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in OCI (IAS 39: voor verkoop beschikbare financiële activa)	0	0
Indeling naar type		
Aandelen (**)	-	0
Schuldpapier (2017: Andere)	0	0
Bijzondere waardeverminderingen op goodwill	0	0
Bijzondere waardeverminderingen op overige	- 25	- 4
Immateriële vaste activa (zonder goodwill)	0	0
Materiële vaste activa, inclusief vastgoedbeleggingen	- 26	- 4
Tot einde looptijd aangehouden financiële activa (IAS 39)	-	0
Wijziging winsten/verliezen	0	-
Geassocieerde ondernemingen en joint ventures	0	0
Overige	1	- 1

* Vanaf dit jaar worden de voorzieningen voor verbinteniskrediet buiten balans opgenomen in de lijnen Voorziening voor verliezen per stage.

** Volgens IFRS 9 worden voor eigenvermogensinstrumenten tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de niet-gerealiseerde resultaten geen bijzondere waardeverminderingen berekend.

Belastingen – winst-en-verliesrekening (Toelichting 3.11 in de jaarrekening 2017)

In België is het belastingtarief voor alle Belgische groepsmaatschappijen gedaald van 33,99% in 2017 naar 29,58% in 2018. Ook is de belastingvrijstelling voor ontvangen dividenden verhoogd van 95% naar 100%. De impact daarvan werd deels tenietgedaan door de negatieve invloed van enkele compenserende maatregelen. De aanpassingen hadden per saldo een positieve invloed op het resultaat van de eerste jaarhelft van 2018 van ongeveer 41 miljoen euro.

Financiële instrumenten, opdeling volgens portefeuille en product (Toelichting 4.1 in de jaarrekening 2017)

Voor een transparanter zicht op de verschillende producten is de voorstelling van toelichting 4.1 licht aangepast: (reverse) repos zijn vanaf 2018 niet meer opgenomen in leningen en voorschotten aan kredietinstellingen en klanten (deposito's van kredietinstellingen en klanten), terwijl de (reverse) repos nu afzonderlijk worden voorgesteld. De referentiecijfers werden overeenkomstig herberekend.

in miljoenen euro	Tegen geamor- tiseerde kostprijs	Tegen reële waarde via OCI	Verplicht tegen reële waarde met verwerking van waarde- veranderingen in de winst-en- verliesreke- ning niet aangehouden voor handels- doeleinden	Aangehou- den voor handels- doeleinden	Voor verkoop beschik- baar	Leningen en vorderingen	Tot einde looptijd aangehou- den	Gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveran- deringen in de winst-en- verliesreke- ning	Afdekkings- derivaten	Totaal
FINANCIËLE ACTIVA, 30-06-2018										
Schuldvorderingen op kredietinstellingen en beleggingsmaatschappijen, exclusief reverse repo's	5 055	0	0	0	-	-	-	-	0	5 055
Leningen en voorschotten aan klanten, exclusief reverse repo's	143 177	0	86	0	-	-	-	14	0	143 277
Handelsvorderingen	4 274	0	0	0	-	-	-	0	0	4 274
Afbetalingskredieten	4 275	0	0	0	-	-	-	0	0	4 275
Hypotheekleningen	59 968	0	70	0	-	-	-	0	0	60 038
Termijnkredieten	63 204	0	16	0	-	-	-	14	0	63 234
Financiële leasing	5 371	0	0	0	-	-	-	0	0	5 371
Voorschotten in rekening-courant	5 326	0	0	0	-	-	-	0	0	5 326
Overige	759	0	0	0	-	-	-	0	0	759
Reverse repo's	26 288	0	0	53	-	-	-	0	0	26 340
Reverse repo's met kredietinstellingen en beleggingsmaatschappijen	23 646	0	0	53	-	-	-	0	0	23 699
Reverse repo's met klanten	2 641	0	0	0	-	-	-	0	0	2 641
Aandelen	0	216	0	502	-	-	-	-	-	718
Schuldpapier uitgegeven door Publiekrechtelijke emittenten	37 550	5 803	74	1 245	-	-	-	0	0	44 672
Kredietinstellingen en beleggingsondernemingen	32 375	4 979	0	1 046	-	-	-	0	0	38 401
Ondernemingen	2 841	759	0	117	-	-	-	0	0	3 718
Ondernemingen	2 334	64	74	82	-	-	-	0	0	2 554
Derivaten	-	-	-	5 833	-	-	-	-	255	6 088
Overige	2 157	0	0	19	-	-	-	0	0	2 175
Totale boekwaarde	214 227	6 019	160	7 651	-	-	-	14	255	228 326

FINANCIËLE ACTIVA, 31-12-2017

Schuldvorderingen op kredietinstellingen en beleggingsmaatschappijen, exclusief reverse repo's	-	-	-	0	0	4 856	-	0	0	4 856
Leningen en voorschotten aan klanten, exclusief reverse repo's	-	-	-	0	0	139 052	-	38	0	139 090
Handelsvorderingen	-	-	-	0	0	3 985	-	0	0	3 985
Afbetalingskredieten	-	-	-	0	0	3 857	-	0	0	3 857
Hypotheekleningen	-	-	-	0	0	59 815	-	23	0	59 838
Termijnkredieten	-	-	-	0	0	60 769	-	15	0	60 784
Financiële leasing	-	-	-	0	0	5 308	-	0	0	5 308
Voorschotten in rekening-courant	-	-	-	0	0	4 728	-	0	0	4 728
Overige	-	-	-	0	0	590	-	0	0	590
Reverse repo's	-	-	-	2	0	21 516	-	0	0	21 517
Reverse repo's met kredietinstellingen en beleggingsmaatschappijen	-	-	-	2	0	19 570	-	0	0	19 572
Reverse repo's met klanten	-	-	-	0	0	1 945	-	0	0	1 945
Aandelen	-	-	-	509	213	-	-	-	-	722
Schuldpapier uitgegeven door Publiekrechtelijke emittenten	-	-	-	1 154	19 424	868	25 803	24	0	47 273
Kredietinstellingen en beleggingsondernemingen	-	-	-	954	14 701	52	25 123	0	0	40 830
Ondernemingen	-	-	-	121	2 766	125	511	0	0	3 523
Ondernemingen	-	-	-	79	1 957	691	169	24	0	2 921
Derivaten	-	-	-	5 844	-	-	-	-	245	6 090
Overige	-	-	-	0	0	636	-	0	0	636
Totale boekwaarde	-	-	-	7 509	19 637	166 927	25 803	63	245	220 184

in miljoenen euro	Tegen geamortiseerde kostprijs	Aangehouden voor handelsdoeleinden	Gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst-en verliesrekening	Afdekkingsderivaten	Totaal
FINANCIËLE VERPLICHTINGEN, 30-06-2018					
Deposito's van kredietinstellingen en beleggingsondernemingen	28 723	0	1	0	28 725
Deposito's van klanten en schuldpapier	192 115	206	1 542	0	193 862
Zichtdeposito's	80 633	0	0	0	80 633
Termijndeposito's	18 466	23	324	0	18 813
Spaarrekeningen	58 899	0	0	0	58 899
Deposito's van bijzondere aard	2 426	0	0	0	2 426
Overige deposito's	497	0	0	0	497
Depositocertificaten	13 813	0	8	0	13 820
Kasbons	1 695	0	0	0	1 695
Niet-converteerbare obligaties	9 739	182	1 027	0	10 948
Niet-converteerbare achtergestelde schulden	5 947	0	184	0	6 131
Repo's	14 821	91	0	0	14 913
Repo's met kredietinstellingen	11 678	91	0	0	11 769
Repo's met klanten	3 144	0	0	0	3 144
Derivaten	0	5 198	0	1 161	6 359
Baissepositities	0	563	0	0	563
in eigen-vermogensinstrumenten	0	22	0	0	22
in schuldinstrumenten	0	540	0	0	540
Overige	4 034	6	0	0	4 041
Totale boekwaarde	239 694	6 064	1 543	1 161	248 463

FINANCIËLE VERPLICHTINGEN, 31-12-2017

Deposito's van kredietinstellingen en beleggingsondernemingen	27 746	3	12	0	27 762
Deposito's van klanten en schuldpapier	192 568	219	1 470	0	194 257
Zichtdeposito's	74 011	0	0	0	74 011
Termijndeposito's	19 547	11	403	0	19 961
Spaarrekeningen	56 692	0	0	0	56 692
Deposito's van bijzondere aard	2 235	0	0	0	2 235
Overige deposito's	560	0	0	0	560
Depositocertificaten	22 579	0	14	0	22 593
Kasbons	1 721	0	0	0	1 721
Niet-converteerbare obligaties	8 863	208	866	0	9 937
Niet-converteerbare achtergestelde schulden	6 361	0	186	0	6 547
Repo's	5 835	0	0	0	5 836
Repo's met kredietinstellingen	5 575	0	0	0	5 575
Repo's met klanten	260	0	0	0	260
Derivaten	0	5 867	0	1 284	7 151
Baissepositities	0	905	0	0	905
in eigen-vermogensinstrumenten	0	13	0	0	13
in schuldinstrumenten	0	892	0	0	892
Overige	2 360	3	0	0	2 363
Totale boekwaarde	228 509	6 998	1 482	1 284	238 273

Opmerking: binnen het kader voor de uitgifte van groene obligatieleningen ('green bonds') startte KBC Groep op 20 juni 2018 met een eerste uitgifte van 500 miljoen euro, met een looptijd van 5 jaar. KBC Groep is de eerste Belgische financiële instelling met een uitgifte van groene obligatielening. KBC Groep heeft dit bedrag vervolgens doorgeleend aan KBC Bank.

Financiële instrumenten waarvoor bijzondere waardeverminderingen zijn geboekt (Toelichting 4.2.1 in de jaarrekening 2017)

30-06-2018

In miljoenen euro	Boekwaarde voor bijzondere waardeverminderingen	Bijzondere waardeverminderingen	Boekwaarde na bijzondere waardeverminderingen
Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs			
Leningen en voorschotten	179 129	- 4 609	174 520
- ECL over 12 maanden - performing (Stage 1)	154 558	- 106	154 452
- ECL over de resterende looptijd - onderperforming (Stage 2)	15 751	- 306	15 445
- ECL over de resterende looptijd – non-performing (Stage 3)	8 652	- 4 144	4 508
- Overgenomen of zelf verstrekt, met verminderde kredietwaardigheid (impaired)(POCI)	168	- 53	115
Schuldpapier	37 563	- 12	37 550
- ECL over 12 maanden - performing (Stage 1)	37 369	- 4	37 364
- ECL over de resterende looptijd - onderperforming (Stage 2)	185	- 1	184
- ECL over de resterende looptijd – non-performing (Stage 3)	9	- 6	2
- Overgenomen of zelf verstrekt, met verminderde kredietwaardigheid (impaired)(POCI)	0	0	0

Financiële instrumenten tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de niet-gerealiseerde resultaten

Schuldpapier	5 804	- 1	5 803
- Voorwaarde: ECL over 12 maanden - performing (Stage 1)	5 804	- 1	5 803
- Voorwaarde: ECL over de resterende looptijd - onderperforming (Stage 2)	0	0	0
- Voorwaarde: ECL over de resterende looptijd – non-performing (Stage 3)	0	0	0
- Overgenomen of zelf verstrekt, met verminderde kredietwaardigheid (impaired)(POCI)	0	0	0

Financiële instrumenten die tegen reële waarde worden gewaardeerd, waarderingshiërarchie (Toelichting 4.5 in de jaarrekening 2017)

Voor meer uitleg over hoe KBC de reële waarde, de waarderingshiërarchie en niveau 3-waardering definieert en bepaalt, verwijzen we naar toelichtingen 4.4 tot en met 4.7 in de jaarrekening 2017.

In miljoenen euro	30-06-2018				31-12-2017			
	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde								
Verplicht tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening								
gewaardeerde financiële instrumenten die niet aangehouden worden voor handelsdoeleinden	22	0	137	160	-	-	-	-
Aangehouden voor handelsdoeleinden	1 402	4 777	1 473	7 651	1 122	4 480	1 907	7 509
Gewaardeerd tegen reële waarde	0	14	0	14	14	38	10	63
Tegen reële waarde via OCI	5 395	344	279	6 019	-	-	-	-
Voor verkoop beschikbaar	-	-	-	-	16 344	2 918	376	19 637
Afdekkingsderivaten	0	255	0	255	0	245	0	245
Totaal	6 819	5 390	1 890	14 099	17 480	7 681	2 293	27 454
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde								
Aangehouden voor handelsdoeleinden	551	3 531	1 982	6 064	905	3 875	2 218	6 998
Gewaardeerd tegen reële waarde	0	851	692	1 543	0	897	585	1 482
Afdekkingsderivaten	0	1 161	0	1 161	0	1 284	0	1 284
Totaal	551	5 544	2 674	8 769	905	6 056	2 803	9 764

Financiële instrumenten die tegen reële waarde worden gewaardeerd – overdrachten tussen niveau 1 en 2 (Toelichting 4.6 in de jaarrekening 2017)

In de eerste 6 maanden van 2018 herklasseerde KBC voor 30 miljoen aan financiële instrumenten gewaardeerd aan reële waarde van niveau 1 naar niveau 2. KBC herklasseerde ook voor 330 miljoen euro aan financiële instrumenten van niveau 2 naar niveau 1. Het grootste deel van die herklasseringen gebeurde wegens een gewijzigde liquiditeit van voornamelijk bedrijfsobligaties.

Financiële instrumenten die tegen reële waarde worden gewaardeerd – focus op niveau 3 (Toelichting 4.7 in de jaarrekening 2017)

De eerste toepassing van IFRS 9 resulteert in een toename van 35 miljoen euro in financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde in niveau 3. De belangrijkste bewegingen zijn:

- 98 miljoen euro aan obligaties verschuift van de categorie Voor verkoop beschikbaar naar de categorie Activa tegen geamortiseerde kostprijs (de overige activa zitten vervat in Reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in OCI).
- 118 miljoen euro aan obligaties en leningen verschuift van Leningen en vorderingen naar Verplicht gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening omdat ze de SPPI-test niet doorstaan (beoordeling of contractuele kasstromen uitsluitend aflossingen en rentebetalingen op de uitstaande hoofdsom betreffen).

In de eerste 6 maanden van 2018 waren er de volgende belangrijke bewegingen met betrekking tot financiële instrumenten geklasseerd in niveau 3 van de waarderingshiërarchie:

- In de categorie Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden daalt de reële waarde van derivaten met 417 miljoen euro, voornamelijk door instrumenten die op vervalddag kwamen en reëlewaardeveranderingen, deels gecompenseerd door nieuwe transacties.
- In de categorie Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in OCI, stijgt de reële waarde met 14 miljoen euro, voornamelijk door een stijging van de niet-genoteerde aandelen:
 - De reële waarde van niet-genoteerde aandelen in FVOCI stijgt met 14 miljoen euro, voornamelijk te wijten aan verschuivingen naar level 3 en positieve reëlewaardeveranderingen.
 - De reële waarde van schuldinstrumenten in FVOCI bleef stabiel.
- In de categorie Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden daalt de reële waarde met 236 miljoen euro, waarbij de daling bij de derivaten deels gecompenseerd werd door een toename bij uitgegeven obligaties:
 - De reële waarde van de derivaten daalde met 421 miljoen euro, voornamelijk door instrumenten die op vervalddag kwamen en reëlewaardeveranderingen, deels gecompenseerd door nieuwe transacties.
 - De reële waarde van uitgegeven obligaties nam toe met 186 miljoen euro door een verschuiving naar level 3.
- In de categorie Financiële verplichtingen aangewezen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening stijgt de reële waarde van schuldinstrumenten met 107 miljoen euro, voornamelijk door nieuwe uitgiftes en verschuivingen in level 3, voor een groot deel gecompenseerd door instrumenten die op vervalddag kwamen.

Eigen vermogen van de aandeelhouders (Toelichting 5.9 in de jaarrekening 2017)

In aantal aandelen	30-06-2018	31-12-2017
Gewone aandelen	915 228 482	915 228 482
waarvan gewone aandelen die de houder recht geven op een dividenduitkering	915 228 482	915 228 482
waarvan eigen aandelen	0	0
Fractiewaarde per gewoon aandeel (in euro)	9,78	9,78
Aantal uitgegeven maar niet volgestorte aandelen	0	0

De aandelen KBC Bank NV worden aangehouden door KBC Groep (915 228 481 aandelen) en KBC Verzekeringen (1 aandeel).

Additionele Tier-1 instrumenten: op 17 april 2018 heeft KBC Groep NV voor 1 miljard euro aan *Additional tier 1*-effecten geplaatst en vervolgens doorgeleend aan KBC Bank. Het gaat om een *non-call perpetual* AT1-instrument op 7.5 jaar met een tijdelijke afschrijving bij een CET1 van 5,125% en een initiële coupon van 4,25% p.a., halfjaarlijks te betalen. Deze effecten zijn geklasseerd als eigenvermogensinstrumenten onder IAS 32 (aangezien interest betalingen discretionair zijn en de effecten perpetueel) en de jaarlijkse coupon van 4,25% - betaald halfjaarlijks – wordt behandeld als dividend.

Transacties met verbonden partijen (Toelichting 6.3 in de jaarrekening 2017)

Transacties met verbonden partijen, exclusief key management personeel, in miljoenen euro

	30-06-2018						31-12-2017					
	Entiteiten die gezamenlijke zeggenschap op de entiteit uitoefenen	Dochter- maat- schap- pijen	Geasso- cieerde maat- schap- pijen	Joint Ventures	Overige	Totaal	Entiteiten die gezamenlijke zeggenschap op de entiteit uitoefenen	Dochter- maat- schap- pijen	Geasso- cieerde maat- schap- pijen	Joint Ventures	Overige	Totaal
Activa	6	1 359	97	7	123	1 592	15	1 846	137	11	47	2 057
Leningen en voorschotten	0	1 145	43	2	57	1 247	0	1 586	44	2	45	1 676
Eigenvermogensinstrumenten	4	71	53	0	46	174	5	109	92	10	0	215
Overige vorderingen	2	143	1	5	20	172	10	151	2	0	3	166
Verplichtingen	5 998	1 221	99	894	363	8 575	5 317	1 044	101	151	318	6 932
Deposito's	260	1 163	11	892	360	2 686	49	998	11	151	312	1 521
Andere financiële verplichtingen	5 726	21	0	0	0	5 747	5 229	17	0	0	0	5 246
Overige verplichtingen	12	37	88	2	3	141	39	29	90	0	6	165
Winst-en-verliesrekening	- 385	- 43	2	- 3	1	- 428	- 718	- 15	- 7	- 4	4	- 741
Nettorente-inkomsten	- 33	- 95	0	- 3	0	- 131	- 65	- 75	- 1	- 4	0	- 145
Rente-inkomsten	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	2
Rente-uitgaven	- 33	- 95	- 1	- 4	0	- 132	- 65	- 75	- 1	- 5	0	- 147
Dividendinkomsten	0	2	5	0	3	9	0	2	0	0	7	9
Nettoprovisie-inkomsten	0	45	- 1	0	1	45	0	100	- 1	0	3	102
Provisie-inkomsten	0	88	0	0	1	89	0	179	1	0	3	182
Provisie-uitgaven	0	- 43	- 1	0	0	- 44	0	- 78	- 1	0	0	- 80
Overige netto-inkomsten	- 1	- 8	0	0	0	- 9	- 1	- 16	- 2	0	0	- 20
Algemene beheerskosten	- 352	13	- 2	0	- 2	- 343	- 652	- 26	- 4	0	- 5	- 687
Niet opgenomen deel van kredietlijnen, financiële garanties en andere verbintenissen												
gegeven door de groep	0	39	1	0	142	181	0	39	7	0	137	183
ontvangen door de groep	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Belangrijkste wijzigingen in de consolidatiekring (Toelichting 6.6 in de jaarrekening 2017)

In 1H 2018:

- Juridische fusie van United Bulgarian Bank en CIBANK (geen geconsolideerde invloed).

In 2017:

- De overname van 99,91% van de aandelen van United Bulgarian Bank en 100% van Interlease in Bulgarije (balans geconsolideerd op 30 juni 2017; winst-en-verliesrekening geconsolideerd vanaf 1 juli 2017).

Gebeurtenissen na balansdatum (Toelichting 6.8 in de jaarrekening 2017)

Belangrijke *non-adjusting* gebeurtenissen tussen de balansdatum (30 juni 2018) en de publicatie van dit rapport (31 augustus 2018):

- Op 8 augustus 2018 bereikte KBC Bank Ireland een overeenkomst met Goldman Sachs inzake de verkoop van een deel (ongeveer 1.9 miljard euro) van zijn legacy portefeuille, bestaande uit non-performing kredieten aan ondernemingen, non-performing Ierse buy-to-let woningkredieten (woningkredieten aangegaan voor verhuurpanden), en performing & non-performing UK buy-to-let woningkredieten. Als gevolg van die transactie, verlaagt de impaired kredieten ratio van KBC Bank Ireland met ruwweg 11 procentpunten tot ongeveer 25% (pro forma per eind 2KW2018). De transactie resulteert naar verwachting in een netto resultaatimpact van +14 miljoen euro (gebaseerd op 1KW2018-cijfers en na verrekening van de kosten verbonden aan de transactie) en een vrijgave van risicogewogen activa bij KBC Bank van ongeveer 0,4 miljard euro, wat leidt tot een verbetering met 8 basispunten van de common equity ratio van KBC Bank. De closing van de transactie wordt verwacht in het vierde kwartaal van 2018.

**VERSLAG VAN DE COMMISSARIS AAN DE RAAD VAN BESTUUR VAN KBC BANK NV
OMTRENT DE BEOORDELING VAN DE TUSSENTIJDSE VERKORTE
GECONSOLIDEERDE FINANCIËLE STATEN VOOR DE PERIODE VAN ZES MAANDEN
AFGESLOTEN PER 30 JUNI 2018**

Inleiding

Wij hebben een beoordeling uitgevoerd van de in bijlage opgenomen tussentijdse geconsolideerde balans van KBC Bank NV en haar dochtervennootschappen (samen “de Groep”) op 30 juni 2018 en de daarbij horende tussentijdse geconsolideerde winst- en verliesrekening, het vereenvoudigd geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten over de periode van zes maanden afgesloten op die datum, de geconsolideerde vermogensmutaties en het vereenvoudigd geconsolideerd kasstroomoverzicht over de periode van zes maanden afgesloten op die datum, evenals van de toelichtingen, bevattende de grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen, gezamenlijk de “Tussentijdse Verkorte Geconsolideerde Financiële Staten”.

Deze staten tonen een geconsolideerd balanstotaal van EUR 266.379 miljoen en een geconsolideerde winst (aandeel van de Groep) voor de periode van zes maanden afgesloten op deze datum van EUR 947 miljoen.

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen en presenteren van deze Tussentijdse Verkorte Geconsolideerde Financiële Staten in overeenstemming met International Financial Reporting Standard IAS 34 *Tussentijdse Financiële Verslaggeving* (“IAS 34”) zoals goedgekeurd door de Europese Unie. Het is onze verantwoordelijkheid om een besluit te formuleren over deze Tussentijdse Verkorte Geconsolideerde Financiële Staten op basis van onze beoordeling.

Omvang van de beoordeling

Wij hebben onze beoordeling uitgevoerd overeenkomstig de “International Standard on Review Engagements 2410 – Review of Interim Financial Information Performed by the Independent Auditor of the Entity”. Een beoordeling van tussentijdse financiële informatie bestaat uit het verzoeken om inlichtingen aan hoofdzakelijk financiële en boekhoudkundige verantwoordelijken, en het toepassen van analytische en andere procedures van beoordeling. De reikwijdte van een beoordeling is substantieel kleiner dan een controle uitgevoerd volgens “International Standards on Auditing” en laat ons bijgevolg niet toe om met zekerheid te stellen dat we kennis hebben van alle belangrijke gegevens die zouden geïdentificeerd zijn indien we een volkomen controle zouden hebben uitgevoerd. Wij brengen dan ook geen controle-oordeel tot uitdrukking.

Besluit

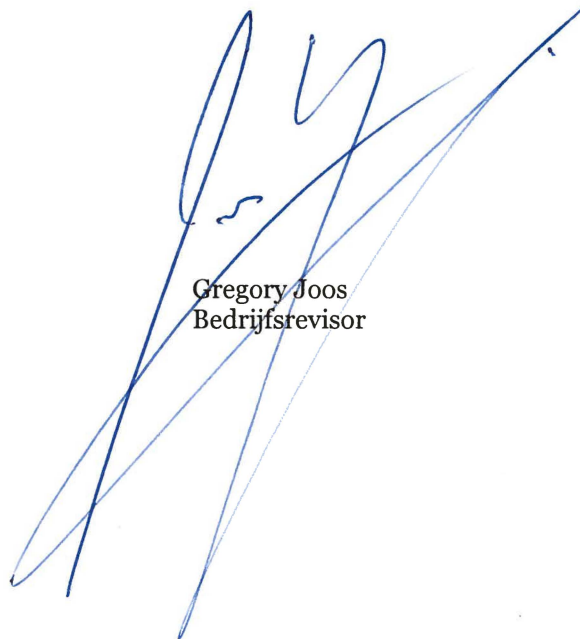
Op basis van onze beoordeling is niets onder onze aandacht gekomen dat ons doet aannemen dat de bijgaande Tussentijdse Verkorte Geconsolideerde Financiële Staten, in alle van materieel belang zijnde opzichten niet opgesteld zouden zijn in overeenstemming met IAS 34 zoals goedgekeurd door de Europese Unie.

Sint-Stevens-Woluwe, 30 augustus 2018

De commissaris
PwC Bedrijfsrevisoren bevb
vertegenwoordigd door

Roland Jeanquart
Bedrijfsrevisor

Gregory Joos
Bedrijfsrevisor

Overige informatie

KBC Bank, 1H2018

Niet nagezien door de commissaris

Overzicht van de kredietportefeuille

De belangrijkste bron van kredietrisico is de kredietportefeuille. Een overzicht daarvan vindt u in de tabel. Het betreft alle uitbetalingskredieten, garantiekredieten, standbykredieten en kredietderivaten, toegestaan door KBC bank aan particulieren, bedrijven, overheden en banken. Obligaties uit de beleggingsportefeuille zijn inbegrepen als het bedrijven of banken betreft; overheidsobligaties en obligaties uit het tradingboek zijn uitgesloten.

Kredietrisico: overzicht van de kredietportefeuille	30-06-2018	31-12-2017
Totale kredietportefeuille (in miljarden euro)		
Uitstaand bedrag + niet-opgenomen ¹	207	191
Uitstaand bedrag ¹	167	154
Kredietportefeuille naar divisie (in % van portefeuille uitstaande kredieten)		
België	65%	63%
Tsjechië	15%	16%
Internationale Markten	17%	18%
Groepscenter	2%	3%
Totaal	100%	100%
Impaired kredieten (in miljoenen euro of %)		
Uitstaand bedrag	9 175	9 186
waarvan meer dan 90 dagen achterstallig	5 348	5 242
Impaired kredieten ratio, per divisie		
België	2,4%	2,8%
Tsjechië	2,1%	2,4%
Internationale Markten	19,5%	19,7%
Groepscenter	11,4%	9,8%
Totaal	5,5%	6,0%
waarvan meer dan 90 dagen achterstallig	3,2%	3,4%
Stage 3 waardeverminderingen op kredieten (in miljoenen euro) en dekkingsratio (%)		
Stage 3 waardeverminderingen op kredieten	4 403	4 039
waarvan meer dan 90 dagen achterstallig	3 621	3 361
Dekkingsratio van impaired kredieten		
Stage 3 waardeverminderingen op kredieten / impaired kredieten	48%	44%
waarvan meer dan 90 dagen achterstallig	68%	64%
Dekkingsratio van impaired kredieten zonder hypothecaire leningen		
Stage 3 waardeverminderingen op kredieten / impaired kredieten, zonder hypothecaire leningen	57%	54%
waarvan meer dan 90 dagen achterstallig	75%	73%
Kredietkostenratio, per divisie (%)		
België	0,08%	0,09%
Tsjechië	-0,03%	0,02%
Internationale Markten	-0,71%	-0,74%
Slowakije	0,01%	0,16%
Hongarije	-0,28%	-0,22%
Bulgarije	-0,71%	0,83%
Ierland	-1,30%	-1,70%
Groepscenter	-0,93%	0,40%
Totaal	-0,10%	-0,06%

¹ Het uitstaand bedrag omvat alle *on-balance sheet commitments* en *off-balance sheet* garanties, maar sluit *off-balance sheet undrawn commitments* uit. De 30-06-2018 bedragen betreffen de bruto boekwaarde, terwijl de 2017-bedragen de oude definitie van uitstaand bedrag betreffen (exclusief gereserveerde en geprorateerde rente).

Impaired kredieten zijn leningen waarvoor het onwaarschijnlijk is dat de volledige contractuele hoofdsom en interesten worden (terug)betaald. Het gaat om de leningen met KBC-defaultstatus PD 10, PD 11 en PD 12 (zie het jaarverslag over 2016, in de sectie over kredietrisico voor meer informatie over de PD classificatie). Impaired kredieten komen overeen met de nieuwe definitie van non-performing kredieten zoals gebruikt door de Europese Bankautoriteit (EBA).

Vanaf 2018 schakelden we in de risicorapporteringcijfers om van uitstaand bedrag naar (de nieuwe IFRS 9-definitie van) bruto boekwaarde (gross carrying amount; GCA), d.w.z. inclusief gereserveerde en geprorateerde rente. We pasten bovendien de scope van de kredietportefeuille aan en includeerden ook de volgende vier elementen: (1) blootstelling aan banken (money market plaatsingen, documentaire kredieten, rekeningen), (2) *debtor risk* KBC Commercial Finance, (3) niet-geautoriseerde overschrijdingen, en (4) reverse repo's (excl. centrale banken).

In de tabel vindt u gegevens van 31-12-2017 volgens de nieuwe uitgebreidere scope. Herwerkte ratio's vindt u in het deel 'Details van ratio's en termen'.

Totale kredietportefeuille (in miljarden euro)	31-12-2017	
	herrekend	31-12-2017
Total loan portfolio, by business unit	162	154
België	104	98
Tsjechië	25	24
Internationale Markten	28	28
Groepscenter	4	4

Solvabiliteit

KBC Bank (geconsolideerd, CRR/CRD IV) (in miljoenen euro)	30/06/2018 Fully loaded	31-12-2017 Fully loaded
Totaal reglementair eigen vermogen, na winstverdeling	16 617	15 756
Tier 1-kapitaal	14 319	13 484
Waarvan kernkapitaal (common equity)	11 913	12 077
Tier 2-kapitaal	2 298	2 273
Totaal gewogen risico's	83 624	83 117
Kredietrisico	69 652	68 842
Marktrisico	3 059	3 361
Operationeel risico	10 913	10 913
Solvabiliteitsratio's		
Common equity ratio	14,2%	14,5%
Tier 1-ratio	17,1%	16,2%
Totale kapitaalratio	19,9%	19,0%

Details van ratio's en termen

Common equity ratio

Een risicogewogen maatstaf van de solvabiliteit van de groep, gebaseerd op het kernkapitaal (common equity tier 1-kapitaal).

Berekening	30-06-2018	31-12-2017	30-06-2017
Gedetailleerde berekening onder 'Solvabiliteit' in het deel 'Overige informatie'			
- Fully loaded	14,2%	14,5%	13,8%

Dekkingsratio

Geeft weer welk deel van de impaired kredieten (definitie: zie Impaired kredieten) gedekt is door waardeverminderingen. Waar relevant, kunnen teller en noemer in de formule worden beperkt tot de impaired kredieten met meer dan 90 dagen achterstalligheid.

Berekening (in miljoenen euro of %)	Referentie	30-06-2018	31-12-2017	30-06-2017
Specifieke waardeverminderingen op kredieten (A)	'Overzicht van de kredietportefeuille' in het deel 'Overige informatie'	4 403	4 039	4 968
/				
Uitstaande impaired kredieten (B)	'Overzicht van de kredietportefeuille' in het deel 'Overige informatie'	9 175	9 186	10 505
= (A) / (B)		48%	44%	47%

Noteer: vanaf 2018 pasten we de definitie van Kredietportefeuille licht aan. De Dekkingsratio voor 2017 zou rekening houdend met die nieuwe definitie 48% hebben bedragen.

Impaired kredieten ratio

Deze ratio geeft het aandeel van impaired kredieten in de kredietportefeuille (definitie: zie Kredietportefeuille), en dus een idee van de kredietwaardigheid van die portefeuille. Impaired loans zijn leningen waarvoor het onwaarschijnlijk is dat de volledige contractuele hoofdsom en interesten worden (terug)betaald. Het gaat om de leningen met KBC-defaultstatus PD 10, PD 11 en PD 12, wat overeenkomt met de nieuwe definitie van non-performing zoals gebruikt door de Europese Bankautoriteit (EBA). Waar relevant kan de teller worden beperkt tot impaired kredieten die meer dan 90 dagen achterstallig zijn (PD 11 + PD 12).

Berekening (in miljoenen euro of %)	Referentie	30-06-2018	31-12-2017	30-06-2017
Uitstaand bedrag van impaired kredieten (A)	'Overzicht van de kredietportefeuille' in het deel 'Overige informatie'	9 175	9 186	10 505
/				
Totale uitstaande kredietportefeuille (B)	'Overzicht van de kredietportefeuille' in het deel 'Overige informatie'	166 949	154 160	152 864
= (A) / (B)		5,5%	6,0%	6,9%

Noteer: vanaf 2018 pasten we de definitie van Kredietportefeuille licht aan. De Impaired kredieten ratio voor 2017 zou rekening houdend met die nieuwe definitie 6,1% hebben bedragen.

Kosten-inkomstenratio

Geeft een beeld van de relatieve kostenefficiëntie (kosten ten opzichte van opbrengsten).

Berekening (in miljoenen euro of %)	Referentie	1H2018	FY2017	1H2017
Exploitatiekosten (A)	Gecons. w-&-v-rekening: Exploitatiekosten	2 001	3 568	1 893
/				
Totale opbrengsten (B)	Gecons. w-&-v-rekening: Totale opbrengsten	3 233	6 588	3 368
= (A) / (B)		62%	54%	56%

Waar relevant berekenen we ook de kosten-inkomstenratio zonder uitzonderlijke en/of niet-operationele elementen. We sluiten daarbij de volgende zaken uit: invloed van de marked-to-marketwaardering van ALM-derivaten (volledig uitgesloten); bankenheffingen, inclusief de contributie aan het European Single Resolution Fund (pro rata ingebrepen, m.a.w. gespreid over de verschillende interimperiodes in plaats van grotendeels upfront (cf. IFRIC 21)) en een aantal kleinere elementen (volledig uitgesloten). De kosten-inkomstenratio gecorrigeerd voor deze specifieke elementen bedraagt 56% in 1H2018, 55% in FY2017 en 53% in 1H2017.

Kredietkostenratio

Geeft een idee van de in de winst-en-verliesrekening opgenomen waardeverminderingen op kredieten voor een bepaalde periode, in verhouding tot de totale kredietportefeuille (definitie: zie Kredietportefeuille). Op langere termijn kan deze ratio een indicatie geven van de kredietkwaliteit van de portefeuille.

Berekening (in miljoenen euro of %)	Referentie	1H2018	FY2017	1H2017
Nettowijziging in de waardeverminderingen voor kredietrisico's, geannualiseerd (A)	Gecons. w-&-v-rekening: onderdeel van Bijzondere waardeverminderingen	-82	-87	-72
/				
Gemiddelde uitstaande kredietportefeuille (B)	'Overzicht van de kredietportefeuille' in het deel 'Overige informatie'	164 455	151 681	149 793
= (A) / (B) *		-0,10%	-0,06%	-0,10%

* Een negatief cijfer duidt op een nettoterugname van waardeverminderingen (met een positieve invloed op het resultaat).

Kredietportefeuille

Geeft een idee van de omvang van de (voornamelijk pure, traditionele) kredietactiviteiten.

Berekening (in miljoenen euro)	Referentie	30-06-2018	31-12-2017	30-06-2017
Leningen en voorschotten aan klanten	Toelichting 4.1: 'Leningen en voorschotten aan klanten'	143 277	139 090	136 885
+				
Schuldinstrumenten van ondernemingen in de investeringsportefeuille	Toelichting 4.1, onderdeel van 'Schuldinstrumenten van ondernemingen'.	2 472	-	-
+				
Reverse repos excl. centrale banken	Toelichting 4.1, onderdeel van 'Reverse repo's met kredietinstellingen'.	2 562	-	-
+				
Schuldinstrumenten van kredietinstellingen	Toelichtingen 4.1, onderdeel van 'Schuldinstrumenten van kredietinstellingen'	3 607	-	-
+				
Blootstelling op kredietinstellingen	-	4 839	-	-
+				
Schuld papier uitgegeven door ondernemingen en door kredietinstellingen en beleggings-ondernemingen	Toelichting 4.1, onderdeel van 'Schuldinstrumenten uitgegeven door ondernemingen' en van Schuld papier uitgegeven door kredietinstellingen en beleggingsondernemingen'	-	6 243	7 124
+				
Leningen en voorschotten aan kredietinstellingen en beleggingsondernemingen (exclusief marktzaalactiviteiten)	Toelichting 4.1, onderdeel van 'Leningen en voorschotten aan kredietinstellingen en beleggingsondernemingen'	-	881	1 062
+				
Verstreckte financiële garanties aan klanten	Toelichting 6.1, onderdeel van 'Verstreckte financiële garanties' in het jaarverslag over 2017	8 206	8 241	8 141
+				
Bijzondere waardeverminderingen op kredieten	Toelichting 4.2, onderdeel van 'Bijzondere waardeverminderingen' in het jaarverslag over 2017	4 623	4 058	5 028
+				
Niet-kredietgerelateerde vorderingen	-	-759	-	-
+				
Overige	Onderdeel van Toelichting 4.1	-1 877	-4 353	-5 376
= som		166 949	154 160	152 864

Vanaf 2018 schakelden we in de risicorapporteringcijfers om van uitstaand bedrag naar (de nieuwe IFRS 9-definitie van) bruto boekwaarde (gross carrying amount; GCA), d.w.z. inclusief gereserveerde en geproportioneerde rente. We pasten bovendien de scope van de kredietportefeuille aan en inclueerden ook de volgende vier elementen: (1) blootstelling aan banken (money market plaatsingen, documentaire kredieten, rekeningen), (2) *debtor risk* KBC Commercial Finance, (3) niet-geautoriseerde overschrijdingen, en (4) reverse repo's (excl. centrale banken).

Leverage ratio

Geeft een idee van de solvabiliteit van de bank, gebaseerd op een eenvoudige, niet-risicogewogen ratio.

Berekening (in miljoenen euro of %)	Referentie	30-06-2018	31-12-2017	30-06-2017
Reglementair beschikbaar tier 1-kapitaal (A)	'Solvabiliteit' in het deel 'Overige informatie'	14 319	13 484	12 768
/				
Totale <i>exposure measures</i> (totaal van niet-risicogewogen binnen- en buitenbalanselementen, met enkele aanpassingen) (B)	Gebaseerd op de Capital Requirements Regulation (CRR)	280 833	269 242	272 154
= (A) / (B)		5,1%	5,0%	4,7

Liquiditeitsdekkingsratio (Liquidity coverage ratio, LCR)

Geeft een idee van de liquiditeitspositie van de bank op korte termijn, meer bepaald in welke mate de groep in staat is liquiditeitsmoeilijkheden te doorstaan gedurende een maand.

Berekening (in miljoenen euro of %)	Referentie	30-06-2018	31-12-2017	30-06-2017
Liquide activa van hoge kwaliteit (A)	Gebaseerd op de EC Delegated Act on LCR	81 089	79 850	72 800
/				
Totale nettokasuitstroom voor de volgende dertig kalenderdagen (B)		58 398	57 600	51 750
= (A) / (B)		139%	139%	141%

Vanaf eind 2017 betreft het een 12-maandsgemiddelde, in overeenstemming met de EBA-richtlijnen terzake.

Netto stabiele financieringsratio (Net stable funding ratio, NSFR)

Geeft een idee van de structurele liquiditeitspositie van de bank op lange termijn, meer bepaald in welke mate de groep in staat is liquiditeitsmoeilijkheden te doorstaan over een periode van één jaar.

Berekening (in miljoenen euro of %)	Referentie	30-06-2018	31-12-2017	30-06-2017
Beschikbaar bedrag stabiele financiering (A)	Basel III: 'the net stable funding ratio' (Basel Committee on Banking Supervision publication, oktober 2014)	164 300	157 700	153 850
/				
Vereist bedrag stabiele financiering (B)		120 750	117 300	118 300
= (A) / (B)		136%	134%	130%

Nettorentemarge

Geeft een idee van de relatieve nettorente-opbrengsten (een van de belangrijkste inkomstenbronnen van de groep) ten opzichte van de gemiddelde totale rentedragende activa.

Berekening (in miljoenen euro of %)	Referentie	1H2018	FY2017	1H2017
Nettorente-inkomsten, geannualiseerd (A)	'Gecons.w-&-v-rekening': onderdeel van Nettorente-inkomsten	1 893	3 513	1 744
/				
Gemiddelde rentedragende activa (B)	'Gecons.balans': onderdeel van de activa	187 526	187 216	185 640
= (A) / (B)		2,01%	1,85%	1,87%

Noteer: vanaf 2018 hebben we de definitie van nettorentemarge gewijzigd. Het betreft nu de nettorente-inkomsten exclusief dealing room en de netto positieve impact van ALM FX-swaps en repo's.

Totaal beheerd vermogen (Total assets under management)

Het totale beheerde vermogen omvat de activa van derden en van de KBC-groep die beheerd worden door de verschillende assetmanagers van de groep (KBC Asset Management, ČSOB Asset Management, enz.) en ook de activa onder adviserend vermogensbeheer bij KBC Bank. De activa betreffen dus vooral KBC-beleggingsfondsen en tak 23-verzekeringsproducten, en activa onder mandaten tot discretionair en adviserend vermogensbeheer van (vooral retail, private banking en institutionele) klanten, en bepaalde groepsactiva. De omvang en de ontwikkeling van het totale beheerde vermogen is een belangrijke bron van nettoprovisie-inkomsten (genereert toetredings- en managementfees) en verklaart bijgevolg een groot deel van de wijziging in die inkomstenlijn. In die optiek wordt het beheerde vermogen van een

fonds dat niet direct aan klanten wordt verkocht, maar waarin wordt geïnvesteerd door een ander fonds of via een discretionaire of adviserende vermogensbeheerportefeuille, gezien het ermee gerelateerde werk en de eventuele provisie-inkomsten die daarmee gepaard gaan, ook meegeteld in het totale beheerde vermogen.

Berekening (in miljarden)	Referentie	30-06-2018	31-12-2017	30-06-2017
Divisie België (A)	KBC Groep bedrijfspresentatie op www.kbc.com	200,3	202,1	198,1
+ Divisie Tsjechië (B)		9,6	9,6	9,2
+ Divisie Internationale Markten		4,3	5,0	5,7
(A)+(B)+(C)		214,2	216,7	213,0

Noteer dat de cijfers voor FY2017 zijn gedaald met circa 2 miljard euro door een correctie bij de institutionele mandaten.
